XIV. évfolyam. Budapest. 63. szám. Csütörtök 1880. márczius 4.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

Budapest, márczius 3.

Németország nyakára szavazza most önmagának a katonai erő béke- és hadi létszámának fölemelését. Mondjunk le eleve arról, hogy az ilyen tényért ismételten az emberi értelmet vonjuk kérdőre. Ha daczára a világos emberi értelemnek ezek a dolgok megtörténhetnek, csak megszégyenülést érezhetünk, hogy az emberi értelem kritikáját kelljen még gyakorolnunk fölöttük. A tizenkilenczedik század vége felé idáig jutottunk. A nagy egységes Németország megalakult egy évtized előtt fennen dicsekedve azzal a hivatással, hogy Európának vezérlő kulturállamává legyen. De tíz év alatt vezérlő kulturállam helyett csak egy iszonyu katonai hatalom fejlődött. Zsarnoki kaszárnyarendszer és óriási terhek a nagy győzelmek és katonai dicsőség után is nagyon elegendők voltak, hogy Németország megszünjék bámulás és irigység tárgya lenni idegen népek előtt, és magában a német népben elterjedjen a szegénység, elégületlenség és belviszály szelleme. Németország is tömegesen küzd az anyagi és erkölcsi belbajokkal, melyeket utolsó elemzésben a tulzott katonai rendszerre, mint minden bajnak alapokára kell visszavezetni. A nagy államférfiak pedig, kikre rá van bizva, hogy népek bajait gyógyitsák, minden bajnak egyetemes orvosságául odaajánlják, nemcsak ajánlják, de követelik — a katonai terhek fölemelését! Meddig tarthat az ilyen problema, meddig! Mert hamis alapon sokáig lehet követ kőre, egy egész pyramist feltornyositani, magasabban és magasabban, mégis el kell érni a határhoz, hol a pyramis iszonyu robajjal összeomlik és maga alá temeti mindazokat, kik a hamis alapra oly büszkén építettek. Lehet egy bizonyos határig, egy bizonyos időig, de nem minden határon tul, nem végtelen időig. Iszonyu kórtünetek mutatják mindenfelé, hogy a lehető határt már tulhaladták. És a katastrophát biz meg fogjuk látni.

De ne bizonyitgassuk a fokozott militarismus sorvasztó hatását a német népre. Legyen hát ez a német parlament és a német nemzet dolga. De nézzük azt, mi a legujabban javasolt rendszabály közvetlen hátterében áll, a mi a katonai fegyverkezésnek nagyobb jelentőséget ad a külállamok irányában. Nagy Németországban nem akarnak most arról hallani, micsoda bajt szerezhetnek önmaguknak, de nagyon szeretnek arról beszélni, minő bajokkal fognak meglátogathatni szomszédállamokat. Ismét valami harczias hangulat terjedt el Németország vezérlő köreiben, puskapor szag van a levegőben. Ugy látszik, mintha a Bismarck-féle konczepczióknak, Poroszország hóditó hivatásának valami folytatása következnék. A német felsőbbség érvényesitésének történelmi befejezése valóban még hiányzik is. A porosz hatalom vészfelhője már szétküldötte sujtó villámait keleti, nyugoti, déli szomszédaira, a porosz hadseregek leverték Ausztriát és Francziaországot, megjelentek Bécs és Páris előtt. De még van egy szomszédság, hová nem hatott el Németország fegyveres diktatuma. Oroszország földje nem dobogott még német dandárok lépései alatt, Moszkva és Sz.-Pétervár nem láttak német diadalmi zászlókat kapuik előtt. Most a német parlamenti debatteokban főindok az uj fegyverkezésre az a helyzet, melyet külállamok katonai készületei a német népre földéznek. Nagyon érthető czélzásokat tesznek Francziaországra, mely a revanche-háboru gondolatáról le nem mondhatott, még érthetőbb czélzásokat Oroszországra, melynek politikai iránya egyenesen keresztbe metszi Németország hatalmi állását. Bizonyos ismert német lapok, melyeket megszoktak a birodalmi kanczellár szócsöveinek tekinteni, jó idő óta feltünő élességgel fordulnak az orosz kormányzat tényei ellen, olyan feltünően, hogy önkénytelenül is ráemlékszünk Bismarknak egyszer elmondott nyilatkozatára, melyben a hirlapoknak háboruknak előkészitésében nagy jelentőségét kiemelte. „Was kraucht da in Busch herum“ kell az ismert német katonai dialektuson kérdeznünk, ha a „Norddeutsche Allg. Zeitung“ és a „Post“ hirtelenül oroszfaló kitöréseit olvassuk. Egy egész medve talán?

Nekünk nem kell erősitenünk, hogy nem a német politikának ily iránya az, a mi magában véve ellenszenvünket fölkelthetné. Csak mondjuk ki egyenesen, hogy nagyon szivesen vennők, ha Német- és Oroszország óriási birokra kelnének. — Ilyen világitásban mi is tudunk örvendeni a számos nyilatkozatnak, melyekben a német parlamenti pártok vezérei kiváló rokonszenvüknek, szövetséges bajtársi érzelmeiknek adnak az osztrák magyar monarchia irányában kifejezést. És nem lehet tagadni azt sem, hogy az események természetes áramlata, a történelmi kényszerüségnek bizonyos vonása kell, hogy előbb-utóbb harczias válságot idézzen elő Oroszországnak és Németországnak egymásközti viszonyaiban. Logikai fejlődés hozza azt, hogy mint az osztrák-porosz háboru után harcz ütött ki Németország és Francziaország között, Németországnak és Francziaországnak háboruja után következik Németországnak harcza Oroszországgal. Az olasz egység létrejötte felidézte a német egység kérdését, Németország egysége napirendre juttatja a panszláv egységi törekvéseket, de a nemzetiségi kérdés kigyója is saját farkába harap bele és bizonyos a német egység és a panszláv egység egyáltalában nem összeegyeztethető mathematikai egységek. Mindezek olyan dolgok, miket magyar politikus örömmel szeret számbavenni. De azért kár belőlök csalogató nótát faragni az officiosus nádsipra! Senki nem hiheti el egy hamar, hogy a német háborus hühónak közvetlen jelentősége van. Bismarck herczegnek tervei nagyok és messze terjedők, keze mozgásba hozza a rugókat, melyek egy későbbi jövő fejleményeit kormányozzák, de még aligha vette ugy számitásba a panszlavizmust, mint az előtte szemtől-szembe fölmeredő veszélyes szörnyeteget. Hiszen az ő politikája segitette elő Oroszország hóditó hadjáratát, ő biztositotta a berlini szerződés panszláv vivmányait. Az olyan dynastikus uralom keretében minőnek árnya teljesen ránehezedik még Németországra és Oroszországra, a legnagyobb államférfiu akarata mellett sem lehet kihagyni a számitásból a fejedelmek személyes viszonyát. És Vilmos és Sándor, császár és czár, oh ők még csak a régi emberek, nagyon szeretik egymást és nagyon gratulálnak egymásnak — népeik ellen! Már ez a közös ellenségeskedés milyen jó barátokká kell hogy tegye őket holtomiglan, holtodiglan.

Budapest, márczius 3.

Az országgyülési „Függetlenségi kör“ márczius hó 4-kén 5 órakor értekezletet tart.

Az erdélyi birtokrendezésről beadott tjavaslat tárgyában, mint halljuk, az igazságügyi bizottság az erdélyi képviselőket pártkülönbség nélkül kihallgatni akarja, és csak ezután hozná meg határozatát. Üdvözöljük ezen eszmét, mert igy lehetségessé válik, a silány javaslatot hasznossá tenni.

Az egyesült ellenzék ma este tartott értekezletén báró Bánhidy Béla pártelnök lemondott az elnökségről. Lemondását azzal indokolta Bánhidy, hogy a fölmerült nagy és fontos vitákban részt kiván venni s élni akar szólás- és akczió-jogával. Tehát nem politikai indok késztette a lemondásra. A párt — a nélkül, hogy e kérdésben végleg határozott volna, az elnökség ideiglenes vezetésével Királyi Pált bizta meg. Bánhidy váratlan leköszönése a pártban nagy meglepetést szült.

A pártértekezlet azután három törvényjavaslatot tárgyalt. A szőlődézsmaváltsági adósság törlesztéséről, és a bankjegyek czimereiről szóló törvényjavaslatok ellen a párt nem tesz nehézséget. A földtehermentesitési kötvényekre s államadóssági évi járadékokra vonatkozó törvényjavaslatokat azonban nem fogadja el, s a párt az ez irányban való felszólalással és indokolással Lichtenstein képviselőt bizta meg.

Végül tárgyalás alá került az izraelita iskola alapra vonatkozó kérvényi bizottsági jelentés. Az értekezlet a jelentést nem fogadja el s megbizta Molnár Aladárt, hogy a párt álláspontját egy külön a ház elé terjesztendő inditványban jelezze.

Bánhidy Béla b. még a folyó általános költségvetési vita alatt szándékozik felszólalni a házban, mely alkalommal független álláspontját jelzendi. Hir szerint mai fellépésének az egyesült ellenzék értekezletén, hol az mély benyomást tett, ez képezi indokát. Azt állitják különben, hogy a kik nézeteit ismerik, hogy nincs ellene ugyau az állami közigazgatásnak és a kinevezésnek, de annak mostani aplikációját határozottan ellenzi. (O. É.)

A kormány — a „Bud. Corr.“ értesülése szerint — az általános költségvetési vita befejezte után — a mi alig fog szombat előtt bekövetkezni — egy törvényjavaslatot szándékozik az indemnitásnak április végéig való meghosszabbitása iránt a képviselőház elé terjeszteni. A részletes vita ez esetben csak a márcz. 21-től ápril 3-ig tartó husvéti szünidők után fogná kezdetét venni. A husvéti szünidőkig még néhány kisebb törvényjavaslat — többek közt az osztrák-magyar bank czimere felől szóló is — fogna elintéztetni, s a magyar-horvát regnikoláris küldöttség tagjai e végből a legközelebbi napokban ide fognak érkezni. — A tiszavölgyi kölcsön iránti törvényjavaslat valószinüleg nem fog most a szünidő előtt már tárgyalás alá kerülni.

Az esküdtszék a jogügyi bizottság előtt.

A képviselőház jogügyi bizottsága ma d. u. 6 órakor ülést tartott. Az ülésnek főtárgya Dárday Sándor képviselőnek azon inditványa volt, mely a magán becsületsértési esetek feletti biráskodást az esküdtszék hatásköréből kivenni s a rendes biróságokhoz, a királyi törvényszékhez utasitani szándékozta. — E rendszabály lett volna a reakcióinak első kendőzetlen fellépése, mely azonban a jogügyi bizottság szilárdságán megtörött. Ámbár a bizottság egyes tagjai nagyon gyanus, sőt határozottan helytelen indokok alapján szóltak a kérdésekhez: a végeredmény mégis az lett, hogy a bizottság egyhangulag elutasitotta Dárday inditványának most és ez alkalommal való elfogadását, sőt elutasitotta még tárgyalását is.

Az ülés lefolyása következő volt:

Jelen voltak: Horváth Lajos elnök, Apáthy István, Bokross Elek, Chorin Ferencz, Dárday Sándor, Eötvös Károly, Emmer Kornél, Funták Sándor, Popovics Vazul, Schmausz Endre, Teleszky István, Vécsey Tamás, Zsiros Lajos bizottsági tagok; továbbá Tisza Kálmán és Pauler Tivadar miniszterek.

Az ülés elején, mig Tisza Kálmán min. elnök oda nem érkezett, a bizottság napirendje fölött indult meg tanácskozás. A gőzmalmokról szóló törvényjavaslat előadójává Apáthy István, az erdélyi birtokrendezéséről szóló törvényjavaslat előadójává Bokross Elek választatott, végre megállapittatott, hogy a csődeljárásról szóló törvényjavaslat a jövő héten vétetik tárgyalás alá s a közjegyzőknek a hagyatékok körüli eljárása s dijszámitásáról szóló törvényjavaslat a csődtörvény utáni időre halasztatik, hogy a közjegyzői kamaráknak idejük legyen előzőleg ehhez hozzászólani.

Ekkor jött Tisza Kálmán miniszterelnök.

Horváth Lajos elnök kijelenti, hogy a mai tanácskozás tárgya a Dárday-féle inditvány. De miután az inditványban nincsenek felsorolva azon sajtóvétségek, melyek az inditvány czélzata szerint a kir. törvényszékek hatáskörébe lennének utalandók s miután az inditvány szövegezése különösen ott, hol a sértett magán felet a magán vádlótól megkülönbözteti, nincs világosan szövegezve: ennél fogva felszólitja mindenek előtt inditványozót, hogy inditványát e két körülményre vonatkozólag bővebben indokolja.

Dárday Sándor nézete szerint maga a jogügyi bizottság kezdeményezheti e kérdés megoldását, mert ha a kormány külön törvényjavaslatban akarná is ezt tárgyalni, első sorban akkor is csak a jogügyi bizottságnak kellene hozzá szólani. Megjegyzi, hogy a 48-iki sajtótörvénynek sokkal lényegesebb alapelve lett már megváltoztatva akkor, mikor az uj büntető törvény a becsületsértési esetekben sokkal tágabb körre terjeszté ki az exceptió veritatis elvét és sokkal számosabb esetekben engedé meg a valóság bizonyitását, tehát a jogügyi bizottság annál inkább tárgyalhatja az inditványt. Kijelenti, hogy ő csak azon sajtóvétségi esetek elbirálását hagyná az esküdtszéknél, mejekben vádat emelni az uj büntető törvény szerint egyedül és kizárólag a közvádló van hivatva; még azokat is, melyekben a közvádló jár el ugyan, de csak a magánfelek meghatalmazására; ellenben minden más sajtóvétségi, becsületsértési esetben a rendes biróság illetékességét állapitaná meg. — A határvonal megállapitását közhivataloknál a magán beesületsértés és rágalom közt nehéznek tartja ugyan, de ez nézete szerint, a rendes biró cognicziójának képezi kizárólagos tárgyát. Az országgyülési képviselő becsületének megsértése, szerinte, ott, hol az mint mandatárius jár el, a parlament megsértése s ily esetekben is a közvádló feladata lenne a pernek vitele, — de ilyen esetek nézete szerint ritkán fordulhatnak elő. Ajánlja inditványának elfogadását.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter: Három kérdés volna itt nézete szerint tárgyalandó. Az első kérdés: elfogadja-e a bizottság elvileg Dárday Sándor inditványát? A második kérdés: itt és ez alkalommal tartja-e czélszerünek e kérdés eldöntését? A harmadik kérdés: ha elvileg elfogadja s ezuttali tárgyalását czélszerünek véli: helyesen van-e szövegezve az inditvány. Azt hiszi, e sorrendben kellene tárgyalni a kérdéseket.

Horváth Lajos elnök: azt hiszi, előzetesen mégis arról kell beszélni, kiket tart inditványozó magánszemélynek s mit tart magán becsületsértésnek? Csak ez után lehetne nézete szerint az elvi kérdéshez hozzá szólani.

Bokross Elek: nem fogadja el az igazságügyminiszter által felállitott sorrendet, mert itt mindenek előtt csak az lehet a kérdés, hogy itt és ez alkalommal bele mehet-e a bizottság a sajtóvétség és esküdtszék tárgyalásába, holott most csakis a büntetőtörvény életbeléptetéséről van és lehet a szó. Ő részéről lehetetlennek tartja ezt, mert még az esetben is, ha a sajtóvétségek elbirálása a rendes biróságokhoz utasittatnék, elképzelhetlen, hogy a sajtóvétségek a közönséges kihágások módjára tárgyaltassanak, szükség volna tehát még akkor is az eljárás módját tüzetesen szabályozni, a mi pedig a büntető törvénykönyv életbeléptetését czélzó speciális törvénynél teljességgel lehetetlen.

Dárday Sándor megjegyzi, hogy ő a rendes biróság alatt csakis törvényszékeket értett, nem pedig járásbiróságokat.

Chorin Ferencz: A jogügyi bizottságnak most csak egy feladata van: az, hogy vagy elvesse, vagy elfogadja az inditványt. A bizottság csak egyszerüen magához az inditványhoz szólhat, annak nem feladata, hogy részletesebb utasitásokat adjon; tegye ezt a kormány, ha akarja, saját felelőssége alatt; — a jogügyi bizottsághoz az életbeléptetési törvényjavaslat van utasitva, nem a sajtótörvény, tehát maradjon saját feladata mellett. — A sajtó-törvény változtatása eminenter politikai kérdés. Ilyennek tekintették minden országban és mindenkor. Ez nem speciális szakkérdés, melynek kezdeményező megoldására egy szakbizottság volna hivatva. — Áttérve a kérdés jogi oldalára, megjegyzi, hogy Dárday inditványa szerint ugy tünhetik fel a dolog, mintha a sajtóvétségeknek csak kis része vétetnék ki az esküdtszék hatásköréből. De a dolog nem igy áll. Dárday szerint csak a hivatalból emelendő vádak maradnának meg az esküdtszéknél, ámde ezek a büntetőtörvény 270. §-a szerint csakis akkor támaszthatók, ha hatóság vagy hatósági küldöttség, továbbá, ha közhivatalnok hivatalos eljárásában, végre ha a koláris küldöttségek befejeznék tárgyalásaikat. Gróf Pejacsevich bán és a horvát regnikoláris küldöttség tagjai e végből a legközelebbi napokban ide fognak érkezni. — A tiszavölgyi kölcsön iránti törvényjavaslat valószinüleg nem fog most a szünidő előtt már tárgyalás alá kerülni.

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

Az ó-görög zene.

— A hangverseny-saisonra. —

A farsangi nagy vigalmaknak vége, csak bizalmasabb, zártkörü összejövetelekben, házias mulatságokban buesuzik még a carneval, hogy helyet engedjen a komolyabb bőjtnek. A báltermeket elfoglalják a hangversenyek s a közönség, mely a farsang alatt maga volt a szereplő, beéri most a hallgató szereppel.

Munka után az édes nyugalom. Miért ne lenne az is füszeresebb, élvezetesebb? Hisz a hang, a zene oly édessé tudja tenni még az álmot is. Oda varázsol az azurkék egü Hellasz tájára, hol minden patak, minden liget éneklő, zengő tündérekkel volt tele.

Ah Hellasz, az ő klasszikai nyugalmával, igazán nagy jótétemény zaklatott napjainkban. Valóságos pihenő. A kit a politikai hajrá már halálra fárasztott, bölcsen teszi, ha kezébe veszi Sophoklesnek Csiky Gergely szép forditásában megjelent s lapunkban két izben ismertetett tragoediáit — s meglátja, az embereknek a fátum ellen viselt reménytelen harczában mekkora vigasztalás és mennyi batoritó van a jelen küzdelmekre, mikor a fátumban már nem hiszünk annyira.

Valóban a kis Görögországnak sokat köszönhet a világ. Ha nem is egész miveltségét, de miveltségének bizonyára azt az oldalát, mely benne emberileg nemes és örökszép. Volt az „Egyetértés“ egy mult évi számában egy érdekes tárczaczikk a legrégibb zenéről, mely értekezett az egyptomiak, hinduk, chaldaeaiak s más ókori népek zenéjéről, de végül oda jutott, hogy a mi zenénk, a keresztény egyházi zenén keresztül hozzánk még is csak a görögöktől származott le.

Valóban ugy van, a görög vallási szertartások, melyekkel át van szőve drámai költészetük is, bizonyság reá, s a görög chorusok az a forrás, melyre a későbbi korok egyházi zenéje visszavihető. Együtt fejlett a görög zene a görög tragoediával, miként? a jelen hangverseny-idény alatt talán nem lesz épen minden alkalomnélküli olvasmány.

A görög tragoediának nagy utat kellett megtenni, mig fejlődése ama fokára jutott, a hol Aeschylosnál, Sophoklesnél, Euripidesnél látjuk.

Eredetét, mint mindenki tudja, a Dionysos tiszteletére rendezett ünnepélyt szertartásokból vette, melyeknél kecskebakot áldoztak, lelkesült ének hangjai mellett, s a tragoedia szószerinti értelme nem is más, mint kecske-áldozás. E falusi ünnepek lényeges alkatrésze volt a satyroknak öltözött énekesek kara, melynek vezetője a szünetek alatt énekelve beszélé el az isten szenvedéseit. Lassankint a városok is behozták ez ünnepeket, mi által csakhamar müvészibb alakot nyertek.

Thespis volt az első (600 Kr. e.), a ki drámai elemet vegyitett a szertartásba, a karvezetőt bizonyos viszonyba állitván a karral. A karvezetőnek (Thespis maga volt az,) eleinte nem volt egyéb feladata, mint meghatározni a helyzetet s átvezetni a chorust a másik, harmadik stb. helyzetbe; de már ebben az ujitásban is meg volt a dráma első csirája s a karvezetőben találjuk meg a dráma egyetlen szinészét, a ki a kart nem csak igazgatta, de föl is állitotta s a helyzetnek megfelelőleg állását megváltoztatta, jelmezt adott ra, átöltöztette stb. szóval már „cselekedett.“

Thespis ujitása, mint minden ujitás kivált vallási dolgokban, hatalmas ellenzőkre talált. Maga Athen bölcs törvényalkotója, Solon is azok közé tartozott. De pártfogója sem hiányzott s a müszerető Pisistratus, ugyanaz, kinek Homér költeményeinek fennmaradását is köszönhetjük, megoltalmazta őt és reformját. S hogy a nagy közönség mennyire kedvelte az általa behozott előadásokat, — mert már ezeket bizvást nevezhetjük igy, — mutatja egyik városból a másikba tett sok utja, melyeken nagy targonczán szállitá a szükséges requisitumokat. Ez az a „Thespis-szekér,“ mely még ma is symboluma a — vándorszinésztársaságoknak.

Phrynichos. Thespis egyik tanitványa, a mester tragoedia-zenéjébe táncz-elemeket kezdett vegyiteni, az előadásba taglejtést és arczjátékot, s munkájáról igy szól egy régi epigramm: „A tánez annyi alakzatát adá nekem (a muzsa) a hány változó alakja van a Pontusz hullámainak őszi zivatarban, borzadalmas éjjel.“

De még a Phrynichos tragoediáiban is a karének volt a tulnyomó. A drámal lyrától a tulajdonképi drámához vezető első lépést Aeschylos tette meg, megszoritván a karokat s több tért engedvén a cselekménynek. Ő volt az első, a ki egy második szinészt is fölvezetett a szinre, megteremtvén ezzel a dialógot, a párbeszédet. Ő hozta be az álarczot is és a kothurnust, hogy a szinész külső megjelenését őszhangba hozza a héroszok felől táplált magas véleménynyel.

Mind ez azonban nem magyarázza meg azt a roppant hatást, melyet Aeschylos tragédiái az athéneiekre gyakoroltak. Sikerét nagyban emelte a szerencsésen bevégzett persa háboruk által fölmagasztosult nemzeti szellem, s a Kis-Ázsiából Hellaszba menekült philosophia. A lelkesedés e napjaiban a miletoni Thales, az ephesusi Heraklit, a kolophoni Xenophanes is költői alakba önté bölcselmi tanait, a költőnek is szabad volt tehát tanitóként lépni föl nemzete előtt. — Ily hangulat mellett természetes volt, hogy az elmélkedés és költészet, „a szellem e két ellentétes működése“, összefolytak müveiben, — s hogy a költő, ki az iment még maga is részt vett a dicsőséges csatákban, a honfitársai közt csakhamar kitört villongás láttára még szorosabban ragaszkodott a költő ama kötelességéhez, hogy a „polgárokat erényre és igazságra tanitsa,“ — mint Aristophanes mondja Aeschylosról, egyik vigjátékában. — „Valamint Izrael prófétái az ő intelmeiket nem, ugy ő sem az aesthetika kedveért költötte drámáit, — irja róla Droysen. — Ő azokat népéhez intézett proklamációknak tekinté s mi is csak igy foghatjuk föl gondolatai komolyságának, nyelve sötét pompájának, mélységes nyugalmu s még is szenvedélyes világnézletenek egész nagy hatalmát.

De hát helyén van-e, hogy a zenének szentelt tárczában egy költő jellemzését vegyitjük? Nem volna helyén, ha Aeschylos olyan költő volna, mint a mai költők legtöbbjei, a kik rendszerint vajmi keveset értenek a zenéhez. De ő nem olyan volt, hanem költő és zeneszerző, a mint hogy az ó-kor a „poéta“ szóval csakugyan nem is jellemzet mást, mint a ki szóban és hangban együtt tudja kifejezni másoknak is tetsző szép gondolatait. Aztán tudni való, hogy az antik tragoediákban nem csak a karok beszéltek énekelve, hanem a magánrészek is énekre voltak szedve.

Westphal „a görög rhythmikáról“ szóló müvében kimutatja, hogy „az ó-görög tragoedia nem a mi szavaló szinmüveinkhez, hanem a modern operához állt közelebb.“ Aeschylos tehát nemcsak a drámai költészetnek atyja, hanem a dalmüköltészetnek is. Fájdalom, ez utóbbi müködésének nyoma sem származott át a mi időnkre. Annyit azonban föltehetünk, hogy a hangbeosztás szoros kapcsolatban levén a vers-mértékkel és a sorok rythmusával, olyanforma lehetett, mint a mi recitativunk vagy tán még inkább mint a mi recitativunk vsgy tán még inkább mint a római liturgia reczitacziója, melynek hanglejtése a rendes beszéd hangzata után képződött. Az egyház, a legkonzervativebb emberi intézmény, a zene és ének tekintetében és hü maradt magához, s leghivebben megőrizte e részben is a hajdani hagyományokat. Sőt a pap az oltár előtt és fönn a chorus, midőn folváltva adják át egymásnak a szót, nem emlékeztetnek-e meglepőleg a Thespis korabeli tragoedia formáira?

Az természetesen nem képzelhető, hogy az Aeschylos zenéje csak meg is közelitette volna a mait; de a zene hiányosságáért nagy részt kárpótlást nyujtott a nyelvben, a beszédbe vegyitett zenei elem [1]) nagy gazdagsága s Langhans talán nem téved, midőn Aeschylos rendkivüli sikerét annak az egyensulynak vagy mondjuk inkább harmoniának tulajdonitja, mely tragoediáiban a hang és szó között létezett, mely harmonia különben csak ott képzelhető, a hol még sem a hang, sem a szó nem áll a fejlettség azon fokán, hogy külön uton kellene haladniok.

De e szoros viszonya a zenének és beszédnek nem maradt fenn sokáig. Sophoklesnél s még inkább Euripidesnél mára költészet „sötét pompáját“ világosabb, határozottabb, kifejezettebb nyelv váltja fel, mely kevésbé alkalmas összeolvadni a zenével. Euripidesnél már annyira előtérbe lép a szöveg-költő, hogy a zenei részt másokra kénytelen bizni. Az euripidesi tragoediák zenerésze már nem is a költőé magáé, hanem Jophoné vagy az orgoszi Timokratessé.

A zene és költészet ez uj irányával szoros kapcsolatban áll a Kr. e. 5-ik századbeli görög philosophia. Ekkor váltá föl a kosmologiai irányt, — mely az érzékileg észlelhető külvilágot megmagyarázni tette föladatává s az elemekben: vizben, légben, tüzben, vagy mint a Pythagoras követői a számokban kereste minden létezőnek alapokát, a teremtő princzipiumot, mig a lélektani kérdésekkel csak mellékesen foglalkozott, most a sophistikus irány váltá föl, mely az embert jelölte meg a philosophiai kutatás legméltóbb tárgya gyanánt. De hogy az ember lelkét átkutathassuk, mindenek előtt nyelvre van szükségünk, mely leleplezze az ember benső világát. Azért forditák a sophisták főgondjukat a nyelv fejlesztésére, a grammatikára, a logikára, vagy is a gondolkozás tudományára, és a dialektikára, vagy is a gondolatok szóbeli közlésének müvészetére. Az irány nem volt rosz s csakugyan közelebb is hozta az embereket egymáshoz; azonban a mint később e gondolkozási és beszélési müvészet mind inkább haladt s vallói mind nagyobb örömüket kezdék benne találni: egész megfeledkeztek a lényegről a módszer mellett s oly annyira fődologgá tették az agyafurt gondolatok és következtetések közlésének virtuozitását, hogy a nyelv nem az igazság földeritésének, hanem szörszálhasogató szóvitáknak lőn eszköze, — ugy hogy legkevésbé sem csodálhatni a sophisták veszett hirét, mely napjainkra is általánosan fennmaradt, mig érdemeikről mind kevesebben emlékezünk.

Természetes, hogy ez az irány nem kedvezhetett a művészeteknek s leszállitá őket ideális magaslatukról.

A drámai költészetben különben, melynek hatása a szó és hang harmoniájában rejlett, az uj irány nem tett jelentékeny változást, mert a nyelvvel együtt a zene is fejlett, s lépést tartott vele, de a költészetnek mindég csak kisérője s nem egyenjogu osztályosa volt.

A lyrai költészet a népdal e fejlettebb mivelése, a ioniai és aeoliai görököknél Kis-ázsia áldott, élvekre hivó partjain, kivált pedig a szőlő-

[1]) Ide tartoznak az u. n. hangfestő, hangutánzó szavak (onomatopoeia), mint: dörög, susog, zizeg, csörömpöl, zakatol, csermely, zivatar, zürzavar, hebehurgya, széllel-béllelt stb., melyeknek már hangzásából még a szót sem értő idegen is legalább rokonfogalmat szerez valódi jelentéséről.

Lapunk mai számához egy iv mellékiet van csatolva.

hadsereg vádoltatik a sajtó által. E szerint a sajtóvétségeknek alig 99. század része jönne az esküdtszék elé, miután épen az elszámlált esetek a legritkábbak. Még a miniszterek is csak akkor jönnének az esküdtszék elé, ha bünténynyel, vagy materiális felelősség alá tartozó ténynyel vádoltatnának. De tovább menve, az inditvány kivitelét egyenesen lehetetlennek tartja jogilag s erre nézve három jogi indokot hoz fel. Illetékességi kérdések eldöntését a biróságra kellene bizni, de ez sines az inditványban megállapitva, de már most hármas forum döntsön-e e kérdésben, vagy csak a semmitőszék, vagy pedig egy külön speciális biróság? Továbbá mikor rágalomhalmazat, complexitás esete forog fen: mi történjék akkor? Rendes biróság is itéljen, esküdtszék is itéljen s egyik tán irásbeli, másik tán szóbeli uton? Végre sajtóvétségek esetén lehetetlennek tartja a mostani irásbeli eljárás alkalmazását; közvetlen és szóbeli eljárás adja meg annak lényegét, erre pedig bíróságaink berendezve nincsenek. — Áttérve a politikai indokokra, ő épen nem tartja időszerünek az inditványt, hiszen bármily heves megtámadásokat intézett is az utóbbi időben a sajtó egyesek ellen: a biróság utólag mindig igazolta a felszólalások helyességét. Példa rá a kisbirtokosok hitelintézetének ügye. Ép ily esetben és előzmények után sem helyes, sem okos, sem tapintatos doleg a sajtót korlátolni akarni. Az állami lét biztonsága szerinte sokkal magasabb érdek a magán sérelem megtorlásánál, ha pedig a politikai vétségeket inditványozó és a kormány is az esküdtszéknél véli hagyhatni, sokkal inkább ott hagyhatja a magán becsület védelmét. — Nálunk a sajószabadságra kétszeres szükség van. Nyilvános parlamenti és politikai életünk uj és fiatal, épen neki van szüksége a sajtószabadságra. Félti szóló a birói függetlenséget is. A bíróságok a kontinensen valahányszor összeütköztek az államhatalommal, utóbb mindig meghajoltak. Bizonyitja ezt Gentz is. Kinevezés, előléptetés, sőt még a legmagasb bíróságoknál is bizonyos tekintet feszélyező lehet. A biróság csakhamar két malomkő közé jutna, az államhatalom és a közvélemény kölcsönösen morzsolná szét tekintélyét. — Egyébiránt az esküdtek cenzusának s az esküdtszéki elnöki hatalom kiterjesztésének kérdésében ő is hajlandó lenne tárgyalásba bocsátkozni.

Tisza Kálmán min. elnök: a jogügyi bizottságtól függ, itt hajlandó-e megoldani a kérdést vagy másutt, rá nézve csak az a fontos, hogy a kérdés megoldassék s a magánbecsület védelme ne az esküdtszékre, hanem a biróságra bizassék. Két oka van, a miért az itteni és ezuttali megoldást ajánlja. Az egyik az, hogy ekként hamarább el lesz érve a czél; a másik az, hogy miután a büntetőtörvény életbe lép s ebben sulyos büntetések szabvák azokra, kik mint sértett felek, önhatalmulag vesznek elégtételt, ennél fogva szükséges gondoskodni arról, hogy a sértett félnek a törvény adjon megfelelő elégtételt. — De most az esküdtszéki intézmény mellett sem a fővárosban, sem a vidéken nem kaphatni elégtételt. Hiszen volt nem rég olyan eset is, a mikor az esküdtszék megállapitotta a sajtó utjáni fölségsértés tényét, azt is kimondta, ki követte el azt s mégis „nem vétkes“-re esett szavazata. De bár ez igy történt s bár politikai vétségek elbirálásánál is történnek visszaélések, ő mindamellett politikai sajtó vétségeknél meg akarja hagyni az esküdtszékek hatáskörét, noha mellesleg megjegyzi, hogy a sajtószabadság lényegéhez szükségesnek egyáltalán nem tartja, hogy például a közhivatalnokok büntetlenül rágalmaztathassanak. Ha a megsértett magánbecsület elégtételéről nem gondoskodunk: pisztoly, kard és talán bot fog szerepelni s erőszak lép a törvény helyébe, ez pedig a sajtószabadságra s politikai reputácziónkra is káros. Megjegyzi, hogy a kisbirtosok intézeténél sem volt a sajtónak a kormány ellenében igaza. De például hozza fel, hogy egyes magán embernél, egyes intézetnél még a magán adósságokat is felsorolja, még a telekkönyvet is közölte a sajtó s ezzel lehetetlenné tette, hogy az az ember, az az intézet rendezze ügyeit. „Hát ez szabad legyen?“ — kérdi. A rablás rablás, akár pisztolylyal követik el az erdőben, akár tollal, névtelenül az irószobában. Épen ez okok miatt mulhatlanul szükségesnek tartja az intézkedést. Nagy hibának tartja a sajtótörvényben azt is, hogy az a magán rágalmak bizonyitását meg nem engedi s ekként a rágalmazónak, még ha elitélik is, fenhagyja azt a mentséget, hogy ő, ha szabad lett volna, bebizonyitotta volna vádját. Utal azon gyakorlatra, hogy nálunk a lapok, ha valakit rágalmaztak, a legtárgyilagosabb helyreigazitást is nem veszik fel és pedig legtöbbször politikai indokból. Határozzon a jogügyi bizottság, a hogy jónak látja, de ha elutasitja az inditványt: a kormány más uton fogja behozni. A birák függetlenségét tagadni s Gentzre és az ő korára hivatkozni a mai bíróságok a mai kor s a mai kormányok ellen nem lehet.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter röviden megjegyzi Chorin ellen, hogy a kompetenczia kérdésében most is a rendes biróság itél, s hogy a birói kart a kormány irányában függőséggel vagy elfogultsággal vádolni lehetetlen.

Teleszky István: a kérdést itt és most eldöntendőnek nem tartja s őt a miniszterelnök érvei meg nem győzték. Ő azonban hajlandó a politikai jelleggel nem biró magán becsületsértési eseteket a rendes biróságra bizni. Kevés sajtóbiróságunk van s a lapok folyton szaporodnak. Őt nem riasztja vissza az az aggodalom, hogy büntető eljárás irásbeli, hiszen a főbenjáró büntények elitélésénél sem más az eljárás. Nem fogadja el Dárday inditványát, mert tul magasra szabja a magán becsületsértések számát. Incidentáliter megoldhatónak nem tartja a kérdést, mert nehéz megvonni közés magánbecsület közt a határvonalat, továbbá, mert szükségesnek tartja a sajtótörvény gyökeres revizióját, végre mert öszhangba kell hozni a sajtótörvényt a büntető törvénynyel.

Dárday Sándor a büntető törvénykönyv nehány §-át olvassa fel annak bebizonyitására, hogy ő elég mértéket tartott a magán becsületsértési esetek megállapitásánál.

Horváth Lajos elnök Dárday nehány állitását helyreigazitja.

Apáthy István: szerinte Chorin mint ellenzéki abban a szerencsés helyzetben van, hogy a sajtó garázdálkodásának kitéve nincs, mert a kormánypárti sajtó mérsékli magát. A magánbecsület kérdése nem politikai kérdés. Ő Chorin ellenében épen azt tartja nagy nyereségnek, hogy minél több ügy elesik az esküdtszéktől. Épen ez az időpont igazolta, hogy a sajtótörvény, ha jó volt is valaha most már elégtelen.

Emmer Kornél: minden bajnak az az oka, hogy forum speciale alá rendeltettek a sajtóvétségek, hogy sem a 48-iki, sem a 67-iki törvényhozás nem tudta magát a téveszmék alól emanczipálni s nem a dolust, a tény elkövetésének indokát, hanem annak eszközét vette tekintetbe. Sokkal sulyosabb büntények követtetnek el tettek által, mint sajtó által, nem érti tehát, miért nem sürgetik az esküdtszék barátai a büntető eljárásnál az esküdtszék behozatalát. Az esküdtszéket nem tartja alkalmas igazságszolgáltatási eszköznek, ujjal mutatnak rá ma is már. A jogászvilágnak, közvéleménynek, sajtónak most, mikor a bünvádi eljárás van készülőben, tüzetesen kellene e kérdéssel foglalkoznia s különösen az esküdtszék be vagy be nem hozatalával, mint más államokban szokás. Dárday inditványát itt nem tartja tárgyalhatónak. Rendszeres revizióra van szükség s különösen a sok rosz, hiányos, semmirevaló rendelet félretételére, melylyel a sajtóügy rendezve van.

Eötvös Károly: a miniszterelnökkel ellenkező értelemben épen azért nem akarja tárgyalni Dárday inditványát, hogy elhamarkodott határozat ne jöjjön létre. Megvárja a kormánytól, hogy ha ilynemü törvényjavaslatot akar behozni, azt legalább kimeritő és igaz statisztikai adatokkal támogatni törekszik, hogy megitélhessük a kormány indokait. A miniszterelnök a magán becsület védelméről beszél, holott a Várady és Zichy-ügytől kezdve maig nem magán emberek magán tetteit, hanem nyilvános szerepelők nyilvános tetteit birálta a sajtó. Ezek nem emeltek panaszt, tehát nincs okuk panaszra, hogy az esküdtszék nem adott nekik elégtételt. Neki is vannak kifogásai a sajtótörvény némely rendelkezései ellen, de az intézményt nem akarja most megbolygatni, mert senki sem tudja, maga a min. elnök se tudja, hogy a közszabadságok felforgatása aztán meddig terjed, hol áll meg. Az igazságügyminiszterrel egyetért abban, hogy most független a magyar birói kar, de arról az igazságügyminiszter se tud jót állani, hogy független marad-e akkor, ha a sajtóvétségek elbirálását rá bizzák. 1868-ban, 69-ben, 70-ben sokkal ingerültebb és vakmerőbb volt a sajtó, mint most, az akkori kormánynak még se jutott eszébe a sajtószabadságot korlátolni, mert mindenki tudta, hogy nyugodtabb időben a sajtó is nyugodtabb. A sajtó csak tükre a politikai élénkségnek, de nem okozója. Fenálló intézményt, ha az a szabadságnak biztositéka, igen nagy szükség nélkül ő nem akar megrenditeni; a szükséget pedig a kormány be nem bizonyitotta. Kimondja nyiltan, hogy a jelenlegi miniszterelnök kormányzata alatt a sajtótörvénynek változtatását nem óhajtja. — Olyan intézmények javitásáról, melyek a nép szabadságát biztositják, akkor tartja időszerünek intézkedni, mikor a nemzet erős s a viszonyok a nemzeti jogokra kedvezők. Most a nemzet gyönge, a kormány hatalmas és magát sértett félnek érzi, most minden változtatás csak a nemzet jogainak csorbitását vonja maga után. Nem fogadja el Dárday inditványát.

Tisza Kálmán min. elnök az előtte szólóval polemizál. Épen most s épen az ő kezdeményezéséből tartja szükségesnek a kérdés megoldását. Meg akarja mondani nyiltan, mik nézetei, nehogy később valótlanul vádolhassák a sajtószabadság elleni szándékokkal. Ő nem érzékeny, nem érzi magát sértett félnek, hiszen különben minden nap sajtópert kellene inditania. Hogy az illető sértett felek miért nem támasztottak sajtópert: arra könnyü felelni. Rágalmaztatni s aztán a sajtóbiróság előtt meghurczoltatni s végre a költséget is megfizetni nem kellemes. — Ő nem forgatja fel a sajtószabadságot, csak nehány helytelennek bizonyult rendszabályt akár helyessel pótolni. Ha netalán az absolutizmus jönne be valamikor: annak ugy is első gondja lesz leszámolni azzal a birói függetlenséggel, melyet előtte szóló ugy félt a kormánytól. Egyébiránt, ha a szabadosság, ha a visszaélések elleni hatályos eszközöket mi nem akarjuk használni csak azért, hogy azokat egykor a netalán bejövendő abszolutizmus ellenünk ne használhassa, épen ez által idézzük elő annak közelgetését.

Ezzel Tisza Kálmán fölkel s elhagyja a termet.

Bokross Elek: Magának az ügynek tennénk rosz szolgálatot, ha ily kicsiséggel kezdenők a sajtótörvény javitását. Ő különben ellenzi az inditványt. Azért, mert egy önmagában czélszerü intézmény közegei egyszer-másszor roszul teljesitik kötelességüket, magát az intézményt megszüntetni nem szabad.

Szólni mások nem szándékozván, **Dárday Sándor** kijelenti, hogy ő fenntartja inditványát.

Elnök szavazásra tüzi ki a kérdést s azokat, kik az inditványt elfogadják, felállásra hivja fel.

Miután senki sem állt fel, kijelenti, hogy az inditvány **egyhangulag elvettetett.**

Budapest, márczius 3.

II. Sándor czár uralkodásának 25 éves jubileuma tehát békésen, zavartalanul folyt le. A nihilisták nem adtak magukról életjelt. Berlinből távirják, hogy az ünnepély békés lefolyását nagy erőfeszitéssel biztositották. Loris Melikoff minden középületet katonasággal őriztetett, a helyőrség egy részét konsignálta, a vizvezetéket és a gázgyárt csendőrökkel vétette körül, lovas őrjáratokat küldött szerteszét a városba, a házmestereknek pedig parancsot adott, hogy a kapu előtt álljanak őrt.

A már tegnap jelentett kitüntetéseken kivül még Makon miniszter és Solski birodalmi ellenőr a Newski Sándor rendet és Sándor hesszeni herczeg a Wladimir rend I. osztályát kapta.

Az olasz kamarában legközelebb fogják tárgyalni Visconti-Venosta inditványát az osztrák-magyar-olasz viszonyokat illetőleg. Olasz lapok állitása szerint ez inditvány az irredenta ellen irányul és felszólitja a kormányt, hogy akadályozza meg e párt további működését. Ugy látszik, hogy a kormány erélyes intézkedéseket kiván tenni; a „Fanfullá“-nak ma érkezett száma azt jelenti, hogy a kabinet leiratot intézett az összes prefektekhez, melyben azok felhivatnak, hogy meg ne türjenek semmiféle agitációt, mely Olaszországot a szomszéd hatalmak előtt kompromittálhatná.

A szultán elleni összeesküvés hire alaptalannak bizonyult s annak terjesztője, egy Pappadopul nevü naturalizált angol, azért bocsájtotta világgá, mert sógorai iránt régóta bosszut táplált, s alkalmat keresett arra, hogy nekik árthasson. Hallotta, midőn egyikök arról beszélt, hogy Athénnel való levelezésöket be kell szüntetniök, mert különben kompromitálhatná őket. Pappadopulo a szultán szárnysegédéhez, Aristarchi Györgyhöz sietett s tudtára adá, hogy sógorai a padisah élete ellen törnek. A szárnysegéd ebben alkalmat látott arra nézve, hogy magát a szultánnál behizelegje s felszólitá a jelentéstevőt, hogy magát is részesnek vallja és hazában robbanó bombákat tartson. Egyuttal figyelmezteté, hogy kellemetlensége épen nem lesz, sőt jelentéseért jutalmat fog kapni. Pappadopulo kijelenté a vizsgáló biró előtt, hogy a fentemlitett szárnysegéd egy bombákkal megrakott szekeret küldött hozzá három egyén kiséretében, s hogy a bombákat ezen egyének helyezték el lakásán. Ennek következtében elhagyá szállását és az éjet a Boszporus partján fekvő Arnauth-Keni nevü görög helységben töltötte. A szultán szárnysegéde révén értesülve az ellene tervezett összeesküvésről, az angol nagykövethez fordult, ki Pappadopulot nyomban elfogatta. E közben Hassan pasa vizsgálatot tartott a fogoly sógorainál s kiderité azok ártatlanságát. — Miután Pappadopulo vallomása folytán nyilvánvalóvá lett, hogy a merénylet hirét a szultán segéde idézte elő, ezt a palotába hivatták. Aristarchi nem engedett a meghivásnak s kijelenté, hogy a hozzá közeledőt irgalom nélkül lelövi. Hassan pasának mindazonáltal sikerült őt engedelmességre birni s most már teljes bizonyossággal állitható, hogy az összeesküvés hire két intrikus agyában született, kik maguk estek a verembe, melyet mások számára készitettek.

A német birodalmi tanács szoczialdemokrata képviselője, Bebel, a katonai törvény tárgyalása alkalmával arra utalt, hogy a nép hangulata mennyire megváltozott. Ő is azt kivánja, hogy német a német ellen sohase viseljen háborut. Ha Németországot megtámadják, akkor a szoczialdemokraták is hozzájáruljanak a támadás visszaveréséhez. A mi az orosz csapatokat illeti, azok az orosz-török háboru idején szintén a nyngoti határon állottak, Németország azért erősité meg Thorn és Posen várait. A panslavismustól való félelem érlelte meg az osztrák-magyar-német szövetséget. Az által, hogy Bismarck Ausztriát a congressus alkalmával nehány szláv tartománynyal megajándékozá, előidézte az osztrák-magyar-német szövetség szükségességét. Ha való Moltkenak azon állitása, hogy Németországra nézve a mult idők történelmi eseményei az irányadók, akkor Belgiumot, Hollandiát, Burgundot és a német-osztrák provincziákat is vissza kellene hóditani. Bebel szerint a franczia köztársaság volna az első, mely az általános lefegyverkezéshez hozzájárulna. Azt vetik szemére, hogy a béke elérése czéljából Elszasz-Lotharingia visszaadását javasolja; hisz maga Bismarck is politikai hibának nevezé e tartományok annexióját. Minden józan kormány tartozik arról gondoskodni, miszerint a népek béke idején ne zsarolják, hogy háboru esetén kellő erővel rendelkezzék. Bebel, beszédje végén az egy évre terjedő szolgálati idő mellett emel szót. Gneist néhány megjegyzése után a törvényjavaslatot egy huszonegyes bizottságnak adták ki megvitatás végett.

Bécsi hirek szerint Edhem pasa, a volt nagyvezir, ki egy idő óta bécsi udvarnál van alkalmazva, legközelébb elhagyja az osztrák fővárost, hogy Párisba térjen Savfet pasa örökségét elfoglalandó. A távozása által megüresedő állást egyelőre nem töltik be s az ügyek ideiglenes vezetését Missaki effendi veszi át. Ez ideiglenesség, tekintve a bécsi diplomacziai állomás fontosságát, aligha fog sokáig tartani. Utódjául két egyén van kiszemelve: Aarifi és Izmail pasák. Az elsőt Said pasa pártfogolja, az utóbbit pedig Nedin. Aarifi pasa Abdul Aziz halála idején, már képviselte a portát Bécs udvaránál.

Az árviz.

A Duna vizállási viszonyai a főváros mellett nagy változásoknak vannak alávetve folyton. Ma délelőtt a viz rohamosan áradt, egész déli 12 óráig, ettől kezdve azonban apadt. Reggel 9 órakor a vizállás 5·60 m. volt, 9½ órakor 5.67 m., 10 órakor 5.71 m., 11 órakor 5.75 m., 12 órakor 5.78 m., délután 1 órara az apadás nagymérvü volt; vizállás ekkor 5.55 m., 2 órakor 5.35 m., 3 órakor 5.32 m., 4 órakor 5.30 m. Délelőtt a Dunán nagy erővel megindult a zajlás; a Dunát hatalmas jégtáblák boriták, melyektől a partok mellett álló halászbárkákat csak a legnagyobb erőfeszitéssel lehetett megóvni. A közönség a partokon nagy számmal nézte a gyönyörü látványt.

A viz délben már ellepte az alsó rakpartot. A gőzhajós társulat parti épitményei, melyek különben már hetek óta teljesen üresen állanak, viz alá kerültek. A vámház előtt, hol a közraktárak épitéséhez nagy mennyiségü kőkoczka ván kirakva az alsó kövezetlen parton, a viz e koczkák alját elöntötte. Budán a viz közel volt ahhoz, hogy a gátakat meghaladja. A beállott rohamos apadás azonban elejét vette minden nagyobb bajnak.

A vizállás ily változásait a jégviszonyokban történt gyakori változás okozta. Remélhetni azonban, hogy a jég most csakugyan megindul a folyó egész mentén, s veszedelem nem éri a főváros egy részét sem.

*

A fővárosi árviz bizottság Kada Mihály alpolgármester elnöklete alatt délután tartott ülésében a beérkezett sürgönyök olvastattak fel, melyekből örvendetesen értesült a bizottság, hogy a Duna alsó vidékén legtöbb helyen elindult a jég, Alkér tanácsnok jelenti, hogy a vizafogó-gátnak a váczi uttal való érintkezési pontján is még két-három lábnyi vizet lehet elviselni s csak, ha ennél is magasabb, kell magasitást foganatositni, mely Budapest balparti része és Ujpest közötti közlekedést teljesen beszüntetve; a Hartmann-féle hajógyár és a Wolfner-ház vizben vannak, a lakosság kiköltözött, még eddig lakásért nem folyamodott senki sem s tekintve, hogy dél óta 57 ctmt apadt a viz, valószinü, hogy messzebb menő intézkedésekre szükség nem is lesz.

*

A dunaszabályozási bizottság müszaki albizottsága Boros Frigyes elnöklete alatt tartott ülésében mai napon elhatározta, hogy Ullmann mérnök a soroksári ágban levő gubacsi zárgátra azonnal menjen ki s ott várja be a bizottságnak a gátra vonatkozó minden intézkedését; elnök inditványára egyszersmind megkeresztetni rendeltetett a térparancsnokság, hogy azon két szakasz müszaki katonaságot, melynek kirendelését a bizottság még január hóban azon czélból kérelmezte, hogy a gubacsi gát esetleges megnyitásának szüksége esetében a munkaerő kéznél legyen, készenlétben tartani sziveskedjék. Végül 12 dunai állomásra azon rendelet menesztetett, hogy a Duna állásáról óránként tétessék távirati jelentés.

Vácz, 1 ó. 20 p. éjjel. Vizállás 456 ctm. jég áll, idő lanyha; délután óta semmi változás.

Komárom, reggel 7 ó. 20 p. Torlasz áll; kis dunai hidat a jég felemelte; viz 21 láb.

Vácz, 8 óra. Viz 475 ctm., jég áll, idő tiszta, 4 fok meleg.

Mohács, 8 ó. 40. A jég mindnn veszély nélkül elindult, viz 6 ctm. áradt, idő enyhe.

Ercsi, 9 ó. Viz 436 ctm, legutóbbi fél órában 20 ctm. áradt, de most ismét rohamosan apad, jég áll, idő tiszta, enyhe.

Komárom, 9 ó. Viz regg. 5 órakor 21 láb és 6 hüv., most 21 láb; torlasz áll; szél, derült idő.

Promontor, 9 ó. 40. Vizállás 598 ctm., jégzajlás.

Dunaföldvár, 10 ó. Apostagtól kezdve a solti ágban sikviz, tegnap a jég onnan elment; Dunaföldvár alatt a sziget hosszában jég áll; viz reggel 7 óra 440 ctm.

Tolna, 9 óra 20. Jég megmozdult, de megállt; tegnap regg. 8-tól ma reggel 4 óráig 17 ctm. áradás, innen 8 óráig 7 ctm. apadás, éjjel csekély fagy.

Esztergom, 10 óra. Viz 423 ctm. kevés jég uszik a Dunán, idö derült.

Ercsi, 3. ó. 40. Jég 3 órakor elindult, viz 490 ctm, viz rohamosan árad.

Adony, 3 ó. 10 p. A jég 1 óra 36 perczkor megindult, folytonosan megy viz apad.

Dunaföldvár, d. u. 3 ó. 10 p. Jég a város alatt 2½ órakor megindult, mindkét Dunaágon zajlik, vizállás 444 ctm, idő szép, napos.

Promontor, 3 ó. 30 p. Vizállás délután 2½ órakor 563 cmt, vizapadás folytonos.

Ujvidék, 3 ó. 25 p. Vizállás 387 ctm; jégmentes, időjárás 8, derült.

Komárom, 1. ó. 30. Vizállás 20 láb 8", időjárás derült és meleg torlasz erősen áll, nagy veszély fenyeget.

Vácz, 11 ó. 30. Viz 486 cmt. jég áll, a váczi felső szigettől felfelé a Duna egész széltében Kismaroson tul torlódott törött jég, Verőcze és Kismarosnál nagy vizállás; szentendrei Dunaágon éjfél óta folytonos zajlás, Kisoroszi és Bogdány közöit a szigeten szintén kikötés. Vácztól lefelé fél kilometerig jég, aztán ¼ kmter tisztás, ismét jég látható, idő napos, 8 fok meleg.

Adony, 11 o. 35. A jég tegnap délután 2 ó, 30 perczkor megcsuszott s megint megállt, azóta 60 cmtr. apadás; vizállása bizonyosan nem tudható, mert mérczét a jég kitörte.

Verőcze, 11 ó. 55 p. A Duna jege áll, a viz tegnap este óta 12 centimétert apadt, idő tiszta.

Mohács, 12 ó. 10 p. Időjárás enyhe, meleg 2 fok, a Duna jégtől tiszta, viz tegnap óta 2 lábat áradt.

Szob, 12 óra 15 p. Duna keveset zajlik, vizállás éjjel 12 órától 6 cmt. apadt, szeles meleg idő.

Tétény, 5 óra 25 p. A jég Tétényen alul ½ 3 órakor megindult, a viz 24 ctm. apadt most 5·50 ctm.

A közlekedési miniszteriumhoz beérkezett táviratok:

Eszék, márcz. 3. délelőtt 10 óra 20 percz. Tegnap reggel óta a barcs-drauecki vonalon jég nincs, hőmérsék ma reggel 3°, tegnap délután 10°, időjárás derült.

Szolnok, márcz. 3. 9 óra 50 p. Zagyva folyó már jégmentes, árvize lezajlott, vasuti Zagyva hid sértetlen és csakis balparti járón sorának jégtörő előoszlopja tört el, mely már pótoltatott. Tisza jeges, az egész folyam szakaszán mozdulatlanul áll, vizállás 370, áradás tegnap óta 40 ctm.

Szeged, márcz. 3. délelőtt 9 óra 50 p. vizállás Szeged ma reggel 427 c. hőmérsék plusz 3, jég a bástyánál megindult, vasuti hidnál ujból megállt.

Komárom, márcz. 3. reggel 10 órakor ma 5 órakor volt legnagyobb vizállás 680, 8 órakor 669. Éjjel fagy, most hőmérsék plusz 3. Időjárás derült, a jég Ó-Szőnynél, Komáromnál és a Vág torkolatában még mindig torlaszolva van, s mozdulatlanul áll, Csallóközi védgátakon, Komárom Örs között viz zugva lódul ártérbe. Csallóköztől közlekedés megszakadása végett felső jégállásról hirt nem kaphatni.

Vukovár, márcz. 3. 9 óra 20 p. Délelőtt vizállás 248 ctm. a jég Erdőd Daljlanál áll, Erdőd, Gombos és Dalján felül szabad, hőmérsék ma reggel + 3, tegnap délután + 11, időjárás száraz.

Eszék, márcz. 3. 11 ó. 20 p., a jégzajlás teljesen megszünt.

Vácz, délután 4 ó. 40 p. Jég áll, vizállás 449.

Tétény, délután 4 ó. 30 p. Vizállás 5.74, jég elment, kevés zajlás.

Ercsi, délután 5 óra. Jég megindult 3 órakor, megy folyvást, vizállás 4.90.

Duna-Pentele, délután 4 óra 20 p. Vizállás 4.20. Jég mindenhol a határunkban zajlott.

Dunaföldvár, 4 óra délután. Jég megy félháromtól mind két ágban, 3 órakor 4.50, délben 4.10.

Paks, délután 4 óra 40 p. 4.80. Jég megindult erősen paksi Dunán fél 5-kor.

Adony, délután 5 óra 15 percz. Nagy és középső Duna jege folytonosan zajlik, viz áradóban, vizállás 4.15. Eddigelé semmi veszélytől nem tartunk.

*

Egyéb ma érkezett táviratok a következők:

Szeged, márcz. 3. (O. E.) A Tiszán ma d. u. nagymérvü jégzajlás állott be. A gyárteleptől a váracsig terjedő jég nagy tömegben megindult s utjában összetörte a fáhid balparti részét, s a vashid oszlopaiban fönakadt. Az esti órákban müszaki katonaság megkezdte a jég bontását és leeresztését. A viz a Maros beömlésétől a Boszorkányszigetig jégmentes; a sziget mentén még áll a jég; azon alul ismét sik a viz. A Maros torkolatában a jégtorlasz még mindig szilárdan áll. Fölrobbantására előkészületek tétetnek. Futár küldetett az alsó Tisza megvizsgálására, s ha az alsó jég-

---

termő Lesbos, később Mytilene szigetén jutott el nagy virágzásra. Itt zengé Arion lelkes dityrambjait, Sappho szerelemtől lángoló ódáit, Anakreon tüzes bordalait.

Ez a lantos költészet, melyet megkülönböztetésül a tragoediák kar-lyrájától, meliai lyrikus költészetnek nevezünk, a költő saját egyéni érzelmeinek költészete volt; s mig a tragoediában a zene alája tartozott magát rendelni a szövegnek, itt a költészet mellett egyen-rangot, sőt oly önállóságot nyert, melynek teljes emanczipáczióját kellett vezetni. Sőt az ily kifejező zene csakhamar oda jutott, hogy a szavakat is nélkülözhette. S csakugyan itt látjuk, hogyan válik el a zene a költészettől, hogy ezentul külön birodalmat foglalva el, külön művészeti ággá fejlődjék.

Ekkor támad a hangszeri zene, mint külön müfaj. A lyra és az aulos[1]) mint solo-hangszerek lépnek föl a muzsák versenyén s a pythiai játékokban, — melyek egyikén a Sakadas plane már arra is vállalkozni mer, hogy Apollo harczát a sárkánynyal előadja fuvolán, — a zenei virtuózitás már diadalokat ül.

Görögország művészi teremtő ereje hanyatlani kezdett, midőn Hellas hegemoniája Athen kezéből a Spártaéba jutott, s teljesen elenyészett, midőn a macedoniai Fülöp ellen vesztett chäroneai csatában elvesztő függetlenségét. Conzerválni, a mit az előbbi nemzedékek szereztek, lőn az ezutáni nemzedékek föladata. A praxis helyére most a theoria lép, az alkotás, költés, gondolás helyére a rendszerbe szedés. Plato és Aristoteles fényes példák arra, mily nagy érdemeket szereztek e tekintetben is a görögök.

E korban a zene elméletének is akadnak képviselői, kik között leginkább kiválik Aristoxenos, kinek „a muzsikus“ volt a mellékneve. Ő volt az első, a ki a zenében az egyetlen illetékes biróul a hallást fogadta el, nem ugy, mint a pythagoryták, kik itt is a számot foglalták el irányadó gyanánt.

Érdekes megismerkedni a görög zene-tudomány némely főbb tanával.

A görög hangrendszer alapját nem az oktáva képezi, mint nálunk, hanem négy hang lajtorjája, a „tetrachord“, mely a lyra négy hurjának felel meg. A mai hegedü, viola, violon-cello és gordon szinte ide vezethető vissza. A tetrachord, melynek mindig egy fél és két egész hanghézaga (intervalluma) van, e félhangköz (ef) helye szerint dóriai (ha a félhangköz a legmélyebb: ef. g. a), phrygiai (ha középütt fekszik: d, ef, g) vagy lydiai (ha a legmagasabb: c, d, ef). Két-két dóriai, phrygiai vagy lydiai tetrachord összetételéből származtak a hasonnemü oktáv-hangnemek (harmóniák), melyek mintájára a diatonikus skála többi hangjaiból még négy más alakult.

De két tetrachordot ugy is össze lehet kötni, hogy a mélyebb tetrachord legmagasabb hangja egyuttal a legmélyebb hangja a magasabb tetrachordnak. E szabálynak a dóriai tetrachordra alkalmazásából egész uj rendszeralkotás támadt. A dóriai oktáváknak (ef, g, a—hc, d, e) elejéhez tévén még a hc, d, e tetrachordot, — végére pedig az ef, g, a tetrachordot s kiegészitvén a hangfutamot az u. n. hozzá vett a) hanggal (proslambomonos), — megalakult a két oktávás moll-skála, mely az által különbözik a többi oktáva-nemektől, hogy intervállamai mindig ugyanazok, ép ugy, mint a modern dur- vagy moll-skálánál, melyekhez még abban is hasonlit, hogy a diatonikus skála mind a 12 félhangjára alkalmazást nyert.

Weitzmann „A zene története“ czimü munkájában érdekesen tárgyalja a görög zene elméletét; nekünk azonban nem volt a fentebbi mutatvánnyal egyéb czélunk, mint bemutatni egyikét ama kapcsolatoknak, melyek a görög antik zenét a mai modern zenével összefüzik. A görög „tökéletes zenerendszer“ mélyen benyulik a középkorba s a görög oktáv-nemek maig is élnek a katholikus egyházi zenében.

Róma világ államalkotó nagy gondjai mellett nem ért rá ennyire a művészeteknek szentelni szellemét. Mikor pedig ideálját elérte: megkésett vele, hogy századok mulasztásait pótolhassa. Kényelmesebb is volt egyszerüen inportálnia a görög művészet kész termékeit, s ezt a császárok nagy arányokban cselekedtek is. Kifosztották a föld kerekét, hogy Bómában halmozzák föl a művészetek kincseit s mivel mindennek, a mi az élet élvezetessé, széppé tételére szolgálhatott, Róma volt legfőbb emporiuma: természetes, hogy a világ minden nemzetének oda gyültek zenészei is.

Suntonius már Julius Caesár idejéből emlitett egy monstre-koncztertet, melyhez hasonlót az országos, sőt nemzetközi dalárünnepélyek mai korában se tudnak összehozni, még az óriási humbugokban annyira tetszelgő amerikaiak sem. Nem kevesebb, mint tizenkétezer énekes, énekesnő és zenész működött abban közzé; s Horácz keservesen panaszkodik, hogy „a szerény fuvolának az ő nehány likával, mely teljesen kielégité az ősöket, hátra kellett szorulni a nagy szinházakban használt lármás hangszerek mellett.“

De ha az erőszakos hatásra számitás már magában is kárhozatos irány a zenében: az meg az égi művészetnek undok lealacsonyitása, hogy véres szinjátékok, tömeges kivégzések kisérőjévé tették. Claudius császár pl. a Fucinus-tó kiszáritása ünnepére tengeri csatát rendeztetett, melyben 19.000 halálra itélt rabszolgának addig kellett gyilkolni egymást a hajókon, mig egy lábig oda vesztek. E „látványosságnál“ nagyszerü pompát fejtettek ki, s harsogó zenével kisérték a viaskodók és haldoklók borzalmas haláltusáját.

A zenének Rómában a görögökéhez képest már csak torzképét látjuk, melynek legbizarrabb személyesitője Nero, kinek egyik ismertebb hóbortja az, hogy mint citharoeda kivánt tündökölni. Hangja gyenge volt, előadása rút, ugy hogy első felléptekor a hallgatók nem tudták, kaczagjanak-e, hogy olyan furesa, vagy sirjanak, hogy olyan szánandó uralkodójuk van. A jó öreg Seneca ott állt mögötte a szinpadon, minden szünet beálltával megadva a jelt, hogy a visszatetszés zaját elnyomja a tapsra parancsolt hatalmas tenyerü 5000 katona. Ekkora claque se volt még azóta. Később elment a boldogtalan Görögországba is s a különböző énekre eső versenyeket mind egy időre rendelte meg, hogy egy év alatt lehessen periodonikes, azaz, hogy elnyerje mind a jutalmakat, melyeket más halandónak a legjobb esetben is csak négy év alatt adatott elnyerhetnie.

C. Julius Vindex Galliában veszedelmes lázadást támasztott; de az Nerót nem zavarta nápolyi mükedvelésében, rá se hederitett a trónját és birodalmát fenyegető veszélyre s nem volt kimozditható Nápolyból, mig arról nem értesült, hogy Vindex „rossz czitherásnak“ szidta. Akkor aztán dühbe jött s Rómába ment, hol a következő kezdetü beszédet tartá a haza megmentésére összesereglett senátorok előtt: „Végre megtaláltam a módot, hogyan lehet a viz-orgona hangját erősebbé tenné“ s megmagyarázta töviről hegyire, hogy miben áll nagyszerü találmánya, mily borzasztó nehéz az, mily nagy ész kellett föltalálásához s biztositá a tanácsot, hogy az uj hangszert legközelebb be fogja mutatni a szinpadon — „ha Vindex megengedi.“

—r.—

[1]) Az „aulos“-t rendszerint fiótának, fuvolának forditják. De inkább hasonlit a klarinethez vagy oboához. A kettős sipból keletkezett, melynek ismét Pan istennek több sipból összerakott hangszere volt az előzője.

zaj nem gátolja, a marostoroki nagy jégtorlasz dynamitaknával szétrobbantatik.

Az éjjeli vonattal Ybl hadnagy parancsnoksága alatt 80 főnyi műszaki csapat érkezett Szegedre a jégbontás és leeresztés körüli munkák végzésére.

Időjárás derült, verőfényes. A Tisza az utóbbi 12 óra alatt $2^1/_2$ hüvelyket áradt. Vizállás este 6 órakor 13 láb $3^1/_2$ hüvelyk.

D.-Földvár, d. u. 5 ó. 40 p. (Az „Egyetértés“ távirata.) A jég $^1/_2$4 órakor elindult és folyton megy.

Szolnok, d. u. 6 óra. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Zagyva hidját a jég ma délután fölemelte; a hid azonban megtartatott. A Zagyva erősen zajlik. (Lásd föntebb a hivatalos táviratot.)

UJDONSÁGOK.

— márcz. 3.

— Lapunk mai száma mellékletének tartalma: Országgyülés. Bőjti mulatságok. Irodalom. Szinház, művészet. Tanügy. Egyletek, társulatok. Fővárosi ügyek. Közgazdaság. Tárcza: Olympia kisasszony.

* Időjárás Budapesten. Derült széles. Hőmérő állása délben + 11 R°.

— Személyi hirek. A király és a királyné közvetlen a husvéti ünnepek után 2 hétre Budapestre jönnek. — Haynald bibornok érsek tegnapelőtt Bécsből Rómába utazott. — Simor bibornok-érsek ma Budapestről Esztergomba visszautazott — Báró Horst osztrák honvédelmi miniszter ma reggel visszautazott Bécsbe. — Graef altábornagy szolgálati ügyben néhány napra Alcsuthra rándult József főherczeghez. — Klapka tábornok hirszerüen Konstantinápolyból legközelebb Budapestre érkezik. — Krieg A. H. hamburgi vizépitészeti osztály felügyelő Komáromból visszatért, s már el is indult hazafelé Hamburgba. Megigérte a közlekedési miniszternek, hogy itt léte alatt tett tapasztalatai és észleletei felől, rövid idő multán irásbeli véleményt fog a miniszternek benyujtani. — De Rochefoucauld Marquis és neje Marseilleből, s gr. Hettenthal svéd országi földbirtokos Budapestre érkeztek. — Beothy Zsolt ismert iró, mint sajnálattal halljuk, pár nap óta ágyban fekvő beteg, állapota azonban nem aggasztó. Maries a szerb kormány képviselője a szerb vasutak ügyében egy a külügyminiszterhez érkezett hivatalos sürgöny szerint holnap délután Bécsbe érkezik.

— A germanisatoraink által ide importált német iró: Sacher-Masoch ma tartá a vigadó kis termében felolvasását. A felolvasónak kiállhatlan rosz kiejtése, kritikán alól álló előadása elrontották még azt a csekély hatást is, mit a szellemes iró különben keltett volna. A közönség, mely a termet csak egy harmadrészben töltö meg elégületlenül távozoit, áldva Pintschew-Lafitet és Mintschew-Pirnitzert. A közönség nagyobbára német színészek és színésznőkből, a Journalok, Volksblattok, Styxek, Cyankalik munkatársaiból s olyanokból állott, kiket hiába keresünk a Petőfi vagy a Kisfaludy-társaság felolvasásain.

— Egy lengyel trónkövetelő. „St.-Clair ezredes többek társaságában Rómából Guzinyébe érkezett.“ E sürgönyt közölték a lapok pár nappal ezelőtt, a nélkül, hogy a lakonikus jelentés magyarázatát elmondták volna, ki az a St.-Clair, s mi nevezetes van abban, ha ő Guzinyébe érkezik. E férfiuról, ki a balkánfélszigeti mozgalmakban, legközelebb valószinüleg nagy szerepet fog játszani, Lukács Gyula, ki lapunknak az orosz-török háboru alatt hareztéi tudósítója volt, a következő érdekes sorokat irja a nagyváradi „Szabadságban“.

St. Clair, a szó szoros értelmében kalandor, de becsületes kalandor. Minden forradalomnál megjelenik kardjával, s el nem mulasztana egyetlen alkalmat, küzdeni a muszkák ellen. Teste tele van sebhelyekkel ez alacsony, rendkivül erős, zömök embernek, s mikor hosszu bajuszát megpödöriti, arczából bizonyos vadságot lehet kiolvasni. Valóságos Zubovics. Azon tulajdonságaiért, mert veszélyes vállalatainál a helyett, hogy áldozatot követelne, még áldozatot hoz, s mert rendkivül vakmerő, minden helyen hamar népszerüvé válik. Előkelő angol családból származik, s az angol pairek között foglal helyet, anyai ágon pedig lengyel királyokig viszi fel származásfáját s ez okból bizonyos köröknek lengyel királyi kandidátusa, s a legutóbbi orosz-török háboru alkalmával a lengyel legiónak paranesnoka lévén, egyuttal a legionariusok által, mint leendő királyuk is tekintetett. Egyik lelke szokott lenni a lengyel mozgalmaknak, s a Garibaldi, vagy más szabadságharczok, mindig a küzdők közé vonzották, jólehet ma még alig van tul a 40-en. Első bravourját Karsz ostrománál tette, midőn bukfenezet hányva ment be a sánczokba. Azután a hős tetteknek egész sora következett. 1877. julius havában vette át Arthur beytől a lengyel legio paranesnokságát, majd egy cserkesz csapatot vezetett. Mint cserkesz vezér követte el azt a csinyt, hogy mert az oroszok állásáról a törökök nem birtok információval, ő össze csatangolta az egész muszka tábort s eme tette páratlanul áll a kémszemlék történetében. Mehemed Ali e tettéért megszerette, s rendjellel kitüntette s már akkor megtétettek a lépések, hogy pasává promoveáltassék s csakugyan később Hidajet névvel pasa lett. Ezen időben győződtem meg én is személyes bátorságáról s rendkivüli erejéről. Sumlában egy házban lektunk s egyik éjjel nagy lármát hallok a folyosón s midőn Móes barátommal a tágas folyosóra lépünk, látjuk, hogy Sl. Clair, ki már 4 sebből vérzett, erősen birkózik két tiszttel, kik kardjaikkal támadták meg a fegyvertelen ezredest. Mire odaértünk St. Clair segitségére, ő már földre teperte ellenfeleit, s csak a lefegyverzettek megkötözésében lehettünk segitségére. Az ezredesen meglehetős négy seb volt, de azért másnap együtt lovagoltunk Razgrad felé. Ez az ember aczélból van. Midőn a török félhold lehanyatlott, St. Clair nem dugta hüvelyébe kardját, hanem az oroszoktól annyira kinzott rhodopei lakosok közé ment Bilinszky alezredessel, (Skender bey) s a hegyek közt 30,000 főnyi sereget szervezett, avval több izben megtámadta az oroszokat, óriási pusztitást vitt köztük végbe, s a Rhodope-hegységet fél éven keresztül 40,000 oroszsnak kellett őriznie. Ez idő óta hallgat róla a krónika, s csak most tudjuk, hogy Guzinyébe érkezett, hol hatalmas katonai talentumával alkalmasint nagy fordulatot tesz az albán mozgalomban. Montenegrónak mindenesetre sok fejtörést fog okozni ez a „bolondos“ St. Clair. Persze azt is beszélik róla, hogy arra fogja birni az albánokat, miszerint Olaszország mellett nyilatkozzanak. Meglehet, de én St. Clairt oly embernek ismerem, a ki katona a szó szoros értelmében és nem politizál, ő csak azt nézi, hogy szolgálatot tegyen a szabadság ügyének, hogy kardját a panszláv törekvés ellen emelje, mert őszintén szólva, aspirál a lengyel trónra.

— A tüntetésnek még egy áldozata. Szigeti István bölesészethallgató halálhirére, melyet veszprémi levelezőnk már megczáfolt, mint értesülünk, az adott okot, hogy egy Szigethy Aladár nevü bölesészethallgató csakugyan meghalt, de nem Veszprémben, hanem Nagykanizsán. Derék szorgalmas ifju volt, hosszabb ideig mint a zalamegyei közlöny segédszerkesztője, később mint a budapesti magyar gyorsiró egyletnek jegyzője működött. Épen ezen oknál fogva a Gyakorló-gyorsiró hozzánk beküldött száma igen szépen emlékszik meg róla. Béke poraira!

— Sárba fuladt. Az „Orosházi Közl.“ irja: A komlósi pósta legény folyó hó 26-án délután Tótkomlósról Orosházára elindulván, Komlóson felvette taligájára egy ismerős emberét. Alig haladtak ki a faluból, betértek a közellevő koresmába, s ott mindketten leitták magokat, s azután utnak indultak Orosháza felé. Az uton azonban feldőlvén, a postakocsis lovát kifogta s lóháton ment vissza a faluba segitséget hozni, czimboráját a földön fekve hagyta a sárban, taligáját pedig, melyen 1800 frt értékü pénzeslevél is volt, ott hagyta az utfélen. Mire azonban a falu végére ért, elfeledte, hogy tulajdonképpen miért is jött vissza, s mint afféle részeg ember, egyedül ismét taligájához tért, hol ekkor már czimboráját halva találta és pedig mint később az orvosi bonczolás kideritette, sárba fulladás folytán. Ezt ő annyira szivére vette, hogy világgá akart bujdosni, azonban elfogták, s igy ő mindent elbeszélt volt. A legcsudálatosabb az egész dologban az, hogy a taligáról, mely másnap reggelig ott volt az utfélen, sem a pénzből egy krajczárt, sem a levelek és pakkokból csak egy darabot sem loptak el.

— A torony tetejéről esett le egy szerencsétlen lakatos Szathmáron. A plébánia templom tornyán levő kereszt már régebb idő óta görbén állott, ezen hibán segitendő a mult napokban egy lakatos mesterember vállalkozott a kereszt egyenes állapotba való hozására. Fel is ment kötelek segélyével, s midőn munkájával készen lett volna, szédülés fogta el, leesett a kövezetre. Nem halt ugyan rögtön meg, de nehány óra mulva a legnagyobb kinok közt mult ki.

— Halálozások. Keglevich Arthur gróf vasárnap elhunyt Bécsben, 38 éves korában, tüdőlobban. Özvegye szül. Lázár asszony s kis fia gyászolják. Az elhunyt sógora volt Fridvalszky János jeles tudósunknak. — Simay Gergely volt orsz. képviselő 62 éves korában Szász-Régenben meghalt.

— Kutyavásár Bécsben. Ilyen tudvalevőleg eddig csak egyszer volt Budán, most Bécsben azon vannak, hogy e budai különlegességet Bécsben is meghonositsák. A nagyjövőjü mozgalom élén Trautmannsdorf Károly herczeg áll, s legközelebb többek közremüködésével kutya-kiállitást rendez a kertmivelő társulat termeiben. A kiállitás márcz. 28-án nyilik meg, s 31-én ér véget. Öt tisztelet-dij van kitüzve, továbbá 10—10 ezüst és broncz-érem fog a pályanyertes ebek közt kiosztatni.

— A németek Prágában. Reggeli lapunk táviratai közt emlitve volt már a prágai seminariumban történt eset, mely ujabb szomoru bizonyitéka annak, mennyire hatalmaskodik a német elem Csehországban is azon nemzetiség fölött, mely igazság szerint ura volna az országnak. Cseh lapok a következőleg adják elő az esetet. Bauer igazgató a mult esütörtökön meghagyta az intézeti növendékeknek, hogy az ebédnél olvastatni szokott legendákat ezentul németül olvassák. A növendékek ellenszegültek e rendeletnek, s elhatározták, hogy a pénteki ebédnél nem olvasnak németül. Másnap a tanulóknak egy küldöttsége felkereste az igazgatót, ez azonban ragaszkodott ahhoz, hogy németül is kell olvasni. S mi nem akarunk és nem fogunk németül olvasni“, volt a válasz. „Tehát ti fölzendültök püspöktek ellen“. „Nem zendülünk föl, de nem akaránk meggyőződésünk ellen cselekedni“. Bauer igazgató erre egy kezében levő könyvet dühösen az asztalhoz vágott s a küldötteknek azt parancsolta, hogy menjenek imádkozni. Az igzatottság azonban tovább tartott s Stulz prépostnak kellett közbe lépni, hogy a vihar nagyobb mérveket ne öltsön. Később a küldöttek visszatértek s kijelenték, hogy más nap engedelmeskednek ugyan az igazgató rendeletének, azonban többször semmi feltétel alatt sem fognak németül olvasni. Az igazgató igy szólt nekik: „Midőn távoztatok, térden állva imádkoztam értetek az istennek; bizton hiszem, isten akarata volt, hogy engedtetek.“ Másnap az igazgató kizárásával fenyegetett mindenkit a ki nem engedelmezkedik. A növendékek azonban nem engedtek, s a következő nyilatkozatot irták alá: „Alulirott cseh növendékek kijelentik, hogy visszautasitván a makacskodás gyanuját, németül nem olvasnak, s együttesen kivánják, hogy e kötelezettség alól fölmentessenek.“ Másnap ebédnél az igazgató sorban felszólitá a növendékeket, hogy olvassanak németül; azonban egy sem engedelmeskedett. Az igazgató felfüggesztett egy praefektust, mire a többiek is lemondtak hivatalaikról. Szombaton este Schwarzenberg herczeg érsek megjelent a konviktusban s német nyelven beszédet intézett a tanulókhoz, melyben a többek közt ezeknek magaviseletét „nemzetiségi szédelgésnek“ nevezte. Schwarzenberg herczeg valódi német szemtelenséggel igy szólt a tanulókhoz: „A ki az emberi társadalomban valami akar lenni, annak tudnia kell németül, a ki németül nem tud, az a társaságban hallgatásra van itélve, mint egy néma eb.“ Vasárnap a növendékek fölkeresték a püspköt palotájában, hogy neki magyarázatot adjanak s nemzetiségök megsértéseért tőle elégtételt kérjenek. Az érsek röviden azt felelte nekik, hogy mindenkinek tetszésére van hagyva vagy távozni a seminariumból vagy németül olvasni. A seminariumban mindössze van három prágai 11 porosz német és 93 cseh tanuló; ez utóbbiak most hihetőleg kénytelenek lesznok amazok kedvéért az intézetet elhagyni. Egy más versio szerint az érsek a hozzá ment küldötteket rávette, hogy az olvasást ezután három nyelven, csehül, latinul és németül végezzék, s e szerint a controversia most már ki volna egyenlitve.

— Merénylet? Brüsszelből ma egy rejtélyes távirat érkezett, melyből azt lehet gyanitani, hogy a belga királyné ellen merényletet követtek el. A távirat a következőleg hangzik: „Brüssel, márcz. 3, Tegnap este a Monnaie szinház előadása után, abban a pijlanatban, a midőn az udvari kocsi a királynővel a rue écuyer-be fordult, heves durranás hallatszott. Az a hir terjedt el, hogy a királyné kocsijára is lőttek. A rögtön meginditott vizsgálat kideritette, hogy egy egyén által eldobott petárda robbant fel.“ — E sajátszerü jelentésnek bővebb részlete eddig nem érkezett. A „N. fr. Pressé“-ben találunk még róla egy táviratot, melyből azonban szintén keveset tudunk meg. Ez utóbbi távirat igy szól: Tegnap (2.) este 11 órakor, midőn a királyné, ki a „Rigoletto“ előadásán jelen volt, kocsijával a királyné-utcza sarkán a Lipót-utczába befordult erős dördülést hallottak. A dördülés a szinházba is elhallatszott. A dologról eddig csak gyanitások forognak fenn.

— A Párisban elfogott nihilista ügyében ujabb hirek szerint még nem határozott a franczia kormány. A vizsgálat eredményét, a franczia lapok nem győzik bevárni, s a legkalandosabb hireket közlik a dologról. Hogy a minisztertanácsban hevés viták folynak a követendő eljárás fölött, Andrieux rendőrfőnök, ki buzgóságával a kormánynak anyi zavart okozott, letétetett: ugyanott az utczán több nihilista megtámadta, s bántalmazta. hogy Orlov, Cazot, s többek fenyegető leveleket kaptak stb. Ez utóbbi állitásra vonatkozólag egy orosz a Gusticeben kijelenti, hogy az elfogott barátait kinosan érinté az a hir, mely szerint Cazot igazságügyminiszter fenyegető levelet kapott; s épen azért azt hiszik, hogy ily eset, mely a közvéleményt Hartmann és barátai ellen fölingerelné, csak az orosz ügynököknek és a aktionarius hirlapoknak malmára hajtaná a vizet.“ A Soleil szerint bár a Hartmann elleni okmányok elég terhelők, mindazonáltal a franczia kormány több bizonyitékot követel ellene az orosz nagykövetségtől. A napokban két orosz érkezett Párisba, kik Hartmannal legközelebb szembe állittatnak. Az oroszok egyike Szukkorukov Miklós azon ház tulajdonosa, melyből a vasut alá ásott aknához a villanysodrony kiindult; a másik egy Ivánov nevü bérkocsis. Ha e kettő Hartmannt felismeri, akkor a Soleil szerint ennek kiadatása rögtön megtörténik.

— Hugo Viktor 79-dik születése napját febr. 29-én ünnepelték Párisban. Egy tiszteletére rendezett lakomán, melyen a párisi irodalmi- és müvész-világ legkiválóbb tagjai voltak jelen, maga Hugo Viktor a következő felköszöntöt mondotta: Csak egy szót akarok, s lehet mondanom. Előttem van a nagy franczia sajtó. A tekintélyes férfiak, kik azt itt képviselik, bizonyitékát kivánták adni souverain egyetértésök és törhetetlen megegyezésöknek. Mindnyájan egyesültek, kezet szoritani a régi bajnokkal, ki ez évszázaddal kezdte, és avval halad. Mélyen megvagyok hatva. Köszönöm . . . . . mind ama nagy és nemes szavak, melyeket önök itt hallattak, növelik megindulásomat. Bizonyos datumokat gyakran emlegetnek e pillanatban: 1802. február 26-ika, azon férfi születése napja, ki most önökhöz szól: 1830. febr. 25-ike „Hernani“ megjelenése, 1880. febr. 26-ika a jelen. Ötven évvel ezelőtt a férfi, ki most önökhöz szól, gyülölt, kigunyolt, átkozott volt . . . Ma e datumokra gondolva, valóban gondolkodóba eshetik az ember. Uraim! A franczia sajtó tanitómestere az emberi szellemnek. Feladata folytonos; mivel óriás. Minden perczben egyidejüleg hat a müvelt világ minden részére. Harczai, vitái, haragjának kitörése haladásban, öszhangban és békében olvadnak fel. Meggondolásában az igazságot akarja, polemiáival világosságot terjest, iszom a franczia sajtóért, mely oly nagy kötelességet teljesit, s oly nagy szolgálatokat tesz.

Rövid hirek. Adakozások. A vizaknai csatában elesett honvédek emlékszobrára Bakk Endre ottani plébánosnál eddig 26 frt 80 kr. gyült egybe. — **Az első oklevél.** A budapesti müegyetemen ma edták ki az első épitészeti oklevelet. A magyar oklevéllel biró első épitész neve Kiss István. — **Ut ember halála.** Árokszállásról irják a Függetlenségnek, hogy ott a mult esütörtökön náddal megrakott három kocsi ment át a Zagyva hidján; a hidfőnél elterülő nagy vizen át akarván gázolni, a jégtáblák elsodorták őket, s öt ember és 9 ló a vizbe veszett. — **Jótékonyság.** Puky Miklós nagy-fügedi birtokos, mint nekünk irják, az ottani szegények iránt dicséretes jótékonyságot tanusit. Már 5 hét óta naponként 25—30 szegény embertől lát el kenyérrel, sőt meleg ételekkel is. — **A 25., 11. és 77. ezredek,** melyek eddig Prágában, Pilsenben és Königgrätzben állomásoztak, mint a „Pester Lloyd“ értesül, Plevlyébe, Trebinjébe és Banyalukába indulnak, a napokban, az ott helyezett 45., 72. és 74. ezredek pedig az emlitett csehországi városokba fognak menni. — **Ujonczozás.** Az I. és II. kerületi 200—300 számig terjedő I. osztályu hadkötelesek állitása ma tartatott meg az üllői-uti laktanyában. Besoroztatott 14. Holnap kötelesek a 301-tól az utolsó számig kisorsolt egyének megjelenni.

—

A hivatalos lapból. A pénzügyminiszter, Győrbiró Samu I. osztályu pénzügyi fogalmazót és a mármarosmegyei kir. adófelügyelő helyettesét, Kolozsmegye és Kolozsvár sz. kir. város területén Kolozsvár városában müködő kir. adófelügyelő mellé, II. osztályu pénzügyi titkárrá és adófelügyelői helyettessé nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, Klug Klotild, gálszéesi állami elemi népiskelai ideiglenes minőségü tanitónőt, állomásán végleg megerősitette. Az igazságügyminiszter Novák Anoor körmöczbányai kir. járásbirósági irnokot, az ipolysági kir. törvényszékhez segédtelekkönyvvezetővé nevezte ki. — Seitter János, nyugálloománybeli honvéd hadnagy, a m. kir. honvédségben viselt rendfokozatáról és cziméről, — eddigi nyugdijának élvezetében továbbra való meghagyása mellett — önként leköszönvén, lemondása elfogadtatott. — A budapesti pénzügyigazgatóság, Graef András m. kir. vámszedőt, központi bélyegraktári tisztté nevezte ki.

TÁVIRATOK.

Szeged, márcz. 3. (O. É.) A kisajtitás előmunkálatai megkezdettek. Ezek végzésére a pénzügyminiszter által a központból négy gyakorlott katasteri mérnök küldetett le. Az uj szabályozási utczavonalak és utczasarkok kitüzése ma megkezdetett a Széchenyi-téren. A közélelmezésre szorult szegények száma növekedik. Tegnap a népkonyhán 787 ételadag osztatott ki.

—

Pétervár, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Sassulits Vera és Deutsch, kiről azt hitték, hogy a nihilista nyomda felfedezésekor magát meglőtte, Krapotkinnal együtt Svájczban időznek, s onnan vezetik az orosz felkelést.

Bécs, márcz, 3. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Berlini sürgönyök szerint Loris Melikoff tábornok ellen merénylet követetett el. Loris Melikoff a téli palotából jött haza, amint a kocsiból kilépett, revolverből rálőttek. A golyó surolta őt. A merénylőt maga fogta el.

Pétervár, márcz. 3. Ma délután 2 órakor **egy fiatal ember Loris-Melikow grófra** a teljhatalmu diktatorra ez utóbbi lakásának bejáratánál csekély távolságnyira **rálőtt**. A gróf sértetlen maradt. A merénylő elfogatott. Loris-Melikow gróf épen visszatért a birodalmi kanczellárnál tett látogatásáról. A gróf maga ragadta meg a merénylőt, ki azonban magát megszabaditván a gróf lábai közé vetette magát; csak miután sikerült őt a földre teriteni, eszközölhették a merénylő elfogatását. **A golyó áthatott a felső kabáton anélkül, hogy sebet ejtett volna.** A trónörökös, a császári herczegek és a főrangu tisztviselők meglátogatták Loris-Melikow grófot.

Pétervár, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A tegnapi ünnepély minden egyes mozzanata az általános hangulatot helyesen jellemzé. A külfény „hivatalból“ tündökölt és a paradék mind hivatalos közegek által rendeztettek. Éppen tegnap az izgatottság a lakosok közt a legnagyobb fokot érte el; mert attól féltek, hogy a Kramolnyki (forradalmárok) az ünnepélyt holmi borzasztó tett által fogják zavarni. Számtalan család nem is mert lakásából távozni, mivel egyrészt attól tartottak, hogy az ünnepély szinhelyén zendülés fog kitörni, másrészt pedig féltek, hogy a város fölgyujtatni fog. — A téli palotában lefolyt ünnepélyről a következő részletek közölhetők. Miután a czár a kápolnában az isteni tiszteletnél jelen volt, a küldöttségek és üdvözlők nagy fogadása következett. A császár ezeket személyesen fogadta. Mindenekelőtt a belső termekben a czárnő, fiai és a császári család többi tagjai üdvözletét vette át és ezután az idegen fejedelmek és herczegek fogadtattak. Pont déli egy negyed egy órakor a nagy hangverseny-teremben az idegen nagykövetket és képviselőket azok hitveseivel bocsájtottak a czár elé, a tábornoki kar a Nikolai teremben, — a törzs és egyéb főtisztek az Avout-teremben, az udvari hölgyek, tisztviselők és előkelő nemesek a czimer-teremben, az orosz és idegen kereskedői küldöttségek a marsall-teremben, a polgárok és parasztok küldöttségei a Péter-teremben voltak fölállitva és ott fogadta a czár azok üdvözleteit, a feliratok már előbb a császári irodában lettek átvéve. Az udvari hölgyek mind nemzeti orosz diszöltözetben jelentek meg. Az Izsák-templomban Janyseff, hires szónok és a papi egyetem rektora, fényes beszédet tartott, melyben a 25 éves kormány egyes mozzanatait dicsőité.

Páris, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata) Még e hét folyamában fog eldöntetni, hogy Hartmann kiszolgáltassék-e vagy ne Oroszországnak.

Berlin, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Nikolajewits Miklós nagyherczegnek Pétervárra való visszatérésekor Bismarck herczegnél s Moltke tábornagynál tett látogatását békés symptomának tekintik, mely alkalmas az általános európai békét méginkáb megszilárditani.

London, márcz. 3. (Az „Egyetértés„ tudósitójának távirata.) A „Times“ irja: Az orosz czárnak azon feladatot kell teljesiteni, hogy a népet a zsarnoki bürokraczia bilincseitől kiszabaditsa. E kérdés megoldásának lehetőségét bebizonyitotta Ausztria, mely hasonló sebtől vérzett.

Pétervár, márcz. 3. A birodalmi tanács üdvözlő felirata a czárhoz felsorolja annak nagyszerü reformjait. A felirat elolvasása után a czár köszönetet mondott és megemlékezett midazokról, kik a reform-munkában részt vettek, egyuttal ama bizalmának adván kifejezést, hogy az Isten Oroszországot, e nehéz időben, melyben jelenleg van, meg fogja őrizni! A szenátus feliratára a czár ama megnyugtatásának kifejezésével válaszolt, hogy a szenátus jövőben is Oroszország jólétének előmozditásán fog munkálkodni. A birodalom belső részeiből érkező tudósitások a hazafias nyilvánitások zavartalan lefolyását jelentik.

Róma, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata) XIII. Leo pápa trónraléptének évfordulóját tegnap ünnepélyesen megülték. A pápa tegnap üdvözlő táviratokat kapott fejedelmektől s főpapoktól. Délelőtt 11 órakor a pápa a bibornokokat fogadta, a kikhez allokuciót intézett, aztán fogadta a katholikus hatalmak képviselőit s az itteni arisztokraciát.

Bécs, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „Neue fr. Presse“-nek irják Budapestről, hogy az egyesült ellenzék a belügyi tárcza költségvetésének tárgyalásakor határozati javaslatot fog beterjeszteni, melyben a kormány kötelezőleg felszólittatik, hogy a Szilágyi-féle javaslatok alapján a közigazgatás reformját mielőbb megkezdje. — Az egyesult ellenzék az elkövetett taktikai ballépést ezáltal lehetőleg helyre akarja hozni, mert főczélja, hogy a közigazgatási kérdés felvetésével a kormánypártot szétugrasszsza, nem csak nem sikerült, hanem az ellenkező éretett el, tudniillik az ellenzékben állt be szakadás. Remélik, hogy az emlitett határozati javaslat fölötti szavazásnál az egész ház két táborra fog szakadni s igy ki fog tünni, hogy a municipálisták száma milyen nagy s másrészt micsoda elemek azok, melyek a reformra hajlandók.

Washington, márcz. 3. A képviselőház pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy a tariffa-törvényeknek még a jelenlegi ülésszak alatt foganatba veendő bárminő revizióját ellenezni fogja.

Konstantinápoly, márcz. 3. (Pol. Corr.) A vizsgálat kideritette, hogy az orosz ügyvivő és az orosz katonai attaché ellen elkövetett merénylet semmiféle politikai jelentőséggel nem bir. Három bosznyák verekedett egymással és egyike vak dühében pisztolyát az épen akkor elhaladó oroszokra elsütötte. — A szultán elfogadta a terület kicserélési inditványt Montenegro részére. A portának tudomására jutott a legutóbbi görög jegyzék, melyben Görögország a hatalmak közbenjárását kéri.

Pétervár, márcz. 3. Konstantinápolyból érkezett táviratok megerősitik Komaroff ezredesnek a kapott seb folytán bekövetkezett halálát.

Karlsruhe, márcz. 3. A felsőház elfogadta a papok vizsgálatáról szóló törvényt, megegyezőleg a második kamra ez iránti határozataival.

Róma, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Pianell tábornok a hadügyminisztert sürgősen felszólitotta, hogy a keleti határ védelméről jobban gondoskodjék, s hogy különösen Verona erődittessék meg.

Páris, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az orosz nagykövetség által előterjesztett okmányok, csak azt bizonyitják, hogy az elfogott csakugyan Hartmann. A franczia kormányt Orlow herczegtől Hartmann bünösségének bizonyitékait követeli.

Páris, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az uj budgetbizottság két harmad részben előrehaladt republikánusokból áll. A radikálisok az osztályokban felvetették a konvertirozási kérdést. A képviselők többsége erre hajlandó, de a kormáuyra hagyja, erre a kellő pillanatot kiválasztani.

Sophia, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Sándor bolgár fejedelem Pétervárról visszatérve, Bukarestet ismét meg fogja látogatni, hogy itt a román miniszterekkel az Arab-Tabia kérdést véglegesen rendezze.

Páris, márcz. 3. A kamra bizottsága elfogadta azon inditványt, hogy az önkénytesség szüntettessék be és a tényleges szolgálat időtartama negyven hóra hosszabbittassék meg.

Róma, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Waddington franczia exminiszter Rómába érkezett, állitólag félhivatalos missióban a vatikánhoz. Nina bibornokkal hosszabb értekezlete volt. Duprez Franczia ország uj nagykövete a pápai széknél átnyujtá megbizó iratait s a többi közt kijelenté, hogy a Ferry-féle tanügyi javaslatoknak nincs kilátásuk a senatusban elfogadtatásra.

Nápoly, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A lefegyverkezési kérdésben „a század egyik első államférfia“ által Sbarbaro tanárhoz intézett levél, melyet a „Gazetta d'Italia“ közölt, nem származik Bismarcktól, hanem Arnim gróftól.

Pétervár, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A czárnak küldött feliratok között van a lengyeleké. A felirat a czárt császári és királyi felségnek szólitja, a mi tekintve azon körülményt, hogy Lengyelország hivatalosan csak mint a visztulai kerület szerepel, nagy feltünést kelt.

Lemberg, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „Dziennik Polski“ a lengyelklub liberalis tagjai által sugalmazott czikkben a föderalista programmot, mint a lengyelek anyagi és nemzeti érdekeire nézve károsat megtámadja. A czikk szerzője állitólag Skrzynski képviselő.

Róma, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Izmail pasa az egyiptomi ex khedive ide érkezett s az olasz király által fogadtatott.

London, márcz. 3. Az alsóház vita nélkül egyhangulag elitélte Grisselt további fogságban maradásra Nengate-ban, mert nevezett megsértette a ház kiváltságait. Grissel elitélése előtt bocsánatot kért.

Airolo, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A diszvonat a Gotthard-alaguton negyedfélórai ut után érkezett meg az ünnepélyesen feldiszitett Airoloba.

Cajnicza, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Soliman pasa a novi-bazári pasalik török katonai kormányzója a portától utasitást nyert, hogy az osztrák parancsnokkal egyetértésben Plevljeben és Prjepoljeban erélyes rendszabályokat foganatositson a felkelők elnyomására. A négy elfogott török a török hatóságoknak nem fog kiszolgáltatni.

KÖZGAZDASÁGI TÁVIRATOK.

—

Grácz, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A czukoriparosok juliusban itt gyülést fognak tartani.

Bécs, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A kereskedelmi kamara a szerb vasuti csatlakozásra következő inditványt tesz:

A vasnti összeköttetés Konstantinápolylyal a szerb vonal igénybevételével csak azon esetre bir értékkel, ha az 1878. julius 8-iki osztrák-magyar-szerb vasuti és kereskedelmi konvenczió gyorsan és teljesen végrehajtatik, és ha az épités egész forgalomra jelentékeny befolyásu lesz, ellenkező esetben az orsovai összeköttetés via Widdin és Sofia, Szerbia teljes elkerülésével, az osztrák érdekeknek sokkal megfelelőbb. Tisztelve azonban a szerződést, ajánlatos, hogy az osztrák-magyar-szerb konvenczió gyorsan hajtassék végre és pedig ugy, hogy

a) az osztrák-magyar kormány vasuti hálózatát lehetőleg gyorsan csatolja Belgrád melleti szerbiai vonalhoz;

b) a szerb kormány kötelezteessék a belgrád-nisi határvonal, a török és bolgár kormány ellenben a Sofián át vezető vonal biztositására a konstantinápolyi összekötő vonattal;

c) hogy kiépittessék a nis-mitrovicza-salonikii vonal, mihelyt elkészül a budapest-belgrád-nisi fővonal, végre

d) hogy a belgrád-konstantinápolyi és belgrád-saloniki épitésre és forgalmára tartós befolyásunk biztositassék.

—

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) A mai előtőzsdén is javultak az árfolyamok, de az első hausse roham után csakhamar megbénult az üzérkedés ereje ugy, hogy végre az összes papirok alacsonyabban zárulnak. A jobb frankfurti árfolyamok befolyásoltak ugyan az üzérkedést, de a vételkedv gyenge volt ugy, hogy az iránynak lanyhulnia kellett. Szállitási érté ek jobban tartották magokat, de csak egyes kötések fordultak elő. Váltók nyugodtak, de szilárdak.

A délitőzsde csendes irányban nyilt meg, a forgalom gyenge, az árfolyamok szilárdak.

Az üzlet később is élettelen maradt és az irány lanyhult: az árfolyamokban igen csekély a mozgalom, mert a kinálat is mérsékelt és az üzérkedés tartózkodó. Befektetési papirok üzlettelenek és változatlanok. Váltók és valuták szilárdak.

Jegyeztetik: Hitelrészvényi 301.90, angol bank 157.—, unió bank 119.70, magyar hitelbank 282.—, bank egyesület 155.50, Károly-Lajos vasut 262.—, gőzh. részv. 616.—, kassa-oderbergi 124.—, papirjáradék 70.90—, birodalmi márka 58.05—, magy. arany rente 101.35—, 20 frankos arany 9.45$^1/_2$, London 118.35.

Délután 2 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 301.20, angol bank 156.40, unió-bank 118.80, magyar hitelbank 281 50, államvasut 274.—, Károly-Lajos vasut 262.50, gőzhajó részv. 613.—, tiszai vasut 228.50, tramway 238.25, papirjáradék 70.90—, m. aranyjáradék 101.37$^1/_2$, 1864-ki sorsjegy 171.—, községi sorsjegy 119.75, 20 frankos arany 9.45$^1/_2$, birodalmi márka 58.07$^1/_2$.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, marcz. 3. Hitelrészvény 301.20, lombard 87.75, arany jár. 85.55—, London 118.10, galicziai 262.25, 1864-es 171.50, 1860-as 128.25, Frankfurt 57.45, nemzeti bank 836.—, angol-osztrák 156.30, államvasut 274.—, Napoleond'or 9.45—, rente 70.90—, hitelsorsjegy 179.25, porosz pénzutalv. 58.—, Arany 5.54—, török sorsjegy 17.80, ezüst járadék 71.90. Gyenge.

Bécs, má cz 3. M. földtehermkötv. 89.25 erdélyi föld. kötv. 88.75, uagy. záloglevél 101.50, erdélyi vasut 136.75, magy kel. asut 81.75, Magy. sorsjegy 113.—, szőlődézsma 91.25, arany járadék 101.40, magy. vas. kölcsön 118.50, magy. hitel 281.50, alföld 148.50, magy. éjszak-kel. vas. 140.50, kel. vasuti elsőbbs. 78.75 tiszai vasut 229.—, kincst. utalv. 1873. 154.—

Bécs, marczius 3. Hitelrészv. 300.30, magy. hitel, 281.50, lombard 88.60, magy. aranyjár. 101.30, rente 70.92—, angol-osztrák 156.25, államvasut 273.25, Napoleon'dor 9.45$^1/_2$ galicziai 261.60, osztr. aranyr. 85.50. Üzlettelen.

—

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, márcz. 3. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az irány szilárd Buza tavaszra 14.50 pénz és 14.60 áru. — Zab tavaszra 8.05—8.10. Tengeri május—juniusra 8.95—9 frt, lanyha. Kész áruban nem fordult elő jelentékenyebb kötés; effektiv buza szombathoz képest körülbel

Gyógyulás köhögés-, gyomor-, mell- és tüdőbajokból.

A csaknem minden európai állam cs. kir. udvari szállitója Hoff János urnak csász. kir. tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rend lovagjának.

Hivatalos gyógyjelentése

a csász. kir. 23. számu helyőrségi kórháznak Zágrábban, a Hoff-féle malátakivonat egészségi sör és a Hoff-féle máláta-csokoládé észlelt gyógyhatásairól.

Mind a két készitmény ugy az üdülők, mint a légző és emésztési szervek, hurutos- és inger állapotában szenvedőknek, mint kitünő étrendi erősitőszer bizonyult be, s a csokoládé mint a kávénak egészséges pótszere ott, hol ez mind felettébb izgató nem volt rendelhető, vagy be volt szüntetendő, kiváltképen ajánlható azonfelül ez az abban részesitett betegek és üdülők előtt igen kedvelt reggeliül szolgált a mi is az észleletekhez képest ezennel igazoltatik. Zágráb, 1878. nov. 3. Látta: Dr. Ischitt, kórházi főtörzsorvos. — Dr. Kaiser, törzs- és osztályfőorvos.

HOFF-féle
malátakivonat egészségi sör
concentrált malátakivonat.
Legfelsőbb helyen
52-er kitüntetve.
Malátacsokoládé és máláta-czukorkák.

Köszönőirat.

Több évi személyes tapasztalat szerint a Hoff-féle malátakivonat-czukorkák a hurutos bántalmaknál való kitünő gyógyereje mellett a légzőszervi bántalmaknál és a legkönnyebben megemészthetők, mivel ezek az élvezet után is bizonyos kellemes izt hagynak hátra s sohasem okoznak a többi utánzott gyártmányokhoz hasonlóan bélgöröcsöket. (Esedezem 25 palaczk malátakivonat egészségi sör és 10 zacskó malátaczukorka megküldéséért.) A HOFF-féle máláta-egészségi csokoládé is elentébb gyógyhatásos, erősiti az idegeket, s a máláta-mellczukorkák elháritjak a meghütésből, eredett köhögést s még magát a tüdőbajt is enyhitik.

Dr. Peicsics, Budapest.

ÁRAK: Máláta-kivonatu egészségi-sör 1 palaczk 60 kr, 11 pal. 6 frt, 28 pal. 15 frt, 58 pal. 30 frt **Máláta-csokoládé** I. 1/1 kilo 2 frt 40 kr. 1/2 kilo 1.30, 1/8 kilo 70 kr. II. 1/1 kilo 1.60, 1/2 kilo 90 kr, 1/8 50 kr, III. 1/1 kilo 1 frt, 1/2 kilo 60 kr, 1/8 35 kr. **Máláta-czukorkák** 1 zacskó 60, 30 és 15 kron. — **Gyermek-tápmalátaliszt** 1 frt. — **Sürlitett máláta-kivonat** 1 üvegcse 1 frt, v. 50 kr is. — **Egy kész máláta-fürdő** 30 kr. **Máláta-szappan** 20 60. 40 és 20 kron. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. A csomagolás legolcsóbban számittatik.

Gyári raktár-helyiség. Graben, Bräunerstrasse 8.
Gyárhelyiség: Grabenhof 2. Fiókraktár: Budapest, zsibárus-utcza 7. szám.

Dr. Fáykiss

Szepesi kárpát-növény-kivonata.
Egy üveg használati utasitással 75 kr.
Szepesi kárpát-növény-czukorkák.
Egy skatulya használati utasitással 35 kr.
Szepesi kárpát-növény-thea.
Csomag használati utasitással 25 kr.

Mell- és tüdőbetegeknek!

Polgári és katonai orvosok által a legjobb sikerrel használtatták és ajánltattak: köhögés, hurut, rekedtség, köhhurut, szamárhurut, nátha láz (influenze), szükmellüség, lélekzeti bajok, oldalszurás, kifejlett torok-gyulladás, tüdő-gyulladás és egyéb kimeritő és gyengitő betegesetekben E gyógyszerek valódi minőségben kaphatók magánál a készitőnél.

Fáykiss József, gyógyszerésznél, Temesvárott, (Józsefváros), továbbá Budapesten: **Török József** gyógyszerésznél király-utcza 12., **Thallmayer** és **Seitz**, kereskedőnél, **Edeskuty L.** Erzsébet-tér 1. **Kochmeister Frigyes utódainál**, és a legtöbb magyarhoni gyógyszertárban. 11g

Poudre de Serail.

Blaha Louiza müvésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor vegytanilag tökéletesitve minden ártalmas szerektől mentes és oly kitünő tulajdonságokat központosit, hogy minden eddig a külső és belföldön készitett porokat sokszorosan felülmulja; nagymérvü fedője az arczot az időjárás kellemetlen befolyásitól megóvja, az arczunk és a testszinnek ifju és természetes szinezetet kölcsönöz, ugy hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitünő hatásaiért Blaha Louiza asszonyság következő sorokkal tüntette ki.

Tiszt. Müller J. L., ezelőtt **Vadász Ferencz özv. utóda**, illatszerész urnak **Budápesten.**

A **Poudre de Serail**, melyet ön feltalált, **valóban kitünő és nemében páratlan** mert nemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly különös jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságáért jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy felülmulhatatlan jóságáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel

Blaha Louiza.

Minden doboz POUDRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett védjegygyel van ellátva 60 kr és 1 frt dobozokban, valódi minőségben csupán a feltalálónál **Müller J. L.** ezelőtt **VADÁSZ FERENCZ özv. utóda**-nál illatszerész a „Virág királynőhöz" **Budapest, koronaherczeg-utcza 2. sz.** kapható.

Vidéki megrendelések pontosan teljesitetnek. Franczia és angol illatszerek készletben tartatnak. 49

Lafite Emil kölcsönkönyvtára

Budapesten, bécsi-utcza 3. sz.

Mai napon ismét megnyitatott s a t. cz. olvasó közönség szives megrendeléseinek pontosan meg fog felelni.

Mérő János,
tömeggondnok.

122

Katonaság részére.

A legnagyobb egyenruha készitő-raktár Magyarország, **Ausztria és a melléktartományok** részére a hol cs. kir. **tábernokok, törzs- és főtisztek, m. kir. honvédek** valamint **egyéves önkéntesek** (minden szakmabeliek,) **m. kir. posta hivatalnokok, távirda, vasuti és pénzügyőrök,** ép ugy minden **magán-egyletek** u. m.: **tüzoltók, tornászok, veteránok és lövészek,** magukat szabály szerint olcsón és jól felruházhatják és felszerelhetik

Tiller Mór és testvére

a m. kir. hadsereg szállitóinál.

Budapest, országut, Károly-kaszárnya. Bécs, Mariahilferstrasse, Stiftskaserne.

Árjegyzékek kivánatra ingyen. Megrendelések utánvét mellett leggyorsabban teljesittetnek. 56

Kopaszság ellen,

a haj ősztülése s korpaképződés meggátlására, a naponkint beérkező bizonyitványok és köszönő-iratok tanusága szerint egyedül és kizárólag hatásos a

tannin-olaj dr. Moras-tól.

Hatása valóban csodás, mert nemcsak a nevezett bajokat távolitja el, hanem a tudomány alaptételei szerint a bajnak szükséges erőteljes tápanyagokból összeállitva minden beteg hajat uj életre hoz, s a haj növését bámulatosan előmozditja.

Ezen eredménydus hatást számtalan bizonyitvány hirdeti. A többi közül álljon itt a következő:

Fürst József gyógyszerész urnak Prágában. Sok gyógyszer nem volt képes nálam a haj kihullását megakadályozni, a mig orvosom tanácsára a **Dr. Moras-féle tannin-olajt** próbáltam, mely rövid idő alatt ezen bajt eltávolitotta. Érdemszerüleg nyilvánosan diceséretet mondok ezen készitménynek és feltalálójának legforróbb köszönetemet.

Prága, 1877. február 10-én **Klusky, s. k.**

Tisztelt gyógyszerész ur!

„Én is megadom **dr. Moras tannin-olajának** a megillető diceséretot, nemcsak a haj kihullását és a korpaképződést szüntette meg nálam, hanem uj, erőteljes hajnövést is idézett elő."

Bécs. **Andrássy.**

Kapható üvegenkint 2 és 1 frtért Budapesten **Török József** gyógyszerésznél, király-utcza 7. — Határozottan dr. Moras tannin-olaja kérendő. 55

200 forintért jótállás mellett egész uj rugonyos hajtó (kutscher) kocsik, valamint minden alaku **uj kocsik igen jutányos áron** állnak nagy mennyiségben eladásra, ezek közt még **halottas kocsik** is vannak.

BOGDÁN JÓZSEF
30 *raktárában,*
Muzeum-körut 10-ik szám

Kocsi-gyár helyiség:
páva-utcza 10. szám. alatt saját házában
BUDAPESTEN.

Cs. kir. szabad. kizárólag legujabb javitott **ruganyos sérvkötő.**

A legujabb találmány az amerikai ujonnan javitott ruganyos sérvkötő Politzertől; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából müvészies szerkesztve s az a czélja, hogy még a legidültebb sérveket is lehető legrövidebb idő alatt, egyenletes fekvésbe hozza, s ugy nappal a legerőfeszitőbb munkánál vagy a sokat járkálásnál, mint szinte éjjel alvásközben is használtathatik, anélkül, hogy a sérvbajban szenvedő hivatásában legkevésbbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy ez még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testrészre kiváltképen jótékony kellemetes nyomást gyakorol, s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközli. A legfőbb orvosi tekintélyek által elismerve, megvizsgálva s a legjobbnak találva: professzor **Kovács** a sebészeti kóroda elnöke, Dr. **Gross Lajos** magy. kir. egészségügyi tanácsos, Dr. **Glück Ignácz** kir. törvényszéki orvos által

Alólirott egyszersmind nagy raktárt is tart angol és **francia aczél sérvkötőkből**, függesztő készülékeket (suspensorium) gummiból, szövötteket, mint szinte szarvasbőrből. A szarvasbőr és gummi suspensorinmok czélja, hogy a tágulást megakadályozzák.

Méhfecskendők, légpárnák, ágybetétek, periodtáskák, präservativumok, gummibarisnyák és mindennemü gummi áruczikkek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal vagy kettős-e, mint szinte a test bőségét is. Megrendeléseket **utánvétel mellett** elfogad

POLITZER MÓR,

cs. k. szab. sérvkötő-készitő Budapesten, Deák-Ferencz-utcza

Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára egyoldalunak darabja 6—10 frt, a kettősnek darabja 10—16 f.t, gyermekeknek felével olcsóbb.

Gyönyörű szép
HÖLGYRUHAKELMÉK
a legkedvezőbben megszerezhetők
HAMBURGER ADOLF-nál,
Budapest, koronaherczeg-utcza 8. sz.
Minták kivánatra azonnal ingyen és bérmentve bárhová küldetnek. 8054

Sérvkötő

ruganyos hevederrel, rugók nélkül, angol rugókkal, legjobb szerkezetü, tekintélyes orvosok által elismerve, **könnyen viselhető,** darabja 3 frttól egész 6 frtig kapható

Lipinsky J. és társánál

kesztyü- és kötőszer gyár, **Budapest, bécsi-utcza 8. sz.** Kitüntetve **Páris** 1878-ban bronce éremmel. **Székesfehérvár 1879-ben arany éremmel.**

Megrendeléseknél — melyek pontosan teljesittetnek — megjegyzendő hogy jobb, bal vagy kétoldalu kivántatik, valamint a test körmérete centimeterekben. 133

Brogle J. és Müller

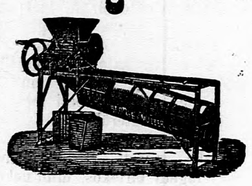

gép és **rostalemez gyára**
BUDAPESTEN,
a Margit-hid közelében,
készit
Trieuröket (konkolyválasztó)
6 különféle nagyságban
Trieur hengereket malmok számára.
Koptatokat. 78
Szelelő-rostákat.
Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

Legjobb magyar bajuszpedrő

mely minőségével minden eddig ismert hasonló készitményt tulhalad, fehér, barna és fekete szinü, igen finom illatu csinos britannia érez-szelencsében kapható: **Török József, Neruda Nándor,** minden illatszerész és fodrász urknál. — Kis szelencze 20 kr, nagy szelencze 35 kr.

Viszont eladoknak nagy árleengedés, vidéki megbizások intézendők. **Dobry és társa-hoz.**

401 Budapest, gyár-utcza.

HIRDETÉSEK

e lapra részére,
felvétetnek
a kiadó hivatalban
(himző- utcza 1. sz. a.)

Megnyitási jelentés.

Alulirott ezennel a nagyrabecsült hölgyvilágnak tudtul adni bátorkodom, miszerint f. évi márczius hó 1-én, a **városház téren levő „Haris-bazárban"** Ádám és Eberling urak fehernemü kereskedése mellett egy

női-divatáru és confectió-üzletet

öltözékek, dolmány és köpenyegek nagy választékával megnyitottam.

Thein Lipót és fiai valamini **Eibenschütz Sándor** czégnél huzamosb időn általi tevékenységem, de különösen e szakba vágó ismerettségem által ezen iparág terén haladva, hogy vállalatomhoz a legszebb remények fűznek.

Főtörekvésem lesz nagyrabecsült vevőim megelégedését megnyerni és teljes figyelemmel és pontossággal leszek azon, hogy minden hozzám érkező megrendelések, akár helybeli, akár pedig vidékiek legyenek, a legmegfelelőbb módon teljesittessenek és midőn kegyes bizalmuk és pártfogásukat kérném, maradtam legmélyebb tisztelettel

Hirschenhauser Lipót (Hauser név alatt ismerve.)

„A Párisi divatteremhez." 123

„Egyszerüsitett gyorsirás."

Megjelent a **Stolze-Fenyvessy-féle egyszerüsitett gyorsirás** tankönyve, különös tekintettel a magántanulásra. A „magyar gyorsiró-kör" biráló bizottságának legujabb megállapodásai szerint. Kiadja a „magyar gyorsiró-kör." **Második kiadás Budapest 1880.** 60

A **Stolze-Fenyvessy-féle gyorsirás** elismert tanférfiak itélete szerint a legrendszeresebb és nyelvünknek legmegfelelőbb valamennyi fennálló gyorsirás közt. Gyakorlati próbáját évek óta a magyar országgyülésen kiállotta, a melynek gyorsirodája tulnyomó részében ezen irás követőiből áll; e rendszer megalapitója egyszersmind az országgyülési gyorsiroda főnöke.

A **Stolze-Fenyvessy-féle gyorsirás** ujabb időben lényeges egyszerüsitésen ment keresztül. Ezen egyszerüsités eredménye az

„Egyszerüsitett gyorsirás"

tankönyve, mely 1⅓ autografált iven, beleértve a nagyszámu példákat és gyakorlatokat, az egész gyorsirási müvészetet **kimeritően** előadja, egyszersmind utmutatást tartalmaz a tankönyv használatára a **magántanuló számára** a tankönyvben foglalt gyorsirt gyakorlatok forditásával együtt. Ilykép a magántanuló **minden tanitó segélye nélkül** a legrövidebb idő alatt elsajátithatja a gyorsirást, melynek ismerete mai nap már minden müvelt egyéntől követelhető.

Az egyszerüsitett gyorsirás tankönyvének első kiadása **néhány hónap alatt tökéletesen elfogyott,** mi hasznavehetőségének és kitünőségének legszólóbb bizonyitványa.

Az egyszerüsitett tankönyv kapható **dr. Peregriny János** urnál (Budapest, IV. zöldfa-utcza 39. sz.) a magyar gyorsiró-kör pénztárnokánál 40 kron; ha postán kivántatik megküldetni 42 kron, mely összeg legkényelmesebben **posta-utalványnyal** vagy közönséges levélbe csatolt bélyegekben megküldendő. Minden egyszerre megrendelt tiz példány után egy tisztelet-példány jár. — Könyvkereskedésekben a tankönyv 55 kron kapható.

„Egyszerüsitett gyorsirás."

Egy magyar okleveles tanitónő

alkalmazást keres, vidéken vagy helyben valamély uri családnál mint nevelőnő, e minőségben már évekig sikerrel működött a szükséges bizonyitványokkal el van látva. Bővebb felvilagositást a szerkesztőségnél. 131

600 márkát fizetek annak a ki Dr. Hartung száj- és fogvíz (ára üvegenként 60 kr) használata után még egyszer fogfájdalmakban vagy szájbüzben szenved. — **Schumacher C. M. Stieglitzben Berlin mellett — Főraktár Magyarország számára Eder F. gyógyszertárnál Budapest, IV. Ferencziek-téren 4.** 99

Ugranott kapható az egész Európában elterjedt hires magyar, német és franczia nyelvben megjelent könyv.

Az elgyengült férfiaké. Ára e könyvnek 2 frt 50 kr.

Titkos betegségeket

és a **tehetetlenséget** (elgyengült férfierőt), továbbá ***bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső*** szüküléseket, friss és idült ***nyákfolyást,*** nőknél az ugynevezett ***fehérfolyást,*** a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, ***katonai és polgári*** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatak nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt)

speczialista **WEISS J.**

gyak. ***orvos, sebész és szülész,*** az itteni cs. k. katonai ***fő kórházban*** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes s tisztelet-beli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa. 21

Rendelő intézet: Budapest, belváros, koronaherczey-(uri)-utcza 8. szám, bemenet a lépcsőn. **Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig. este 7—8-ig.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) márczius 3.

Termény	Irányz.	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frtól	frtig	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frtól	frtig
Buza							
bánsági . . . . . uj	szilárd	74	—.—	—.—	75	13 90	14 05
„ „ „		76	14 10	14 20	77	14.30	14 40
„ „ „		78	14 45	14 55	79	—.—	—.—
„ „ „	„	80	—.—	—.—	91	—.—	—.—
tiszavidéki . . . . „		74	—.—	—.—	75	14.—	14 10
„ „ „		76	14 20	14 30	77	14 40	14.50
„ „ „		78	14 55	14.65	79	—.—	—.—
„ „ „		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
pestvidéki . . . . „		74	—.—	—.—	75	13.75	13 95
„ „ „		76	13 95	14 05	77	14 20	14.30
„ „ „		78	14.35	14 40	79	—.—	—.—
„ „ „		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
fehérmegyei . . . . „		74	—.—	—.—	75	14.—	14 10
„ „ „		76	14 20	14 30	77	14 40	14.50
„ „ „		78	14 55	14.65	79	—.—	—.—
„ „ „		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
bácskai . . . . . „		74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
„ „ „		76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
„ „ „		78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
„ „ „		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
északmagyarországi „		74	—.—	—.—	75	13.50	13 65
„ „ „		76	13.70	13.80	77	13 90	14.—
„ „ „		78	14.10	14.50	79	—.—	—.—

Termény	Irányzat	Faj	Minőség hectoliterenk.	Ár 100 kilogrammként frttól	frtig
Rozs	csendes	—	70—72	10 85	11.—
Árpa . .	szilárd	takarmány	60—62	8 —	8 25
„	„	égő nivaló	62—64	8 60	9 10
Zab	„	sörfőzdei	64—66	—.—	—.—
Tengeri	„	—	36—40	7.65	7 90
„	„	bánsági	75	8 65	8 70
Repcze	„	má-nemti	73	8.55	8 60
„	szilárd	káposzta		7.80	7.90
Köles	szilárd	bánsági		—.—	—.—
Kendermag	szilárd	—		7.40	7.85

Szeszkivagyatosok. Árlistáikra				100 kilogramm árs pénzben	100 kilogramm árs árban
buza . .	—	tavaszra	őszre	14.42½	14.47½
„ tengeri	lanyha	szepk.—okt.hor			
„ zab . .	szilárd	máj us—jun.1880		8.95	9.—
„ „	„	tavaszra		7.70	7.75
„ repcze .	„	őszre		—.—	—.—
„ bánáti .	„	aug.—szept.		—.—	—.—

Sziva lanyha bosn. hord. p. 27.75 á. 28.— szák p. —.— á. —.— szerb. 26.75 a. p. 28.—
Szesz szilárd régi módu éleszt. h. n. p. 35.50 árn 36.50
Szesz szilárd és uj módu, burgonya p. 37.75 á. 38.

Értékpapirok

	Utolsó árkelet pénz	áru
Államadósság.		
Magyar vasuti kölcsön . . . . . befizet. 170 frt	118 75	119 —
Gömöri álisso vasutt zálogley. . . . . „ 100 frt	—.—	—.—
Magy. keleti vasut I. kib. . . . . „ 300 frt	79 75	80 25
„ „ „ II. . . . . „ 700 frt	92 75	93 25
Magy. kol. vasuti államkötv. ar.	82 —	82 50
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt	113	113 50
„ sorsjegy-kölcsön 50 frt .	111 25	111.75
1871-iki magy. államk.-kölcsön v. stri. f. cz. 5%	—.—	—.—
1872-iki „ „ „ v. stri. f. cz. 5%	—.—	—.—
1873-iki magy. kir. kincstári utalv. f. cz. 6%	—.—	—.—
1874-iki „ „ „ „ f. cz. 6%	—.—	—.—
Magy. aranyjáradék 6% adómentes	—.—	—.—
„ Mildthermentesitési kötvények .	101 50	101 60
„ „ „	90 25	90 75
	88 75	89 50

Értékpapirok

	Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. Mildthermentesitési kötvények temesi	89 —	89 50
„ „ „ „ 1867. záradékkal	88 50	89 50
Magy. orsz. jel. urbeli vált. köt. (100 frt) 5%	88 50	89 —
Szőlődézsma váltsági kötvény (100 frt)	85	85 50
Magy. kir. pénztárjegyek 6 hóra	91 25	91 50
Osztrák államadósság papirban 5%	100 —	—
„ „ „ ezüst kamat jan.—jul. 5%	70 80	71 —
„ „ „ „ apr.—okt. 5%	71 80	72 —
Osztrák aranyjáradék.	71 80	72 —
„ kisorsolással 1860-ból á 500 frt.	85 50	85 75
„ „ „ 1860-ból á 100 frt	128 25	128 75
„ „ „ 1864-ből á 100 frt	130 75	131
„ „ „ 1864-ből á 50 frt	171 —	172 —
Pesti város kölcsöne 1870-ből 6%	170 —	171 —
„ „ 1871-ből 5. 6	101 25	101 50
	101 25	101 50

O sztal. 1878-ra.	Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	ru
	Biztositó társulatok.		
100.—	Első magy. bizt. társ . . befiz. 800 frt	3350	3375
40.—	Pannonia vizb. társ. . . „ 200 „	1285	—.—
10.—	Pesti bizt. intézet . . . „ 100 „	—.—	—.—
—.—	Unio vizbizt. társ. . . . „ 200 „	202	205 —
	Vasutak.		
—.—	Alföld-fiumei . . . . . „ 200 „	148 50	149 50
—.—	Arad-körösvölgyi . . . . „ 100 „	—.—	—.—
—.—	Bátaszék-dombóvári . . . „ 200 „	138 50	139 —
—.—	Déli vasut . . . . . „ 200 „	88.50	89 —
—.—	Északkeleti vasut . . . . „ 200 „	141 —	141 50
—.—	Erdélyi vasut . . . . . „ 200 „	137 —	137 50
—.—	Kassa-oderbergi vasut . . „ 200 „	124.—	125 —
—.—	Osztrák államvasut . . . „ 200 „	274 —	275 —
—.—	Pécs-barcsi vasut . . . „ 200 „	191 —	192 —
—.—	Tiszavidéki . . . . . „ 400 „	229 —	230 —
—.—	Vágvölgyi vasut . . . . „ 200 „	—.—	—.—
—.—	Osztr. dunagőzhaj. társ. . „ 500 „	615 —	220
—.—	Budai hegypálya . . . . „ 100 „	—.—	—.—
—.—	Pesti körüti vaspálya . . „ 200 „	850 50	851 —
	Bankok.		
—.—	Ált. m. municip. hitelb. . „ 200 „	185 —	—
229½	„ „ hitelbank . . . „ 200 „	283	283 50
—.—	Anglo-osztrák bank . . . „ 120 „	157 50	159 —
—.—	Bihari kereск. bank . . . „ 140 „	—.—	—
54.—	Dettai tak és hitel-egylet . „ 100 „	—.—	—
—.—	Horvát leszámitoló-bank . „ 200 „	—.—	—
—.—	Iparbank, budapesti . . . „ 100 „	60 —	61 —
—.—	Kisbirt. földh. Intézete . „ 80 „	—.—	—
—.—	Lipótv. b nk rész.-társ. . „ 100 „	65 —	67 —
—.—	Magy. ált. földh. részv. ts. „ 140 „	156	158 —
—.—	Magy. jelzálog hitelb. . „ 60 „	52 50	53 50
—.—	Osztrák hitelintézet . . „ 160 „	302 —	302 50
—.—	Osztrák-magyar bank . . „ 600 „	835	840 —
—.—	I. magy. iparbank . . . „ 200 „	155 —	157 —
—.—	Pesti kereskед. bank . . „ 500 „	613 —	615.—
—.—	Pest-budai kézm. bank . „ 100 „	92.—	95 —
—.—	Szászi hitelbank . . . „ 100 „	—.—	—
13.—	„Union" bank . . . . „ 100 „	120 —	121 —
	Takarékpénztárak.		
—.—	Országos központi . . . „ 100 „	138 —	189.—
160.—	Pesti első hazai . . . „ 1000 „	—.—	—.—

Osztal. 1878-ra.	Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
	Gőzmalmok.		
50.—	Concordia malom . . . befiz. 500 frt	515	519
150.—	Első budapesti . . . . „ 500 „	1765	1775
—.—	Erzsébet . . . . . „ 200 „	292	294
—.—	Hengermalom . . . . . „ 500 „	780	785
—.—	Lujza . . . . . „ 160 „	266	268
52.—	Molnárok és sütők . . . „ 200 „	350 —	355 —
—.—	„ „ „ III. kib. „ 120 „	308	310 —
250.—	Pannonia . . . . . „ 1000 „	1345	1350
75.—	Viktoria . . . . . „ 300 „	538	540
	Különféle vállalatok.		
8.—	Alagut . . . . befiz. 105 frt	101 —	101 50
24.—	Ganz és társa vasöntöde . „ 400 „	450 —	451 —
12.—	Gschwindt-féle szeszgyár „ 200 „	305 —	—.—
12.—	Gyapjum. és sz. t. első m. „ 200 „	185 —	—.—
30.—	Kereskед. testület épülete „ 210 „	—.—	—.—
35.—	Könyvnyom. „Athenaeum" „ 200 „	515 —	—.—
45.—	„ Pesti részv. t. „ 500 „	655.—	665 —
—.—	„ Franklin . . . „ 150 „	139	141.—
—.—	Kőszén és téglagyár . . „ 200 „	118 50	119.—
7.—	Salgó-tarjáni kőszénbánya .	8100	—.—
—.—	Salgó-tarjáni vasöntöde . „ 100 „	115.—	118
—.—	Schlick-féle vasöntöde . „ 100 „	150	152.—
—.—	Serfőzde első magyar . . „ 200 „	129 50	130 50
35.—	Serfőshizlaló . . . . . „ 500 „	544	546 —
10.—	Sörkuti kőbánya . . . . „ 200 „	190	195 —
—.—	Spodium és csontfeldolgyár „ 200 „	42 —	44 —
24.—	Szálloda-részvénytársaság „ 200 „	245.—	248 —
5.—	Tégla és mészégető ujlaki „ 200 „	—.—	—
—.—	Téglagyár, kőbányai . . „ 200 „	62.—	62.50
	Záloglevelek.		
	Magy. földhit. int. papir érték . 5%	120 —	121 —
	„ „ „ „ „ „ 6%	—.—	—.—
	„ „ „ arany v. ezüst 5%	—.—	—.—
	„ jelzáloghank 5%	102 —	102.25
	„ ált. földh. részv. társ. . 6%	99 —	99.50
	„ „ „ „ „ „ 5%	116 25	—
	Osztrák jelzáloghank 5%	98 —	94 —
	Első osztr. takarékp. 5%	101 —	101 50
	Magyar földhitelint. 5%	95 —	95.—
	„ „ „ aranyban . . .	83 75	84 25
	„ jelzáloghank 5%	84 50	84 75
	„ általános földhitel részvénytársa.	86 50	87 50
	„ kisbirtokosok hitelint. 6% sorz.	—.—	—.—

Osztal. 1878-ra.	Utolsó árkelet pénz	áru
Osztr.-magyar bank a. 6. . . . . . 6%	102 50	103 —
Pesti kereskedelmi bank 6%	102	102 25
Kisbirtokosok földhitelintézete . . . 7%	—.—	—.—
„ „ „ 6%	—.—	—
Elsőbbségek.		
Bátaszék-dombovár-zá-kányi vasut . . . befiz. 200 frt 5%	80 —	80 50
Dunagőzhaj. társaság . . . 200 „ 5%		
„ „ . . . 300 „ 5%		
Észak-keleti vaspálya . 5% befiz. 300 frt	84 75	85
„ „ „ ar. 5% „ 300 „		
Magy. galicz. vaspálya 5% „ 500 „		
I. erdélyi vaspálya . . 5% „ 200 „	81 75	82 25
Győr-sopron-ebenf. vas. 6% „ 200 „		
Kassa-oderbergi vasut . 5% „ 200 „	87 50	88 —
Vágvölgyi vasut . . . 5% „ 200 „	—.—	—.—
„ „ „ részk. 7% „ 200 „	—.—	—.—
Budapesti lánchid . . . 6% „ 100 „	101 —	101 50
Kőszén és téglagy. kötv. 6% „ 100 „	—.—	—.—
Lloyd és tőzsdeépület . 5% „ 100 „	—.—	—.—
Stiriai-Horvát fényszén bányászati társulat . 6% „ 200 „	90.75	91.25
Magánsorsjegyek.		
Osztrák hitelintézet	179 —	179.75
Pénznemek.		
Cs. k. arany		
Osztrák-magyar 8 frtos arany	5.49	5.51
20 frankos arany	9 44	9 46
Török aranylira	9 44	9 46
Osztrák és magyar ezüst	—.—	—
Római birodalmi bankjegyek	—.—	—
	58.—	58 10
Váltók árfolyama.		
Német bankpiaczok 100 márk . . 4%		
Amsterdam 100 hollandi értért . 3%	57 40	57.55
Brüssel 100 frankért 3%	97 70	97 85
Páris 100 frankért 3½%		
Zürich 100 frankért 3%	46 80	46 90
Svájczi bankpiaczok 3½%	46 80	46 90
London 10 font steringért . . . 3%	46 80	46 90
Szentpétervári 100 rubelért . . 6%	118 10	118 25

Bécsi tőzsde márczius 2.

A. Államadósság 100 frt.	Pénz	Áru
Egységes járadék, jogy. máj.—nov. 5%	70 70	70 85
„ „ „ feb.—aug. 5%	70 70	70 85
„ „ „ ezüst. jan.—júl. 5%	71 70	71 85
„ „ „ ápr.—okt. 5%	71 60	71 75
Sorsolással, 1839-ből egész sorsj. pp.	—.—	—.—
„ 1839-ből felső	—.—	—.—
„ 1854-ből 250 ft „ 4%	122 50	123 50
„ 1860-ből 500 ft „ 5%	128 25	128 75
„ 1860-ből 100 ft „ 5%	131 —	132 —
„ 1864-ből 100 ft „ 3%	173 —	172 —
Como járadék 43 lira	29 —	30 —
Államjegyek jelzáloglevél 120 ft 5%	148 —	149 —
Osztr. kincstári jegyek 100 ft . . 5%	102	102 50
Arany rente 6%	85 35	85 50
B. Földtherm. k. 100 frt pp.		
Croboczmegi 5%	103.—	104.—
Keszthelmi 5	96.—	—.—
Galicziai 5	97 50	98 —
Karinthia 5	97.—	—.—
Horvátországi 5	92 50	—.—
Morvaországi 5	103.75	103 75
Alsó-ausztriai 5	104.75	105 25
Felső-ausztriai 5	102 50	—.—
Salzburgi 5	100 50	—.—
Stiriai 5	96.50	—.—

Az „Egyetértés" melléklete.

— 63-ik számához. —

ORSZÁGGYÜLÉS.

I,

A költségvetési vita, mai, 11-ik napján felszólaltak: a költségvetés ellen Hegyessy Márton és Bereczky Sándor, a költségvetés mellett pedig Bethlen András gróf és Gullner Gyula. A budgettel a mai szónokok is keveset foglalkoztak. A közigazgatási kérdés képezi a vita főanyagát.

Az ülés első szónoka a függetlenségipárti Hegyessy Márton helyesen emelé ki, hogy a czentralizáczió barátai Franczia-országra hivatkoznak, pedig ott is már elkészülnek dobni ezen a közszabadságra nézve veszélyes intézményt. Hegyessy Dárday sajtóügyi javaslataival is foglalkozott, szakértelemmel, ügyesen védelmezve az esküdtszéki intézményt.

Bethlen András gróf közderültséget keltett azon humoros inditványával, hogy Szilágyi Dezsőnek a Csepel sziget átengedtessék oly czélból, hogy közigazgatási terveivel ott kisérletet tegyen.

Az eddig mérsékelt ellenzéki Bereczky Sándor a függetlenségi párt helyeslése között védelmezte a megyei autonómiát. Sikerült szép beszéde végén kijelenté, hogy a költségvetést általánosságban sem fogadja el.

Gullner Gyula hosszu beszédben adott kifejezést „ideiglenes" meggyőződésének, Gullner védelmezte az egysült ellenzék eljárását a közigazgatási kérdésben, de különben szép beszédének, csak az az eredménye van, hogy ujabb adalékot szolgáltatott annak bebizonyitására, hogy pártjában a közigazgatási kérdésre nézve egyetértés nem uralkodik. Gullner t. i. a választási rendszer hives nem a kinevezési rendszeré, mint Szilágyi.

II.

A képviselőház ülése márczius 3-án.

Elnök: Szlávy József; Jegyzők: Antal Gyula, Baross Gábor, Mednyánszky Árpád b.

A kormány részéről jelen vannak az összes miniszterek, kivéve Péchy Tamást.

Elnök bemutatja Karácsonyi Guidó gr. országos képviselő levelét, melyben egészsége helyreállitása végett hat heti szabadságot kér. Megadatik.

Eber Nándor: T. ház! Mielőtt a napirendre áttérnénk, kikérem a tisztelt ház engedelmét, hogy személyes kérdésben nyilatkozzam. (Halljuk! Halljuk!)

Elnök: A t. képviselő ur tegnap személyes kérdésben szólott ugyan már (Halljuk azért!) hanem, ha a t. ház megengedi, ujból is szót emelhet. (Halljuk!)

Eber Nándor: Méltóztatik a t. ház emlékezni, hogy Német Albert képviselő ur tegnap második felszólalásában azt mondotta, hogy nekem privatim meg fogja nevezni a forrást, a honnan reám vonatkozó állitását meritette. Meg is nevezte előttem Schreiner bárót, mint kutforrását. Reám nézve ez t. ház nem privát ügy; nekem nines mit e tekintetben eltitkolnom: a ház szine előtt mondhatok el mindent ugy, a mint van (Halljuk!) s a t. házat csak arra kérem, engedje meg nekem, hogy a tényekről röviden nyilatkozzam. (Halljuk! Halljuk!)

A tények a következők:

En 1849-ben nem Konstantinápolyba, hanem Egyptomba menekültem, hol 1850. oktoberig maradtam.

Onnan a megboldogult Splényivel Damaskusba mentem Guyonhoz és azon a vidéken maradtam 1851 végéig, midőn vissza mentem Párison át Angolhonba, honnan 1854 elejéig nem is mozdultam.

En ez egész idő alatt tehát sem Konstantinápolyban nem voltam, sem báró Schreinert nem is láttam. Mellékesen mondom, hogy báró Prokechs akkor nem is volt Konstantinápolyban, hanem Athenben.

1854-ben mentem, mint a „Times" levelezője legelőbb Görögországba, Epirusba és Thessaliába, és midőn a krimi hadjárat megkezdődött, mint levelező oda, hol 1856 tavaszig maradtam.

Midőn a béke megköttetett, elmentem mint a „Times" levelezője Konstantinápolyba. Itt láttam én báró Schreinert legelőször, mióta a keleti akadémiában együtt voltunk. Ő eljött hozzám a Missuri-féle hotelbe, hivatkozva régi iskolai ismeretségünkre és tudósitott, hogy Prokesch kivánna velem megismerkedni. En megköszöntem az ajánlatot és visszautasitottam.

1856. februártól egész 1859. áprilisig Konstantinápolyban voltam és soha nemesak Prokeschnél nem voltam, de nem is ismerkedtem meg vele; bár a többi követségeknél és a török miniszterek nél folytonosan találkoztunk. Ott volt ugyanazon időben régi kollegáim közül báró Haymerle, a mostani külügyér, Ludolf gróf, az osztrák magyar követ Madridban, báró Vetsera, ezelőtt követünk Darmstadtban, báró Schreiner, ki most a külügyminiszteriumban szolgál, kivévén az egy alkalmat, melyet emlitettem, midőn báró Schreiner hozzám jött, én soha egyikénél sem voltam ezen uraknak, sem ők nem voltak nálam. Még ha máshol is találkoztunk, még azokkal is, kikkel legjobb pajtásságban voltam a keleti akadémiában, a jó napon kivül szót nem váltottam, ugy, hogy épen a jelenlegi külügyér egyszer megállitott és ez iránt szemrehányásokat tett.

Ezek a tények és ezek akkori időben oly ismeretesek voltak, hogy társas körben beszéd tárgyát képezték.

Báró Prokesch meghalt és igy őtet nem szólithatom fel, hogy bizonyitsa a valót, de irok még ma régi kollegáimnak és felszólitom, hogy mondják el a valót. Irok magának Schreiner bárónak és felszólitom, hogy mondja el a valót, mert nem hihetem, hogy ő azt ugy elferditette volna és egy ily hazug rágalmat közlött volna Németh Albert képviselővel. Felszólitom egyszersmind a Times szerkesztőséget, hogy mondja el, miképen kezdődött összeköttetésünk, a mi bizonyitandja, hogy az kezdődött, mielőtt én valaha Konstantinápolyban voltam.

Minthogy a támadás a ház szine előtt történt, ezelőtt tartom kötelességemnek nyilatkozni és ennek fogom bemutatni a válaszokat, melyek felszólításomra érkezendenek. (Élénk helyeslés.)

Molnár György az állandó pénzügyi bizottság előadója a honvédegyletek országos központi választmányának az 1848—49-iki rokkant honvédek menházának országos alapból leendő segélyezése végett a képviselőházhoz benyujtott kérvényére vonatkozó jelentését beadja. A jelentés ki fog nyomatni, szét osztatni, annak idején a ház tárgyalásra iránt határozni fog.

Következtk a napirend az állami költségvetés tegnap félbeszakadt tárgyalásának folytatása.

Hegyessy Márton: Dárday az esküdtszékek kompetenczióját megszoritani óhajtja, mint kifejezte, azon czélból, hogy az által a magánbecsület megvédessék. Tény az, hogy több oly sajtópert, mely a magánbecsület sértéseért indittatott, az esküdtszék felmentéssel fejezett be; azonban, hogy ez által a magánbecsület nines védve, ezt ennek daczára csak akkor bizonyitotta volna be Dárday, ha bebizonyitotta volna, hogy a rendes biróságoknál a becsület kérdésekben a felmentések számának százaléka kisebb. Már pedig a dolog ugy áll, hogy a rendes birósági eljárásnál a becsületsértésekben a felmentések számaránya igen nagy, sőt sokkal nagyobb százalékot mutat fel, mint az esküdtszéki eljárásnál. (Igaz! a szélső baloldalon.)

Dárday felhozza az esküdtszék ellen titkos gunnyal, azon körülményt, hogy nem egyszer találkozunk oly enunczia ziákkal, hogy az esküdtszék kimondja a rágalmat, s mégis felmenti a bünöst. Ezt a körülményt már hallottuk sokszor felemliteni laikusoktól, felemlitette Tisza Kálmán is. Sem azon hirlapoktól, sem a laikusoktól, sem a miniszterelnöktől nem vette szóló rosz néven, de rosz néven veszi Dárdaytól, a kitől azt várta volna, hogy nem hogy ezen körülményt felhasználja az esküdtszéki intézmény ellen, hanem igyekezzék felvilágositani a tévedésben levő laikust. (Helyeslés balfelől.)

A rendes biróságoknál hány pert találunk, a hol igazolva van az objektiv, igazolva van a subjektiv tényalládék és mégis, miután imputatio nines, felmentetik a vádlott.

Az esküdtszéknél az első kérdés: „foglaltatik-e a fennforgó közleményben rágalom?" ez a rágalom objektivumának megállapitása; a második kérdés: hogy „vádlott-e a czikk szerzője, ez czélozza a subjektiv álladék megállapitását.

A harmadik: „bünös-e e szerint a vádlott?" czélozza az imputatio megállapitását.

Lehet igen sok és van is igen sok eset, hogy helyre van állitva az objectiv és helyre van állitva a subjectiv tényalládék, de imputatio nines. És hányszor fordul ez elő a rendes biróságoknál is? Szóló igen sulyos beszámitásu büneseteket tud és előfordult eddigi birósági gyakorlatában több ilyen eset, melyek közül csak egyet hoz fel, azt, hogy házasságtörés folytán előfordult emberölés esetében, meg volt állapitva mindaz objektiv, mid a subjektiv tényalládék és a tettest felmentette mind a három biróság egyhangulag. Tévedett itt a biróság? Méltó a biróság arra, hogy kigunyoltassék? Azt hiszi erre egyetlen jogász sem válaszolhat igennel. És Dárday ezt karolja fel az esküdtszék ellen, ezzel intéz ellene hadjáratot. Épen a magánbecsület sértések tekintetében a rendes biróságoknál azon elvet látjuk következetesen alkalmazva: „verba verbis compensantur".

Tehát, ha ezt alkalmazza az esküdtszékre is, ez nem hátrányára, hanem előnyére hozandó fel az esküdtszéknek.

Dárday Franczia ország példáját hozta fel, hogy ott a magánbecsület ki van véve az esküdtszék kezéből. Ez igen szép. De ha Dárday ugy akarja az esküdtszékeket nálunk e kérdésben szabályozni, mint Franczia országban van, akkor terjesze ki más irányban az esküdtszék hatáskörét ugy, a mint Franczia országban van. (Helyeslés a szélső balon.) De ő ezzel melyen hallgat. Hogyha most ezen indokolás alapján a magánbecsület sértések tekintetében az esküdtszékek kompetencziáját csonkitatni engedjük, akkor egy év mulva ismét előállanak, a kik határozott ellenségei az esküdtszéknek, és azt fogják mondani, hogy vétessenek el az esküdtszéktől a politikai büntények is.

Sajtó eljárásunkban meg van adva a biróságnak azon jog, hogy az esküdtszék verdiktjét, ha lényeges hibát tapasztal — igaz, hogy csak elmarasztalás esetén — felfüggesztheti. A biróság ezen jogot eddig nem vette igénybe. Mit bizonyit ez? Bizonyitja azt, hogy a biróság ugyanazon véleményben volt az esküdtszékkel mindazon esetekben, melyekben a verdikt elmarasztalólag hangzott.

Dárday azt mondja, hogy ez nem reakczionárius tendenczia. Már, ha ő azt a csekély hatáskörét is az esküdtszéknek, melylyel az bir, meg akarja nyirbálni, a nélkül, hogy azt más irányban kiterjeszteni óhajtaná, például oly irányban, hogy a közönséges büntényekre lagalább is oly mértékben, mint az Ausztriában van kiterjeszteni, óhajtaná, akkor ez határozottan reakczionárius irányzat. Akkor tehát mi az osztrák törvényhozás irányzata; mi volt a 43-iki magyar államférfiak tendencziója, a kik az esküdtszéknek oly óriási hatáskört óhajtottak adni? Ha ez nem reakczionárius irányzat, ha ez szabadelvüség, akkor azok legalább is nihilisták voltak. (Tetszés a szélső balon.)

Minthogy a budgetet oly kormány terjesztette elő, mely a 67-diki alapon áll, sem a budgetet nem fogadja el, sem a kormány iránt bizalommal nem viseltetik.

Bethlen András gróf elfogadja a költségvetést. (Helyeslés a jobboldalon.) Nem helyesli Szilágyi közigazgatási programmját s egy mintateret szeretne neki kijelölni, melyen eszméit gyakorlatilag, valósithassa. E czélra legczélszerübbnek tartaná a Csepelszigetet. (Derültség.)

Bereczky Sándor Grünwalddal, Apponyival s Szilágyi Dezsővel polemizálva a megyei autonómiát védi. Szilágyi közigazgatási programmjáról szólva a többi közt ezt mondja:

Egy pap fejtegette tanitványa előtt a teremtés históriáját, — s az ősök életét, a tanitvány figyelmesen hallgatta a pap előadását, egy idő mulva kérdi a pap: érted-e fiam, a mit mondtam — a gyermek egész nyugalommal felel — értem szent atyám. A pap félre fordul, markába nevet s azt mormogja. Érted az apád — hiszen én magam sem értem. Nem czélzok ezzel oda, mintha a t. képviselőtársam sem értené tervét. (Derültség a jobb és szélső balon), de czélzok oda, hogy lehetnek olyanok, a kik nem vallják be, hogy nem értik. (Derültség a jobb oldalon és szélső balon.)

Szükségesnek tartja a közigazgatási reformot, de nem ugy és nem olyan irányban, a mint azt a kezdeményezők előnkbe vázolták.

Szóló határozottan ellenzi a kinevezési rendszert. Ha Magyarországnak helyzete olyan volna, mint más államoknak, hogy mindig azt tehetné a mit érdeke kiván; ha Magyarország kormánya nem hajolna meg bizonyos befolyások sulya alatt, ha Magyarország parlamentje kormányát és magát minden idegen befolyás ellen megvédeni elég erős lenne: akkor talán a tervezett közigazgatási reformok kár nélkül is foganatosithatók lennének. De sajnos, mi ezen helyzetben nem vagyunk, nekünk hát tanácsos önkormányzatunkat, mint nemzetiségünk, hazánk egyetlen biztositékát, mert több irányból félthetjük, nem egy, hanem több intézményekbe tenni le, hogy könnyebben megőrizhessük, — nekünk tanácsos követni azon előrelátó családfő példáját, a ki vagyonát, hogy azt utódainak biztositsa, több tárgyba fekteti be, azért önkormányzatunk összpontositásához hozzá nem járul, — nem járulhat — és inkább türi a közigazgatás némely hiányait, hogy sem egy jobb közigazgatásért, nemzetiségünk, államiságunk különben is gyenge biztositékainak, önkormányzatunknak még nagyobb mérvü megesonkitását megkönnyenitse.

A költségvetést általánosságban sem fogadja el. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Gullner Gyula szerint a tisztviselői állomásokat állandósitani kell, a választás életfogytiglani legyen. — A mit Szilágyi előadott, az nem a merev czentralizáczió. Közülünk senki sem akarja, — igy szól — megölni a vármegyét, hanem akarjuk azt, hogy az administratiót lehessen gyorsan, jól, személyes felelősség mellett vezetni. Mi akarjuk azt, hogy legyen meg a megyének saját jogköre, ne a kormánytól függő jogköre — saját hatóságába eső ügyeiben; mi akarjuk, hogy a tisztviselői kar legyen lefelé is, felfelé is a kellő mérvekben független; mi akarjuk, hogy jogvédelemben részesüljön az egyéni szabadság és az egyéni jog a közigazgatás terén. És még mit akarunk? Akarjuk, hogy Magyarország ne maradjon el ezen a téren, mert minekünk nem lesz itt helyünk a közép Dunánál és Európa közepén, ha mi nem birjuk, talán erőmegfeszitésel, talán önmegtagadással is, bebizonyitani Európának, hogy Magyarország fennállása európai szükség, ha mi nem birjuk bebizonyitani ezt, akkor minden megyével, minden autonómiával, minden önkormányzattal együtt az idő kereke össze fog törni bennünket. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ezt akarjuk és semmi mást. Igen is annyit akarunk, a mennyit a viszonyok szükségszerüleg követelnek tőlünk, a mennyit meg kell tenni arra, hogy nemzeti hivatásunkat, nemzeti misszionkat itt hazánkban teljesiteni képesek legyünk.

Nem állitja azt, hogy ezen kérdést ma kellene megoldani, de hogy ennek a kérdésnek felvetése terméketlen volna, hogy ennek hullámzása nem volna czélszerü, azt tagadja.

Pártolja Apponyinak a bizalmatlanságra vonatkozó határozati javaslatát. (Hosszan tartó élénk helyeslés a baloldalon.)

A tárgyalás holnap folytatatni fog.

Következnek az interpellácziók.

Gombár Tivadar a következő interpellácziót nyujtotta be:

Interpelláczió a pénzügyminiszter urhoz.

Van-e tudomása a t. pénzügyminiszter urnak arról, hogy a budapesti kir. adófelügyelő azon fővárosi adózókat, kik 1880. évi házbérvallomásaikat 1879. évi szeptember 15-ig be nem adták, pénzbirsággal sujtja?

Szándékozik-e a t. pénzügyminiszter ur ezen az 1876. évi XV. t. cz. 15. §-ába ütköző eljárást megszüntetni?

Elnök: Ki fog adatni a pénzügyminiszternek.

Urányi Imre az igazságügyminiszterhez intéz interpellácziót! Máramarosmegye legkeletibb része határos Gaticiának Delijatin kerületével. Ezen két terület lakosai közt igen élénk kereskedelmi viszony van kifejlődve. Történt azonban ott, hogy a cs. kir. járásbiró olyan egyéniség, ki sem a törvényeket, sem a magyarországi biróság itéletét nem veszi tekintetbe, a mennyiben az utóbbiak végrehajtását, nemcsak megtagadja, hanem Magyarországnak törvényhozó testületeit, törvényeit és biráit a legilletlenebb kifejezésekkel illette. A mult évben folyamodtam az igazságügyminiszter urhoz, és egész nyiltan beismerem, hogy szives volt ennek következtében a szükséges vizsgálatot elrendelni. E vizsgálatot a rahói járásbiróság megejtette és kiderült, hogy az illető cs. kir. járásbiró csakugyan illetlen kifejezéseket használ a magyar biróságok és a magyar törvények iránt, hogy a hozzá benyujtott magyar hirósági itéleteket széttépte, és azt végrehajtásilag foganatositani nem akarta, sót, hogy a magyar polgárokat uj tárgyalások megtartására beidézte, és kényszeritette őket követeléseik elengedésére. A vizsgálat eredménye felterjesztetett az osztrák cs. kir. igazságügyminiszterhez. Ez a vizsgálatot elrendelvén, az az illető lembergi kerületi hatóság által foganatosittatott. Nagyon természetes, hogy az a vizsgálat egészen más mederben folyt és még tán az is meglehet, hogy nem vette oly szigoruan, mint a hogy kellett volna, azonban annak daczára is kitünt, hogy az illető járásbiróság irattára oly rendetlen volt, hogy nem lehetett konstatálni, hogy igaz-e az, hogy a magyar birósági itéleteket nem hajtja végre vagy sem, mert azon bizonyitékokat, a melyek ezt kideritették volna, eltette láb alól. Világos tehát, hogy az illető cs. kir. járásbiró a viszonosságot, melyet megtartani tartozik, mert nálunk az osztrák biróságok itéletei végrehajtatnak, megtagadván, az által megsértette a fennálló törvényeket. Nem tudom, hogy az igazságügyminiszter ur minő lépéseket tett, hogy a törvényeknek és a szokásnak ezen megsértése megtoroltassék, minélfogva a következő interpellácziót vagyok bátor a t. igazságügyminiszter urhoz intézni:

Tekintve azt, hogy a rahói m kir. járásbiróság által megejtett hivatalos vizsgálatból és annnak jelentéséből minden kétséget kizárolag kiderül az, hogy a deliatini cs. kir. járásbiró egy részről a magyar biróságok itéleteit végrehajtani vonakodik, másrészről a magyar törvényeket és biróságot a legilletlenebb szavakkal sértegeti:

tisztelettel kérdem az igen t. igazságügyminiszter urat, minő lépéseket tett a cs. k. ausztriai igazságügyminiszter urnál a végett, hogy a nevezett járásbirónak ezen törvénytelen eljárása megszüntéttessék és méltatlan sértegetései megtoroltassanak?

Elnök: Közöltetni fog az igazságügyminiszterrel.

Az ülés végződik 2 óra 5 perczkor.

Mocsáry Lajos beszéde

— a képviselőház márcz. 2-án tartott ülésében. —

(Vége.)

De nem folytatom tovább, a Szilágyi Dezső t. képviselőtársam által előadott tervezet analysisét. Lehetetlen azonban, hogy ne tegyek még egy rövid megjegyzést arra a gunyolódó előadásra, midőn az avatikus megyékről beszélt, beszélt igazi modern felfogással azon sártengerről. Ez csak azt mutatja, hogy nem méltóztatott foglalkozni a rég dolgokkal. En ugy tudom, hogy a megyék azelőt is épitettek igen jó országutakat, igen sokat, a hol volt miből; a hol nincs miből, ott nem fog az önök közigazgatása sem utat épiteni. S mikor jött a Bachrendszer, akkor az épitett irtózatos költséggel egynehány államutat, de az utak nagy részét elrontotta ugy, hogy csakugyan az önkormányzat volt az, mely azután azon elhanyagolt, feneketlen utakat ismét jó karba hozta.

Hanem ezt mellékesen megjegyezve, bátor vagyok emlékeztetni a t. házat, Simonyi Ernő t. képviselőtársamnak minapi beszédére, a melyben előadta, hogy mily nagy baj az, hogy az uj nemzedék a régi megyét nem ismeri, hogy többnyire csak aféle munkákból, mint b. Eötvös falu jegyzője tudnak valamit az állapotokról,

A mi Szilágyi t. képviselő urat illeti, kénytelen vagyok megvallani, hogy ő többet is tud, mint a falu jegyzője. O ismer egy Német Berczi-féle anekdotat is a dorgatoriumról, fulminatoriumról és kalpagos királyi biztosról; és a körülötte ülő igen irigylendő koru képviselő uraknak annyira tetszet ez a dolog, hogy azt gondolták, egy valóságos fulminatorius argumentumot mondott ezzel az avaticus megye ellen. Ezzel jelzi a modern iskolát, mert ha egy kis tanulmányozásra méltatná a régi időt és magát azon anekdotát, melyet Németh Albert hépviselőtársam oly kedélyesen foglalt össze, akkor belátná, hogy abban az alkotmányosságnak a régi megyei rendszernek legszebb lenyomata foglaltatik.

Igen is, ha a megye kötelességének tartotta, hogy a törvénybe ütköző rendeleteket nem hajtotta végre; akkor jött a dorgatorium, jött azután a fulminatorium, és utoljára jött a kir. biztos a maga kalpagjával, hanem azon időköz, a mely lefoly a dorgatorium és a feltevés közt, igen alkalmas volt arra, hogy a kormány reconsiderálja a maga rendeletét. És az idő legtöbbnyire arra szolgált, hogy a kormány módositsa a maga rendeletét és a kir. biztos eljárása valósággal nem volt egyéb, mint hogy békés uton kiegyenlitse a dolgot, hogy dekorumot a kormánynak külső tekintélyét helyre állitsa.

Azt méltóztatnak mondani, hogy micsoda ellentállás az, a minek sikere nem volt? De hát ki mondja azt, hogy a megyei rendszert azért akarjuk fentartani, hogy lehetetlen legyen a kormányzás. Csakhogy azon akadályok, melyek a kormánybiztos kiküldéssel össze voltak kötve, ez az, a mi visszatartotta a kormányt a törvénytelen eljárástól, a mi sok esetbe észretéritette. 1820-ban, midőn Ferencz császár törvénytelenül, országgyülés nélkül kezdte az ujonczozást és adóbehajtást, a megyék ellentállottak és utoljára, mikor nem győzték a megyéket kir. biztosokkal, beadták a kulcsot az önkény előtt, és Ferencz császár kijelentette utoljára ünnepélyesen, hogy „doluit paterno cordi nostro."

Ime ez az értelme t. képviselőház, ennek a Németh Albert barátom anekdotájának. Nagyon sajnálom, hogy a dolognak ezt az oldalát komoly oldalát igen t. képviselőtársam figyelemre nem méltatta. Atalában bátor vagyok arra kérni a t. képviselő urat, és azokat, kik vele egy értelemben vannak, tanulmányozzák egy kicsit azt az ősi megyei institutiót. Ne méltóztassanak csak a modern közigazgatási tudományra épiteni okoskodásaikat, midőn az ország közigazgatásáról van szó. Tisztelet, becsület a tudománynak, de én kijelentem, hogy semmi téren nem ismerem el kevésbé a tudomány jogosultságát, mint a közigazgatás terén, mert ez kiválólag praktikus dolog. És méltóztassanak bár barbarismusnak tartani, de én, ki egy pár évig szolgáltam a megyét, azon tapasztalatokat, azon tudományt, melyet abból meritettem, nem adom az összes emletért, melyeket a Stein Lőrinczek, Gneist Rudolfok összehalmoztak. Tanulmányozzák önök a régi institutiót, a melynek kétségtelenül megvolt az a nagy érdeme, hogy bennünket, mint szabadságszerető, alkotmányos érzületü népet fenntartott; és én azt hiszem, hogy ha ezt tanulmányozni fogják, tisztelettel fognak meghajolni az ősök bölcsesége előtt és tartózkodni fognak attól, hogy saját nemzetök testén, mint valamely corpus vilén experimentumokat csináljanak, mint milyet pl. tegnap a t. képviselő ur nekünk bemutatott. (Élénk helyeslés a szélső balon.)

Ezek után t. képviselőház! bocsánatot kérek a t. elnök urtól, hogy a vita mostani tárgyától, t. i. a költségvetéstől ennyire divergáltam; legyen szabad most a költségvetésre és a bizalmi kérdésre nézve nézetemet igen röviden elmondani. (Halljuk!)

En azt gondolom, hogy mi a tényleges pénzügyi helyzettel és ezen budgettel szemben nehéz, sőt hamis helyzetben vagyunk és pedig ugy mi, kik a kormányt támadjuk, mint azok, kik azt pártolják. En azt hiszem, hogy nincs senki a házban, a ki azt hinné, hogy mi ebből az állapotból normalis eszközökkel megmenekülhessünk. — Nincs senki, ki előtt ne állna biztos perspektivában egy bizonyos dolog, mely elkerülhetetlen, a melynek megnevezésétől azonban jónak tartja mindenki tart-

Olympia kisasszony.

BOUVIER ELEK REGÉNYE. 6

ELSŐ RÉSZ.

Mások gyermekeinek atyja.

III.

Ne bizzunk az alvó kocsisban.

(Folytatás.)

Ugyan azon órában, midőn Costolade a szép Henrik karján sétált, Costin Péter szobrász lement műtermébe; neje komornájától hallá, hogy Costin asszony reggel a Chantillyi futtatásra ment, és hogy következésképp ő egyedül reggelizhet. Ezt oly természetesnek találta, hogy nem tett megjegyzést. Felgyürte ingujjait, állványára állott, és dolgozni kezdett. Egy gyönyörü mezitelen kis női szobron dolgozott, melynek arcza feltünően emlékeztetett Gesvres kisasszonyra. A mint dolgozott, ügyes ujjai alatt az agyag életet nyert. Ha a hires szobrász dolgozott, mindig ki volt adva a rendelet, hogy semmi szin alatt se zavarják, ezért nagyonel csodálkozott, midőn a szolgáló a müterembe lépett.

— Mit akar ön, veté oda türelmetlenül.

— Bocsánat uram, egy kocsis van itt, ki minden áron szólani kiván önnel.

— Egy kocsis?

— Igen, ő azt állitja, hogy ma éjjel vitte nagyságodat, és hogy szólása van.

Costin Péter összehuzta szemöldökeit, letette vésőjét és igy szólt:

— Vezesse be.

— Ide?

— Igen.

Néhány pillanattal később egy mocskosan öltözött, rut arczu, de ravasz tekintetü kocsis lépett be. Costin néhány másodperczig igyekezett visszaemlékezni, de miután meg nem ismerte, igy szólt:

— Mit akar ön tőlem?

— Majd megmondom, polgártárs . . . nekem nem egyenesen önnel van dolgom, de ön talán utba igazithat.

— Mely tekintetben?

— Nemde ön, ma éjjel egy hölgygyel kocsizott? A Lepic utczából a Beauveau térre mentek: onnan a Bellechasse utczába, és végre ide?

— Honnan tudja ezt? veté oda Péter elfojtott hangon, és a hallottak folytán nagy zavarba jött.

— Majd elmondom, polgártárs: Ma éjjel egy férfi szóllitott meg, ki az egész éjre felfogadott, és a kapuczinus Boulevardon felejtett, hol én reggeli tiz óráig lestem őt. Midőn felmentem a körbe, azt mondották, hogy emberemet nem ismerik . . . és ha nem csipem meg, nyolcz órát vesztettem.

Costin Péter felhevülése oly mérvben növekedett, hogy a falhoz támaszkodott; rögtön megértett mindent és alig volt annyi ereje, hogy izgatottan e kérdést intézze:

— Mielőtt ide jött nem volt ön a Bellechasse utczában?

— Nem, polgártárs. Oda csak akkor megyek, ha ön nem tud felvilágositást adni, veté oda a kocsis egy szemhunyoritással. A ravasz czimbora észrevette, hogy Péter hajlandó bármit fizetni, csak hogy ne menjen a Bellechasse utczába.

— Ez felesleges, ezen embert ott ép oly kevéssé ismerik, mint itt. Mondja csak hol fogadta fel ezen ember? Hány órakor?

— En reggeli fél háromkor a Lepic utcza sarkán állottam, és ott fogadott fel.

— Mit mondott ezen ember?

— Ő igy szólt hozzám: kocsis, én az egész éjre felfogadom, kövesse a kocsit, mely ott megy . . . ez az ön kocsija volt, mely lépést haladt a Lepic utczában . . . ön tudja mily kutya idő volt, ő beszállott és én követtem önt.

— Meddig?

— A Cambaséres utczáig, hol megállitott, és gyalog ment a miniszter palotájáig; ott bál volt.

— Ah! ő a miniszter báljára ment?

— Nem . . . ő hanyagul volt öltözve, és ugy át volt ázva, mint a spongya, oly annyira, hogy párnáim még most is nedvesek . . . na ez ugyan ronda ember volt.

— E szerint azért szállott ki, hogy minket meglessen?

— Valószinüleg . . . talán kém volt?.. tudja az efféle emberek nem sokat érnek . . .

— És azután?

— Azután . . . ön egy fényes fogatban, nagy hühóval, egy vadászszal elindult . . . engem nagyon mulattatott látni, hogy az eső, hogy ázztatta tollait.

— Végezze be . . .

— Igen . . . nos, tehát ő ismét beszállott és igy szólt: kövesse a szép fogatot . . . és mi a Bellechasse utczába értünk . . . itt kiugrott a kocsiból, valószinüleg azért, hogy lássa, vajjon csakugyan ön száll e ki és ezután ismét beszállott. Midőn ön ugyanazon kocsiban, de a vadász nélkül, elindult, idáig követtük önt; ezután a körbe ment és engem ott hagyott . . .

Costin Péter halálsápadt volt; rémület fogta el, és az ijesztő idegentől rettegett, homlokáról csurgott az izzadság, ujjait összeszoritá és körmeivel tenyerét marczangolta.

— Nos tehát, polgártárs, nem mondhatná meg, hogy kire gyanakszik . . . én felkeresném és jól lehordanám . . .

— Nem. En megfizetem a fuvart . . . de irja le részletesen ezen embert.

— Nagyon szivesen. Csak kérdezzen, én szolgálatjára állok, veté oda a kocsis, ki egészen vidám lett, midőn megtudta, hogy ki lesz fizetve.

— De ön segiteni fog, hogy feltaláljam?

— En? teremtette! szolgálatjára állok, polgártárs. De csak éjjel, és készpénzért.

A kocsis nevetett.

Péter komor volt.

— En száz frankot adok önnek, ha megtalálja ezen embert.

A kocsis felszökött.

— Száz frankot. Segitsen egy kissé és megigérem, hogy fel fogom találni.

— Kinek a szolgálatában van ön?

— A magam ura vagyok! két lovam van, egyik éjjelre: Tortue; egyik nappalra: Bibi. Két kocsim van.

— E szerint ön nem köteles másnak számot adni fuvarjairól?

— Soha. En magam ura vagyok: én a tulajdonos, a kocsis és az istálló szolga vagyok egy személyben. Tévedés nem foroghat fenn; minden az enyém. Ha nem marad semmim, magam költöttem el.

— Mindenekelőtt kifizetem, hogy nyugodt legyen. Ön pedig biztositson, hogy senkivel sem közli azt, mit most elbeszélt.

— Ha becsületesen bánnak velem, én is becsületes vagyok. Ma éjjel a másik mellett voltam, nem szóltam volna semmit, ezzel egyet csattantott ujjaival. Ő engem meg akart csalni, most én sózom el a levesét.

— Mennyivel tartozik önnek?

— Teremtette! már fél tizenegyre van; fél háromra volt . . . az nyolcz és fél óra, és egy óra három frank . . .

— Fogja itt van negyven frank.

— Polgártárs, én testestül-lelkestül az öné vagyok; ön a becsületes emberek virága.

A kocsis hosszu telöltője daczára megkisérté hajlongani, elmosolyodott, elfintoritá arczát, stb. Péter észre sem vette, lázasan fel és alájárt mütermében, ideges mozdulatokat tett és izgatottan, nyugtalanul kezét forró homlokára tette. A kocsis oly állásba helyezkedett, melyet valószinüleg a körülötte levő szobroktól sajátott el, egyenesen állott; bal lábát előre nyujtá, egyik kezét csipőjére tette, a másikkal kalapját forgatta és időnként valamit igazgatott öltözetén; fejét magosan tartá, szemét körüljártatta; szóval, egész modora azt látszott mondani:

— Kérdezzen polgártárs.

Péter közelitett hozzá; fejét kezére hajtá, megtörölte homlokát, félre simitá haját, és kétségkivül azon remény kecsegtette, hogy agyából elüzheti a kinzó gondolatokat. Ezután mélyen felsóhajtott, elhitette önmagával, hogy már nyugodtabb, erősebb, egy székre hanyatlott, karjait lecsüggeszté és kérdé:

— Látta ön ezen embert? Hogy nézett ki?

— En láttam, és nem is. Ön tudja, hogy szakadt az eső . . . de azért, ha tudtam volna, még is jól felnyitom szememet; ő nagyon könnyedén volt öltözve, de vannak emberek, kiknek mindig melegük van. Ha jól emlékszem, szép fiu volt, nekem tetszett; szőke, nem valami jól néz ki . . . szóval meglátszik rajta, hogy szeret álni, szóval oly arcz, mely elbüvöli a nőket. Ime személyleirása.

— Hány éves lehet?

— Körülbelül huszonnyolcz harmincz.

— De mi féle ember? Munkás, polgár? . . .

— Ó! ennél sokkal előkelőbb. Csak látni kell, hogy hogy tud parancsolni, mintha urnak született volna; szép, magas, előkelő . . .

— Jól van.

Costin Péter felkelt, ideges volt, nem tudott egy helyben maradni; a kocsis adatai értéktelenek voltak, és ezekből nem tudott meg semmit; ki követhette ily órában? Egyetlen férfi volt, kinek érdekében állott — ha valamit tudott volna, — de ezen ember nem tudott semmit; ő nem kételkedett, és a személyleirás legkevésbbé sem illett reá.

És mindamellett ezzel nem elégedhetett meg, a dologban minden áron tisztán kellett látni.

Valaki követte; ő nem kételkedett, hogy ezen üldözés már akkor kezdődött, midőn Gesvres herczeg palotáját elhagyták, egész éjjel nyomukban voltak; valaki tehát tudta . . . ezen valakit minden áron fel kellett találnia, egy nő becsülete, élete függött ettől . . . de mit tegyen? mit tegyen?

— Ön azt mondá, hogy ezen ember át volt ázva, midőn felvette.

— Igen polgártárs, mintegy vizbe mártott récze . . . ruháiról csak ugy csurgott a viz, . .

Péter észre sem vette, hogy fenhangon gondolkozik, és igy szólt:

— Akkor követett minket, és lenn várakozott . . . egy kocsi felköltötte volna figyelmemet; ezt megfontolta és inkább az esőben állott.

— Na ugyan, jó ideig állhatott, midőn megszólitott, merő viz volt. Párnáim át vannak ázva, rémitően sárosak, ha haza megyek szobámban felakaszthatom száradni . . . . és a kocsi oly sáros, hogy egy mosásra nem is lesz tiszta. Péter mind ebből nem hallott semmit, agyát a legörültebb gondolatok járták át; egy pillanatra lecsillapitá idegeit, mert nem akarta, hogy a kocsis továbbra is tanuja legyen kétségbeesésének, és igy szólt hozzá:

— Tudassa velem lakását.

— Itt fel van irva, polgártárs, nem tévesztheti el.

— Most menjen pihenni, de jöjjön vissza rögtön, akkor majd beszélünk . . .

— Ah! uram tudja én olyan vagyok, mint a lovas katonák; lovam a főszemély; most haza megyek, letisztitom Tortuet, és lefektetem. Ezután megmosom kocsimat, ha ezt elvégeztem és átöltöztem, jól vacsorálok, és estig henyélek . . . holnapig nem láthat engem.

(Folytatása következik.)

tózkodni, én sem tartom azt opportunusnak megnevezni.

Tavaly azt mondottuk, terjeszen elő a kormány financzprogrammot. A kormány erre azt mondta, most nem érek rá, majd ha konvertálom a 153 milliós kölcsönt. A konverzió megvan, de a programmnak hire sinesen. A kormány beterjesztett egy rakás adótörvényjavaslatot. De miért? Talán azért, hogy a deficzitet elenyésztette? Én azt tartom, t. ház, hogy egyátalában nem. A kormány maga is igen jól tudta azt, hogy arról szó sem lehet, hanem előterjesztette ezen törvényjavaslatokat csak azért, hogy aliquik fecisse videntur. Előterjesztett két törvényjavaslatot, melyeket azután később visszavont. Sajátságos benyomást tett ezen két törvényjavaslat. Emlékeztetnek azon játékra, midőn eldugnak valamit, azután keresik és a szerint, a mint valaki közelit hozzá vagy távozik tőle, azt kiáltják „tűz" vagy „viz."

Midőn az urbéri és szőlőváltsági papirok törlesztésének elhalasztására szóló törvényjavaslatokat a kormány beterjesztette, a közönség azt kiáltotta „tüz tüz," mert azt látta, hogy a kormány jó helyen keresgél. De akkor megharagudtak a bécsi Shylokok és elbocsájtották a maguk csaholóit, a kikkel ezen országban is nagy mértékben rendelkeznek. (Élénk helyeslés és tetszás a szélső balon.) A kormány kénytelen volt a törvényjavaslatokat visszavonni.

Nem akarok t. ház, belebocsátkozni azon határozati javaslat részletezésébe, mely a fogyasztási adóknak nagyobb mérvü kihasználásáról szól. Én azt hiszem, hogy a mi kormányunknak bizony volna szive hozzá, hogy ezen eszközökhöz nyuljon, de más baj van itt. Wahrmann Mór t. képviselő ur, kiről tudjuk, hogy igen elmés, élczes ember, azzal akarta kapaczitálni a pénzügyi bizottságnak, a mi pártunkbeli tagjaik, hogy ezzel össze van kötve azon fogyasztási vonal, melyből isten tudja, mi fog majd kinőni. De épen ez az, a miért a kormány előtt elfogadhatlannak látszik, mert igaz, hogy lesz jogunk 8 év mulva uj vámszövetséget kötni Ausztriával, de hogy hozzá is nyuljunk azon joghoz, ez az ördögnek olyan falra festése, melyről még csak gondolkozni sem szabad.

Nem merül tehát fel sem a vitában, sem az előtt oly eszme, melyre pénzügyeink rendezésének reményét alapitani lehetne. S én bátor vagyok figyelmeztetni a t. képviselő urakat, nevezetesen Széll Kálmánt és Prileszky képviselő urat, hogy tanácsos lesz elkezdenünk azt, hogy ne emlegessük nagyon sokat azt a bizonyos nemzeti becsületet. Mert én azt hiszem, előbb utóbb könnyen belejövünk azon helyzetbe, midőn majd csak abban lesz választás: megmentsük-e a becsületet vagy a nemzet életét. S bármi kevéssé legyen szép, de én akkor, midőn nemzetemről van szó, inkább azt tartom: mentsük meg az életet, ha koczkáztatnók is a becsületet.

Ha most arról van szó, t. ház, s ezzel akarom befejezni már is hosszura nyult beszédemet (Halljuk!), ha arról van szó, hogy ezen aggályos, de több mint aggályos, ezen szomoru helyzetbe mikor jutottunk, azt mondom, hogy ennek okai első sorban azok, kik 1867-ben azon szerencsétlen közügyi paktumot megkötötték. (Ugy van! a szélső balon.) Akkor állitották a magyar államháztartását oly alapra a dualizmus s paritás folytán, a mely háztartási rendszert Magyarország a maga anyagi eszközeivel megbirni nem képes. Egyenlő lábra állittatunk Ausztriával, ez a szegény ország, ez a félig Ázsia, mint az osztrákok mondják, ez kénytelen viselni ugyanazt a háztartást, melyet a régóta kegyelt gazdag Ausztria a maga részéről visel. Hogy a hiányokat pótoljuk, hozzá fogtunk nagymérvü befektetésekhez, nevezetesen a vasutépitéshez. Én azt állitom, hogy a hibás vasuti politikát, a tömeges vasutépitést is a közösügyi rendszer okozta. S miért? Azért, mert 1867-ben megoldatlanul maradtak minden többi anyagi kérdések, megoldatlanul maradt a bank-kérdés és az önálló vámterület kérdései. Az egyedüli eszköz, melylyel anyagi jólétünkön segithettünk, a közlekedés volt. Ezt akartuk tehát a legnagyobb mérvben kihasználni. Ez az oka, hogy a vasutak épitésébe tulságosan belementünk.

De a rövid farsangnak hamar bekövetkezett a bőjtje. Eljött az idő, midőn teljesen be volt bizonyitva, hogy ezen rendszer mellett Magyarországnak okvetlenül tönkre kell mennie; eljött az idő, midőn bebizonyult, hogy a Deák-párt erkölcsileg tönkre van téve és állása tarthatatlan. Ekkor következett be t. ház, azon nagy történeti momentum, midőn az országnak állapota, midőn az ország jövője attól függött, miként fogja magát viselni azon párt, melynek 7 éven át folytatott politikája, melynek 7 éven át hirdetett elvei a legtökéletesebb diadalt aratták. És ekkor következett be Tisza Kálmán és társainak azon büne — másképp nem mondhatom — melyet soha, mig e nemzet fenáll, nem fog neki megbocsátani, hogy feladta elveit, lemondott erkölcsileg diadalmas állásáról és tette ezt azért, mert egyebet nem tehetek fel, minthogy azokat a nyomorult bársonyszékeket minél előbb elérje. (Tetszés a szélső balon.) A helyett, hogy oda mondta volna határozottan a tényleges hatalomnak: vagy adjátok meg a nemzetnek mellőzhetlen életfeltételeit, vagy tessék ujra megkisérleni a Sadovák és Solferinok pályáját. (Élénk helyeslés a szélső balon).

Azt mondta a minap a miniszterelnök ur első beszédje végén, midőn azon ismeretes sinczerizáló érzékeny jelenetet improvizálta, hogy soha sem vágyott a miniszterségre. Hát én bátor vagyok csak azt kérdezni, hogy igaz-e, hogy a t. miniszterelnök ur 7 évig ostromolta folytonosan a közösügyet? Meggyőződésből tette-e, vagy nem? Ha meggyőződésből tette, vajjon volt-e oka arra, hogy megváltoztassa meggyőződését, midőn már nemcsak az elmélet, de midőn a kézzel fogható tapasztalat tökéletesen igazolta helyes voltát. S ha igy van, lehet-e csak képzelni is más okát annak, hogy felfüggesztette elveit, hogy lemondott korábbi politikai vallásáról, minthogy a vágy, hogy a bársonyszékre jusson? Ha ennek daczára a miniszterelnök ur ezt tagadja, méltóztassanak megbocsátani, ha ezt kellőleg akarnám jellemezni, csak egy szóval kellene élnem, melyet azonban ezen körben kimondani nem akarok. Én azt, t. ház, a mi a miniszterelnök ur és társainak akkori maguk elhatározásából keletkezett, fejtegetni nem akarom. Minden, a mit azután tett, implicite benne volt akkori lépésében; benne volt az. hogy fel fogja adni az önálló bankot, és vámterületet és még az is, hogy bosnyák kérdésben ily állást foglalt és mét akkor feladta állását szemben a hatalommal, és állása tarthatatlan volt; nem maradt más hátra, mint a lejtőn mindig mélyebbre és mélyebbre süllyedni.

Hogy milyen az állapot, a mit eljárása létrehozott, nem akarom ecsetelni Legplastikusabb kifejezést adott annak Lukács Béla képviselő ur, midőn előadta, beszédében a hivatalos lap kivonatait. Csak azt legyen szabad megjegyeznem még, hogy ezen állapotból az országra nézve még két külön specziális csapás is háramlott. — Az egyik az országos korrupczió, melyről oly sokat beszélnek ez időszerint a nyilvánosság organumai (Halljuk! balfelől). Igen, mert a korrupczió — és erről tanuskodik a historia — mindig az ország közállapotai depravaciójának következménye. Ez a korrupczió, mely minket annyi aggálylyal tölt el, visszavezethető az 1867-diki kiegyezési rendszer első idejére, a gseftelésekre; visszavezethető továbbá a miniszter ur azon eljárására, mely a politikai morált megmételyezze, hogy t. i. feladta hamis sophismák mellett elveit; visszavezethető azon eljárásra, melyet a parlament folytonosan követ, midőn a legmerészebb sophismákkal tartja a közvéleményt, de sohasem bocsátkozik a dolgok érdemébe, czélja mindig csak a befelelés a mivel puszta szónoklati acrobatikára változtatta a politikai diskussziót. (Ugy van! a szélső balon.) Erre hatott az is, hogy a miniszterelnök urnak nincs egyetlen egy fontosabb kérdésben állitása, melyre nézve nem idéztetett fejére annak ellenkezője, a mint azt pár év előtt mondta. Lehetetlen, hogy e politikai morált, ily példa, ily iskola tönkre ne tegye. A korrupczió következménye azonkivül az országos anyagi nyomornak, és mert ennek következménye az lenne ép ugy, mint az éhségnek és éhtiphusz.

Ebből az állapotból t. ház, nézetem szerint következik még egy nem kisebb csapás és ez nem más, mint a Tisza-kormány permanencziája. (Halljuk! balfelől.) Valamint a pellikán — ugy regélik — saját véréből táplálkozik, ugy táplálkozik a mostani kormány is abból az önmaga által előidézett, megalkotott helyzetből. És miért. Azért, mert a fennálló sulyos körülmények közt a nemzet elvesztette minden rugékonyságát, minden erélyét, majdnem minden életkedvét. Bámulatos az, hogy ez a nép ily példátlan türelemmel hagyja magát préselteti, nyuzatni és ezt itt ebben a körben megmondhatom a nélkül, hogy az bármely veszélylyel járna; bámulatos, hogy a birtokos osztály mikép türi, hogy deportáltassék és forgattassék ki az ősi birtokból s nem tesz meg mindent arra nézve, hogy ez állapotnak utjába álljon. — Bár merre fordul az országban az ember, mindenütt azt látja, hogy a nép teljes lélekből megunta ezt a mostani sáfárkodást; de ha azt kérdi az ember, hogy miért nem teszi meg ellene azt, a mit lehet, miért nem használja a kezénél lévő eszközöket, nevezetesen a választás alkalmával miért nem választ oly képviselőket, a kik a kormány szekerét nem tolják: mindenütt csak arra a feleletre talál, hogy a közönség nem mer véteni a tényleges hatalomnak; nem mer neki véteni, mert ezer meg ezer ember exisztenciája függ a kormánytól. Sőt nemcsak egyes emberek, hanem egész vidékek, megyék, országrészek vannak abban a helyzetben, hogy a kormánynak a kedvét keresik, kedvében járnak, attól várják sorsuknak javulását, egy kis szabályozással, egy kis vasuttal, vagy ha egyébbel nem, egy kis telekkönyvvel, vagy más csekély hivatalos helyiséggel. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Én t, ház! mindenekelőtt szükségesnek tartom azt, hogy a nemzet a sulyos állapotból kiemeltessék, szükségesnek tartom azt, hogy a nemzet ezen lidércznyomástól megszabaduljon. És azért én részemről hozzájárulok minden módhoz és eszközhöz, a mely magát offerálja. Azért elfogadom a bizalmatlansági nyilatkozatot minden formájában, a melyben beterjesztetett és első sorban elfogadom azon határozati javaslatot, a melyet Helfy Ignácz t. barátom terjesztett be. (Élénk hosszantartó helyeslés a szélső baloldalon.)

Böjti mulatságok.

— „Hrvatszka mladezs u Budimpesti," a budapesti horvát ifjuság márczius 15-én hangversennyel egybekötött tánczvigalmat rendez a budai körben. A jövedelem a magyar és horvátországi inségesek javára fog fordittatni, a miért a rendezők a felülfizetéseket is köszönettel fogadják. Belépti jegy ára személyre 1 frt, családra 3 frt. (Örvendünk, hogy a „nemzetiségi bálok" Budapesten ennyire meghonosodtak; azt mutatja ez, hogy a magyar főváros az illetőknek minden ellenkezése daczára is nagyobb tömegben vonja magához azon elemeket, melyeknek eddig Bécs volt a mekkájok. A „horvát bál" meghivói magyar és horvát nyelven vannak kiállitva, a német nyelv helyesen, mellőztetett).

— Az „Egyetértés" budapesti férfi-dalegylet márczius 6-án, a Schuster-féle „régi pályaudvar"-hoz czimzett helyiségekben tartja I. dalestélyét. A müsor bevégeztével tánez lesz A zenedarabok b. Schmerling 67. sz. gyalogezred zenekara által adatnak elő.

— A magyar tisztviselők országos egyesülete a Hungária szálló disztermében az egyesületi özvegy- és árva-segélyalap javára márczius hó 6-án zártkörü jelmezes tánezvigalmat rendez.

— A január 24-én tartott orvosbál az anyagi siker tekintetében is teljesen kielégitő volt, mert az elért tiszta jövedelem 1100 forintot tesz, mely a budapesti kir. m. tud. egyet. orvostanhallgatók „segély- és önképző" egyesületének átadatott. A rendező bizottság köszönetet mond a közönségnek és a felülfizetőknek; ez utóbbiak a következők: A király és királyné 100 frt, Andrássy Aladár grófné 100 frt, Lumnitzer Sándor e. tr, 100 frt, Dr. Rupp Nep. János e. tr. 5[illegible] frt, Dr, Késmárszky Tiv. 5[illegible] frt, Dr. Wagner János e. tr. 20 frt, Dr. Margó Tivadar 20 frt, Dr. Bókay János e. tr. 20 frt, Dr. Thán Károly e. tr. 15 frt, Dr. Schulek V. e. tr. 15 frt, Dr. Meixner J. 11 frt, Haynald Lajos ő eminent 10 frt, Neruda N. 10 frt, Dr. Patrubány E. 10 frt, Dr. Fromm P. 10 frt, Dr. Balogh Kálmán e. t 10 frt, Dr. Hartl Alajos 10 frt. Dr. Scheuthauer e. tr. 7 frt, Bikafalvy Máté 6 frt, Dr. Korányi Frigyes e. tr. 10 frt, Dr. Rechnietz J. 5 frt, Dr. Stiller B. 5 frt, Dr. Tauffer V. 5 frt, Dr. Lenhossek J, e. tr. 5 frt, Dr. Hoor 5 frt, Dr. Hegedüs J. 5 frt, Berényi F. gróf 5 frt, Dr. Thanhoffer L. e. tr. 5 frt, Dr. Jendrasik Jenő e. tr. 5 frt, Dr. Mihalkovics e. tr. 5 frt, Dr. Baron Jonás 5 frt, Müller B. 5 frt, Dr. Vajda Ignácz 5 frt, Dr. Mészáros R. 5 frt, Fodor J. 5 frt, Végh Aurel képviselő 5 frt, Mezey Pál 5 frt, Dr. Böke e. tr. 4 frt, Dr. Pávay G. 2 frt, Dr. Elischer 1 frt, Kétl Károly tr. 1 drb arany és 60 kr, Dr. Huray István 1 drb arany és 60 kr.

— A pápai izraelita nők betegsegélyző egylete tegnap tartá meg bálját, a mely minden izében sikerült. Részt vett abban a pápai nőegylet is, nehány tagja és elnöknője által. A jelen volt kedves hölgyek közül tudósitónk a következőket jegyezte fel: Spitzer Mari, Goldschmidt Vilma, Weisz Fanni Budapesttől, Rechnitzer Karolin, dr. Löwy Józsefné, Spitzer Ignáczné, dr. Löwy Lászlóné, Steiner Ignáczné, Fischer Teréz, Wittmann Ignáczné stb. stb.

— Dunaföldvárról irják nekünk, hogy az ottani izr. iskola-bizottság febr. 28-án az iskola javára tánczvigalmat rendezett, mely mintegy 100 frt tiszta jövedelmet hozott A szemita származásu szépek teljes számban jelentek meg. A jól sikerült mulatság reggel 8 órakor ért véget.

— Az egri izr. jótékony nőegylet február hó 28-án este tartotta meg saját szegényei részére évenkint rendezni szokott, bazárral egybekötött tánczmulatságát. A rendezőség s kivált Schwartz Hermanné elnök s Kürthyné urnők a maguk részéről mindent elkövettek, hogy a vendégeknek minél élvezetesebb estélyt nyujtsanak egyrészt, másrészről pedig, hogy annak anyagi sikert biztositsanak, és ezt teljesen el is érték, mert a mulatság a lehető legkedélyesebb volt s a közönség is oly szép számmal vett részt abban — mintegy 50 pár tánczolta a négyeseket, — milyennel már 2 év óta egy tánczestélyben sem. A jelenlevő hölgyek közül Kohn Fáni, Kliegl Pannika, Schönberger Mariska, Siposs Ilona, Csernyus-, Tormássy nővérek, Brünauer Cecil, Kanitz Berta, Vahl Milike, Erdélyi, Polátsik nővérek, Reiner N., Bauer Jeanette, Kohn Mariska, Braun Amália, Berger Roza stb. kisasszonyok, valamint Kovács Kálmánné, Konn Soméné, Buterman Henrikné, Stern Alajosné, Haranginé (Mező-Kövesdről), Czigler Samuné stb. urnők neveit emlitem meg, mint akik a reggelig tartó mulatságnak mindmegannyi főtényezői valának.

— A nagykanizsai izr. jótékony-nőegylet febr. 28-án szinelőadással, daljátékkal és élő képpel egybekapcsolt tánczestélyt rendezett, melynek tiszta jövedelme Nagykanizsa város szegényeinek segélyezésére fordittatik. — Előadatott Ö. Szépfaludy Ferencz „A regény vége" czimü vigjátéka, melyben, valamint az utána következő jelenetekben „A varázsital" czimü operettből a szereplők kitünően oldották meg feladatukat. Végül a helybeli dalegylet egy kis daljátékot adott elő, mely nagy tetszésben részesült. Az előadást követő tánez eltartott reggelig. Éjfélkor sorsolták ki a már hetek előtt kibocsátott és eladott jótékony czélu sorsjegyeket. Hogy mily sikerült volt az estély és hogy mily nagy közönség volt jelen, mutatja, hogy a tiszta jövedelem felülmulja az ezer frtot.

— Az érsekujvári izr nőegyesület febr. hó 28-án felolvasással s szavalással egybekötött tombolaestélyt rendezett a szegények s inségesek javára. Az 500 darab sorsjegy (30 krjával) már egy héttel előbb elfogyott. A belépti dij csak 30 kr volt, s a tiszta jövedelem mégis 300 frtra rug. A siker leginkább a buzgó s önfeláldozó egyesületi elnöknek. dr. Adler Mórné asszonynak, s a fáradtságot nem kimélő választmánynak köszönhető. Schwarcz Gyula felolvasása (Petőfiről) s Winkler Vilmos szavalása (Az Örült) éljenzéssel s viharos tapssal fogadtatott; mindkettő a nőegyesülettől gyönyörü koszorut kapott. Megjegyzendő, hogy a szegények felekezetj különbség nélkül fognak a szép bevételből segélyeztetni. Éjfél felé az ifjuság tánczra kerekedett s rakták reggeli 6 óráig.

— Zomborból irják nekünk: Az izr. ifjuság a helybeli izr. nőegylet javara febr. hó 29-én a „Vadászkürt" disztermében tombolával egybekötött tánczvigalmat rendezett, mely fényesen sikerült. Az első négyest száznál több pár tánczolta. Tudósitónk a vendégkoszoruból a következők neveit jegyezte föl: Stein Hermina és Irén Budapestről, Csillag Jolán Kecskemétről, Weisz nővérek Szegedről, Löbl Juliska Veprovácz-ről, Landsinger k. a. Eszékről, Weidinger Hermina stb. A mulatság jövedelme többre megy 250 frtnál. melyet az itteni inségesek közt rögtön szét fognak osztani. (B ny.)

Irodalom.

— Folyóiratok. Az utóbbi napok alatt a következő havi folyóiratok jelentek meg; a „Koszoru" a Petőfi-társaság havi közlönyének márczius füzete. Elöl Blaháné jól sikerült és igen szép fénynyomatu arczképét közli. Tartalmát teszik: Vértesi Arnoldtól „Kiki a maga szerencséjének kovácsa" czimü beszély; Bulla Jánostól figyelemre méltó nagyobb verses elbetzélés „Don Juan"; Meltzl Hugótól és Névy Lászlótól Petőfire vonatkozó közlemények; amaz Petőfinek Olaszországban való mind nagyobb megkedveléséről és olasz forditóiról szól, Névy pedig a költőnek az olasz nyelv és olasz költészet iránti szeretetéről és olasz tanulmányaitól. Abrányi Emil a Petőfi-társaság két halottjáról, Csepreghy Ferenczről és K. Papp Miklósról emlékezik meg, Ezeken kivül könyvismertetések vannak még a kötetben, melynek ára 80 kr. — A „Magyar paedagogiai Szemle" tanügyi havi közlöny (szerkeszti és kiadja Rill József) első czikkében Péterfy Sándornak az iskolaügy és tanügyi irodalom e fáradhatlan férfiunak működését ismerteti és mellékli fiényképnyomatu arczképét is. — Lederer egy következő czikkben azt fejtegeti, hogy Magyarország hires férfiait, a holtakat és élőket minél szélesb körben ismertekké kell tenni, különösen a tanitó előtt. Eddig a paedagogusokról alig lehetett valamit hallani. Ezek megismertetését tehát jóravaló eszmének tartja a p. szemlétől. Dr. Gőőz József „A boldogság utja" czim alatt egy gondos atyának, Vertánnak Aradon megjelent s „Hagyatékom fiaimnak" czimü életbölcselete könyvéről ir; György Aladár pedig az Eötvös alapról, stb. Következik végül az irodalmi kalauz és tanügyi krónika. A füzetben sok helyet foglalnak el azok a közlemények, melyek e vállalat irányát és czélját helyeslik. — Az „Erdészeti Lapok" februári füzetében a főbb közlemények; Észletetek az erdőknek a hóolvadásra gyakorolt befolyása felett, Fekete Lajos erdőakademiai tanártól. A zsindelygép czélszerüségéről, Rowland Vilmos főedő-r mestertől. A szentgáli közbirtokosság erdészeti viszonyai, Kabina Jánostól. A bölény tenyészetéről, Székely Mihálytól. Egyesületi közlemények, vélemények az erdőtörvényről, a fapiacz ismertetése stb. A „Ludovica Akad. közlöny é"-nek februári füzetéhez Gallina könyvének forditásából négy iv van mellékelve. A füzetben magában két nagyobb czikk van, Andrásffy Gyula alezredes fejtegetésének folytatása a honvédgyalogság harczképességének fejlesztéséről és Ratzenhofer Gusztáv vezérkari századosnak a budapesti katonai tudományos egyletben tartott előadása a gyalogság kiképzésének legelső föltételeiről. A Nagy-Bányán Czelder szerkesztésében megjelenő „Protestáns egyházi és iskolai figyelmező" februári füzetében dr. Heiszler a keresztyén vallás és a bölcsészet felől, Pápay Imre a bibliáról és a természetről értekezik, Lány Adolf missziói közleményeket ád; Kálmán Farkas énekszerzők életrajzát ismerteti, a szerkesztő pedig arról is, hogy a protestans nép számára mily szükséges volna egy vallásos irányu hetilap, melyet a magyaron kivül német, és tót nyelven is ki lehetne adni.

— A kereskedelmi könyvvezetés népszerüen előadva", általános alaposoktatásra és gyakorlati használatra, az üzleti élet minden szakaiban, irta Krenner Károly, nyug. bankhivatalnok. Nemcsak kereskedőknek való hasznos könyv, hanem általános érdekü, mert könnyen fölfogható modorban ismerteti mindazt, mint a könyvvezetés megtanulására a magánháztartásban is szükséges tudni. A most megjelent rész első fele az egész münek s az elméleti fejtegetést és utbaigazitást adja elő; a második rész gyakorlati példákkal fog szolgálni. A kötet árát nem tudjuk.

— A „Nemzeti Nönevelés" márczius füzete az igért öt iv helyett ismét hat iv terjedelemben s czimkép-melléklettel (a föld kérgének képzeleti átmetszete jelent meg. Tartalma: „A nevelőnő-képzés ügyéhez" Roth Vilmostól, ki a magyar nevelőnők alkalmazásának nemzeti fontosságát s az idegen gouvernante-ok importálásának káros voltát hangsulyozza. „Paedagogiai levelek" (I—II.) egy magán nevelőnőhöz s nyilvános iskolában alkalmazott tanitónőhöz; 3. Trefort Á. miniszteri működéséről, a miniszter arczképével. Tisza Kálmánné s az orsz. kisdedóvó-egyesület munkásságának ismertetése (arczképekel). „Mire használja fel a. nő ismereteit?" czim alatt Stetina Ilona k. a fejtegeti a nők hivatását és a hivatás nemzeti fontosságát a háztartás körében. „Budapest földjének ismertetése" (Salamon Ferencz után) iskolai használatra bevezetéssel és rajzokkal Sebestyén Gyulától; „A légnyomás", magyarázó természettani elbeszélés Kont Gyulától, a kitől a „Budapesti Szemle" legutóbbi füzete is közölt hasonló irányu elbeszélést. Irásbeli feladvány-minták és költemény-magyarázat Komáromy Lajostól. Egy hétre szóló nyelvtani oktatásminta a népiskola III. osztálya számára —y —r.-tól. Vegyesek.

— A bölcsészeti irodalom érdekében. A „Honban" olvassuk: A magyar irodalom egy elhanyagolt ágának felvirágoztatására szövetkezett nehány tehetséges fiatal iró és kitartó fáradozásaikat már is némi siker követte. ugy, hogy vállalkozásukról már most is értesithetjük a közönséget. A bölcsészetről van szó, mely habár egy emberöltövel ezelőtt nemzeti bölcsészetről is álmodoztak apáink, tényleg indigena és pedig mostohán bánt indigena volt a hazában. Három négy évvel ezelőtt Molnár A. vezetése alatt alakult egy philosophiai társaság, mely azonban hiányos szervezete s a csekély buzgalom folytán, csakhamar megszünt. Most Alexander Bernát és Bánóczy József több másokkal szövetkezve s az akadémia kilátásba helyezett pártfogása mellett tervszerüleg készitett „Philosophiai könyvtár"-t inditanak, kezdetben nagy áldozatokkal. Még ez évben három kötet jelenik meg Cartesius s mások müveinek forditásával. Közreműködésre sok tekintélyes férfiut szólitottak fel s nehányan határozott igéretet is tettek, igy Csiky Gergely Aristotelest Goldzieher egy arabs, Kármán egy angol bölcsész müvét forditja le. Eredeti müvek szintén tervben vannak. Mindezen müvek Franklin kiadásában jelennek meg.

— Petőfi német kiadása. Aigner Lajos szerkesztése mellett és kiadásában megjelent Petőfi német forditásának első füzete. Összes költeményei (többek forditásában) közülbelől 20 füzetre fog terjedni, minden füzet négy ivre terjed, egy-egy illusztrácziával. Havonkint két füzet fog megjelenni, s a füzetek ára 30 kr. E vállalat bizonyára a külföldön számithat kelendőségre, hol Petőfi napról-napra jobban elfoglalja azt az előkelő helyet, mely a világirodalomban megilleti.

— Fölhivás dalok gyüjtésére. A Győrben megjelent „Magyar dal-album" mely 200 magyar dallamot közölt zongorára, s annak szövegkönyve a „Dal-tár" oly kelendőségnek örvendett, hogy a vállalat szerkesztősége ujabb gyüjtemény kiadását határozta el, fölkéri az ország minden vidékének dalkedvelőit, sziveskednének az általuk ismert dalokat és azok dallamát (habár csak egy hangra letéve is) a „Magyar dal-album és dal-tár" szerkesztőségének czimezve Győrbe elküldeni.

— A közigazgatási törvények öszszegyüjtött kiadására nyit előfizetést Bónis István, Kolozsmegye főjegyzője. A tisztviselők számára óhajtja egybegyüjteni, miután eddig a rájok nézve, szükségesek miatt szakmájokba nem vágó, nekik fölösleges törvényczikkeket is meg kellett szerezniök. Betüsoros tárgymutatóval is ellátja, hogy könynyü legyen a tájékozás. A gyüjtemény egyelőre 1867—81. évi időszakra terjed, évnegyedenkint 12 ives füzetben jelenik meg juniustól kezdve, s egy füzet ára 1 frt. Az aláirás az egész gyüjteményre kötelező, de csak az első kötet ára küldendő be előlegesen a szerkesztő nevére vagy a hatóságok részéről Kolozsmegye alispánjához április hó végeig.

— Uj lap. „Nyir-vidék" czim alatt Abrányi Lajos, mint szerkesztő és Piringer János és Jóba Elek, mint kiadó tulajdonosok hetilapot inditanak meg Nyiregyházán. Politikával nem foglalkozik, hanem megyei és helyi érdekeket óhajt képviselni. Szépirodalmi rovatot és párisi divattudositást is igér. Április hóban indul meg, s csütörtökön jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 4 frt, évnegyedre 1 frt.

— A „Földrajzi Közlemények" márczius havi füzetében van Déchy Mórnak a földrajzi társulatban tartott felolvasása „Jelentés Magas-Ázsiában tett utazásáról." továbbá a magyar földrajzi társaságra és a Kárpát-egyletre vonatkozó közlemények, s több kisebb czikk a geographia köréből.

— Holub afrikai utazónak déli Afrikában 1872—79-ben tett utazásáról szóló könyvéből (Sieben Jahre in Süd-Afrika) Hölöder bécsi kiadónál megjelent a 2. és 3-dik füzet, számos illusztrácziával.

— Zenemüvek. Pirnitzer Frigyes hangjegykereskedésében megjelent „Magyar dalok és táncok„ zongorára szerzé Altcshul Rezső, ára 75 kr. — Táborszky és Parsch zenemü kereskedésében pedig megjelent „Wanderlust", polka française, zongorára, ifj. Fahrbach Fülöptől, ára 60 kr.

— A „Képzőmüvészeti Szemle" márczius havi füzete Peterdi (Prém) József szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: A főváros s a képzőmüveszet, Berényi Lászlótól. — A müvészi tulajdonjog, dr. Kováts Gyulától. — Egy régi egyházi festő, Foltin Jánostól. — Amateurök, mügyüjtők Rényi Rezsőtől — Mészöly Géza müterme, Roboz Istvántól. — Gáspár festő, dr. Fejérpataky Lászlótól. — Vásáros parasztok. — Irodalom. — Hirek a mütermekből. — Külföldön élő müvészeink. — Vegyes közlemények. — A füzet két illusztrácziója: Mészöly Géza arczképe és Greguss János rajza: Vásáros parasztok. Ez utóbbit metszé Morelli Gusztáv.

— A „Közegészségügyi Kalauz" márczius 1-ki száma következő tartalommal jelent meg: Az anya és a csecsemő dr. Szaárdi tól. — A gyógykezelés nélkül elhaló 7 éven alöli gyermekek. — Budapest főváros közegészségi állapota f. évi január hóban dr. Patrubány G. tiszti főorvostól. — Miniszteri utasitás a bábák számára. — A magyarországi nyilv. gyógyintézetek részére 1880. évre megállapitott napi ápolási dijak jegyzéke. — Hivatalos. — Gyógyszertárügy. — Az agy- és gerinczagykérlob Hajdumegyében. — Egy ritka jelenség. — A hátgerinczagysorvadás egy uj kezelési módja. — Egy nyaklánez eltünése a nyakbőrön keresztül. — Levelezések. — Állategészségügy: A juh- és sertéshimlő gyógyitása. — A bárány bénaság ellen. — Irodalom. — Vegyes hirek. — Felhivás a gyógyforrás és fürdőtulajdonos urakhoz — Szerkesztői üzenetek. — Pályázatok. — Hirdetések. — A lap előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Megrendelhető a szerk.-tulajdonos dr. Lőrinczi Ferencznél. Budapest, zöldfa-utcza 43. sz.

Szinház, müvészet.

— Siposs Antal harmadik zeneestélye, mely mult hó 27-ről mára halasztatott, a Hungária termében meg is tartatott. Az elhalasztás által a müsor is változást szenvedett, a mennyiben Beethoven hármasa helyett Gade-től adtak elő ugyancsak egy hármast „Noveletten" czim alait. Elaadatott még Schubert egy Rondója is, mely után Bulyovszkyné asszony szavalta el Hebbel „Schön Hedvig"-ét eredeti szövegged. Hallottunk még Brahms-féle „Magyar tánczokat" is. Hogy mindezek közül Liszt magyar rhapsodiája emelkedett ki és részesült a legnagyobb tetszésben — mondanunk sem kell. A teremben nagy és szép közönség foglalt helyet

— Spiegel Arabella kisasszonytól vaszt kaplunk a budapesti szinitanoda tanárának Káldy urnak lapunk egyik mult számában közlött nyilatkozatára. Spiegel Arabella k. a. szerint Káldy ur valótlanságot mondott, midőn azt állitotta, hogy Spiegel k. a. a másod éves korában kapott stipendiumot azért vesztette el, mert minden zeneelméleti tantárgyból megbukott. Spiegel Arabella k. a. 1878-ban, tehát az évben, mikor ösztöndijat kapott a zenelméletből sikerrel letette a vizsgát. Spiegel k. a. annak bebizonyitására, hogy ő mondott igazat s nem Káldy ur, hivatkozik az intézetben vezetett könyvekre. Mint más forrásból értesülünk, Spiegel k. a. 1879-ben, a mikor már ösztöndijas nem volt, az összhangzattanból utasittatott pótvizsgára s e vizsgát sikerrel le is tette. Hogy különben Spiegel k. a. a zene elméleti tárgyakból mily képzettséggel bir, az kitünhetik abból is, hogy a bécsi udvari opera igazgatósága, a megtartvtt próba után Spiegel k. a-t. a theoretikus tantárgyak további hallgatás alól felmentette. Spiegel k. a. levele további folyamában határozottan fenntartja, s adatokkal bizonyitja azon vádját, hogy a budapesti szinitanodában a stipendiumok osztogatásánál a legnagyobb részre hajlás gyakoroltatik, s ismét hangsulyozza, hogy Kövalcsik tanitványai közül egy sem részesül ösztöndijban.

— Mivé lett a Falu roszsza? A „népszinház egy törzs-látogatója" irja nekünk a következőket: „Valóban csodálatraméltó az a mostoha bánásmód, melyben a legkitünőbb magyar népszinmü a népszinházban részesül. A kik a mai előadást végignézték, lehetetlen. hogy megbotránkozásuknak ne adjanak kifejezést a népszinház rendezőségének tapintatlansága és a szereplők hanyagsága fölött. Tóth Ede örökbecsü darabjára a mai előadásból nem lehetett ráismerni. Feledi Gáspár helyett egy majd durva, majd folyton pityergő, tehetlen öreget láttunk. Bátki Tercsit egy másodrendü kardalnoknő mutatta be, és produkált egy rácsolva beszélő, henczegő backfischt, sajnálatot keltve mindazokban. kik a gyenge kisérlet kudarczát kénytelen voltak végig nézni. Feledi Boriska helyett Opheliát láttunk, ki kéztördelve küzködött, keseregve, bölcselkedett, émelygősen érzelgett, de egy izét sem adta, a szende, szerelmes parasztleánynak. Gonoszné, Ádus, Cserebogár helyét egészen alpári, a zengereiokba való alakok foglalták el. Mindezekhez járult még Gonosz Pista mértéktelen tulzása, Feledi Lajos rosz kedve, miáltal sikerült a disharmoniát a tökély legmagasabb fokára csigázni. A ki ma látta e darabot, lehetetlen, hogy megbotránkozásának ne adjon kifejezést az oly sokunk által dédelgetett szinház személyzetének megbocsáthatlan hanyagsága fölött. Hiszen mellettük Rónaszékiné kimagasló alak volt. Kivételt csak Tamási Göndör Sándora képezett, mely ma is méltó volt az alakitó tehetségéhez. — Ha a népszinház igazgatósága nem fogja a maihoz hasonló botrányoknak elejét venni, félünk tőle, hogy első sorban a magyar népszinmü, másodsorban maga a népszinház fogja az ily vétkes hanyagságnak kárát vallani.

— Az 1848—49-ki honvédség országos központi választmánya márczius hó 15-én a honvédmenház javára a fővárosi vigadó kis termeiben zene- és tánczestélyt rendez. A nemes czél iránti tekintetből a következő müvészek és müvésznők ajánlották fel közreműködésüket: Liszt Ferencz nagy zenemesterünk személyes vezetése mellett, — kiválóbb tanitványai. Blaháné Lujza, Klauzál Emma, Krivácsy Ilka, Márkus Emilia, Péchy Irma, Erkel Ferencz, Ney Dávid, Dubez F., Almásy Miklós. A zeneestély végeztével azonnal kezdetét veendi a tánczestély, melyen két zenekar felváltva fog működni. A hazafias közönségnek melegen ajánljuk figyelmébe e jótékony czélu hangversenyt, annyival inkább, mert a jótékony czél érdekében kivánatos, hogy annak mentől több jövedelme legyen.

— A budai dalárda márczius 13-án a II. kerületi Fáczán termében hangversenyt rendez, melynek müsora több nagy szabásu, a fővárosban legelőször előadásra kerülő, férfikarokból áll, teljes zenekar kisérettel.

Tanügy.

— Borsodmegye népoktatás ügyére vonatkozólag hosszabb kimutatást tesz közzé Szabó Károly tanfelügyelő a „Miskolcz"-ban, melyből a következő főbb adatokat mi is átveszszük. Borsodmegyének az 1879. évben 261 önálló népiskolája volt, melyek közül 1 állami, 3 községi, 3 magán, a többi mind felekezeti. Ezen iskolákban 342 tanitó működött, kik közül 58-nak nem volt képesitő oklevele. A tankötelesek összes száma 31,500-at tett ki, ezek közül nem járt iskolába 10,779. A mulasztások összege 87,681 nap, ebből megbüntettetett 8515. Faiskolája 249, könyvtára csak 91 iskolának volt. Az iskolák összes jövedelme 124,425 frtot tett ki, melyből tanitók dijazására 114,740 frt forditt

diszpéldányon a nagy krystályok kén és kátrány társaságában fordulnak elő, ahol sajátságos azon körülmény, hogy a kátrány takaró mindig egy, ugyanazon lapokon és csakis azokon fordul elő a bármily helyzetü célestin kristályoknál. Ertekező tüzetes vizsgálata tárgyává tevén ezen célestineket, azokon a sicíliai kristályok mind a két typusát t. i. a táblás és az oszlopos typust képviselve találta. A legtöbb kristály táblás, mig az oszlopos kristályok ritkák.

— Felolvasások. Futtaky Gyula márczius hó 6-án, szombaton esti fél 8 órakor a terézvárosi VI. kerületi klub helyiségében (sugárut 44.) „gyermekjátékszerről" czimü felolvasást tart. A felolvasás után társas vacsora. Vendégek szivesen láttatnak. — Tenczer Pál a fővárosi iparoskörben holnap, esütörtökön este felolvasást tart ily czim alatt: „A legujabb mozgalomról."

— A főv. iparos-kör termei vasárnap ismét nagyszámu közönséggel teltek meg, mely érdeklődéssel várta a függöny felhuzását. Uj erőket volt alkalmunk látni jó alakitást igénylő szerepekben. Előadatott: „Egy csésze thea." Vigjáték 1 felv. Irták: Nuitter és Derley. Forditotta Feleki Miklós. Rendező: Forray József ur. Személyek: Villedeuil báró (Lator Sándor). Villedeuil báróné (Szinkovics Lajosné urnő). Camouflet (Szabó Mihály). József, inas (Body Lajos). Szinkovits L.-né oly elegánsan, s fesztelenül játszott, hogy a közönség tapsokon kivül 3 diszes virágesokorban is adott kifejezést elismerésének. — Szabó Mihály mint Camouflet — helyes felfogással nem csinálván karrikaturát belőle — jóizüen megnevetteté a hallgatóságot, szintugy tetszett Body S. mint inas ki szép reményekre jogosit jövő szereplései iránt. Lator Sándor mint báró szintén tapsot aratott. A közönség feszült figyelemmel s jogosult elismeréssel adózott a mükedvelőknek.

—

Magyar tudományos akadémia.*)

(I. osztály ülése.)

— márcz. 1.

„Ősvallásunk istenei" czim alatt olvasott föl Barna Ferdinánd egy hosszabb tanulmányából részleteket, melyet részben Ipolyi Arnold 1854-ben megjelent „Magyar mythologiájá"-ból meritett. Ipolyi müve magára vonta ugyan a tudós világ figyelmét, de valami jelentősebb áramlatot, mélyebb és alaposabb kutatási kedvet nem keltett a magyar mythologia emlékei iránt s nem nagy idő mulva meglehetősen elfeledték. De talán nem is csoda, hogy ez igy történt, jóllehet müve akár adatbőség, akár alaposság tekintetében a legnagyobb dicséretre méltó; mert a mythologia behatóbb tanulmányozása ma is ritkaság, s még ritkább volt harmincz év előtt.

A hegyaljai szőlő eladási oklevelek melyeket Hunfalvy Pál 1868-ban ismertetett, fönntartották az „Ukkon pohár" emlékét. Ez az áldomáshoz tartozott, mely népünknél ős régi jogi kellék. Előfordul az „Ukkon pohár" tudomány bizonyság stb. pohár néven is. A finneknél egy fő isten Ukko nevet visel, melynek jelentése „öreg." Népünk között is él mai napig az „öregisten" elnevezés, s ezért Hunfalvy és Barna Ukkoban egy a finekkel közös fő isten nevét vélik föltalálni. Révész véleménye az Ukkoról más. Szerinte ez nem egyébb, mint Urkond, Urkunde megröviditése, s ez Ukko pohár tudomány, szövetség poharat jelent. Barna a Révész nézete ellen fölhozza azt, hogy: a birtokviszonyi összetételekben a magyar nyelv törvénye szerint mindkét szónak jól értett, elő szónak kell lenni, már pedig sem az uj sem a régibb magyar nyelvben nem ismerjük az önálló Urkon szót. Aztán magyar nyelvben törvény az is, hogy összetételeiben ha az a személy birtokát jelenti, nem maradhat el a harmadik személy „ja-je" ragja, s igy van ez az Ukkon poharánál is. Amde ez jön elő ily alakban is Urkon pohara. Barna magyarázata az, hogy ez alak csak akkor lett divatos, midőn a pogány vallás megszünt s a nép már nem igen ismerte az Ukkon pohár eredetét. Ezt bizonyitja az áldomás ivás, mely szertartás két részből állott t. i. könyörgésből és az áldozati barom levágásából. Ilyen alkalmakkor fölmutatták az Ukkon poharat s e szokás mint jogi kellék oly sok ideig tartotta fönn magát, hogy oklevelek tanusága szerint, még a XVII. században is divatban volt.

A magyar mythologia két fölénye: a „magyárok istene" közkedveltségü nemzeti isten s a „hadakistene." Az előbbi tulajdonképen a hadviselés intézője s ez utóbbi inkább a rokon nemzetségek istene. Ily fölényként tiszteltek a „természet tündérét", kit „kisasszony"-nak, „Nagyboldogasszony"-nak „Bába isten"-nek stb. neveztek. Már Ipolyi fölemliti, hogy a boldogságoz szüz szokásos jelzőit őseink a pogány vallásból vették át; csak azt nem mondta ki, hogy e jelzők a pogány vallásban egy legfőbb istenasszony nevei voltak. Az ősmagyar cultusban ezeken kivül tiszteltek a négy elem: tüz vagy nap viz, levegő, föld isteneit az erdő-vadászat, földmivelés stb. szellemeit. A kisebb tündérek kétfélék voltak: jók és gonoszak. A jó tündérek az „anya istenasszony" kovájából származtak, melyből a fő istentől kapott ezéllal ütött szikrát. Paytan ezt látva két kovát ütött össze, s a szikrából előállottak a gonosz tündérek pl. „Eene asszony." Az állatoknak és növényeknek is voltak szellemei, kiket királyoknak neveztek, mint: Méhek királya", „Farkasok királya", „Sasok királya", „Csik király" stb. Barna a magyar ős vallás isteneit a mordva mythosok alapján állitotta össze, kikről azt véli, hogy őseinknek hosszu időn át szomszédai voltak.

Imre Sándor r. t. értekezését, melynek czime „Benyiczky Péter közmondásai" Száz Károly olvasta föl. Rimay és Benyiczky kortársak, tehetségök és költészetök is több érintkezési pontot mutat föl. Abban is hasonlitanak egymáshoz, hogy sem phantaziájukban, sem nyelvükben semmi magasabb költői lendület s a költői gondolatok helyett inkább vallásos és erkölcsi eszmékért lelkesülnek, azokról dalolnak bőven ömlő periodusokban. Benyiczky a közmondásokat — számszerint kétszáz ötvenet — háromszor hármas versekben dolgozata ki, s ez által minden egyszerü bájukból kivetköztette. Verseiben a legesattanóbb közmondás is ellapul, erejét veszti, s korántsem teszi azt a benyomást, mit a sokkal egyszerübb s talán együgyüebb eredeti. Figyelmeztet továbbá közmondásaink összegyüjtésére s a hasönlitásokra. mely bizony nem volna mihaszna dolog, — ha ugyan akad reá jóravaló vállalkozó. Z—i.

*) Tárgyhalmaz miatt késett.

Fővárosi ügyek.

—

A főváros közgyülése.

— márcz. 3.

Nagy horderejü (egész csöndben a nélkül, hogy az előadó után bárki is szóllott volna) a főváros mai határozata: a képző müvészetek czéljára tiz évi időtartamban évenkint némi összeget (4000 frt.) a budgetbe állitani, s kimondani az uj képzőmüvészeti szakbizottság alakitását. Kétséget nem szenved, hogy a kormány ezt jóváhagyja, s hihető, hogy a többi törvényhatóságok is követik legalább buzgalomban a főváros példáját.

Az egyébbként igen rövid és szokatlanul sima közgyülésről szóljon e tudósitás:

Elnök Ráth főpolgármester bejelenti, hogy a belügyminiszter jóvahagyta a nem régiben megszavazott 10,000 frt drágasági pótlékot és rögtöni segélyt s igy ez most már a megállapitott szempontok szerint a tanács által szét fog osztatni.

Éles H. két interpellatiót tett; mi az oka, hogy a pénzügyi bizottság által egy hó előtt tett inditvány 4.000,000 frt kölcsön félvétele iránt az ismert nagy beruházásokra — még most se terjesztetett elő a küzgyülésen, s mi az oka, hogy az elevator-pályázat tárgyában még most se adatott jelentés a közraktári bizottságnak?

Kammermayer polgármester az elsőre azt válaszolta, hogy a pénzügyi bizottság tervezete a kórházak és csatornázás költségeit nem öleli föl, pedig a combinátióból ezek ki nem hagyhatók. A tanács egy albizottsága foglalkozik most az uj számitással. A második kérdésre pedig feleli, hogy az elevatorokra vonatkozólag a monarchia consulaitól kelle kérni több adatot, mik csak közelebb érkeztek be. A jelentés az eredményről ennek folytán rövid időn megtörténik.

Következett a napirend.

A belügyminiszter azon leirata, melylyel nem hagyta jóvá ama határozatot, hogy 20 közgy. tag kivánságára rendkiv. közgyülés legyen tartandó, — vita nélkül a jogügyi bizottsághoz utasittatott.

A városligeti Nádorszigetre tervezett gyógyfürdő ügyében a belügyminiszter feliratilag értesittetni fog, hogy a főváros, ha a szükség ugy kivánja, hajlandó az általa követelt vizmennyiséget forditani a tóviz felfrissitésére, s egyuttal a közgyülés elrendelte a fürdő-épités haladéktalan foganatba vételét.

Azon Hoffmann-féle inditvány, hogy a regálejog a főváros területén octroyrá (fogyasztási adóvá) váltóztattassék a pénzügyi bizottság és tanács javaslatához képest mellőztetett; de a belügyminiszter feliratilag felkéretik nyilatkozni: hajlandó-e elvből egy esetleges ilyen határozathoz beleegyezését adni.

Határozatba ment, hogy a budai temetők ideiglenesen jövőre is bérleti uton kezeltessenek, mig uj temetőket nem kell étesiteni. Az idegen határból behozott zöld termékekre nézve a kövezetvám mentesség alkalmazása ügyében kelt előterjesztés elfogadtatott.

Ugyancsak szó nélkül elfogadta a közgyülés a képző müvészetek fölkarolása tárgyában több föv. képviselő által tett inditványt minden részében. E szerint évente 4000 frtot áldozunk képzőmüveszeti czélra; külön képzőmüvészeti szakbizottságot fognak alakitani, s az ügy pártolására felhivják a törvényhozást és törvényhatóságokat.

Az árvizi rendszabály, mely még a mult évben dolgoztatott ki, elfogadtatván, jóváhagyás végett felküldetik a belügyminiszterhez.

A kerületi esküdtek választásáról szóló igazoló bizottsági jelentés tudomásul szolgált.

A szegedi egyetem tárgyában Szegedvárosa által küldött emlékirat, az egyetem eszméjének pártolása végett, kiadatott a közoktatási bizottságnak.

A keresk. akadémia az ezüst lakodalom alkalmával egy alapitványt tett, melyre a kijelölési joggal a fővárost ruháza föl. Ezen okiratot ma bemutatták, s köszönettel tudomásul vétetett.

14,178 frt 98 kr. behajthatlan városi hátralékos követeléseket törölni rendelték. Vannak köztük 1816-ból eredő hátralékok is!

A főügyész Budán árverésen a Friedländer-féle telket 70 forinton, a Schieszler-féle házat a tabánban pedig 100 frtért vette meg! Jóváhagyták. Tudomásul vétetett ezután az ujpesti sziget átadása a kormánynak. A két milliós kölcsön alap ellenőrzési kulcsának őrzésére Heinrich I.-t kérték föl.

A tanács most azon javaslatát adta elő, hogy Ybl Miklós részére a ferenczvárosi templom épitéseért huszezer forint tiszteletdij szavaztassék meg. Márkusz ezt nem ellenzi, hanem kivánja, hogy jövőre, a függőben lévő intézkedésekre nézve különösen gondoskodás történjék, hogy szerződésben legyen kikötve az épitész tiszteletdija. Kurcz Vilmos ferenczvárosi lelkész helyesli az inditványt, de Yblre nézve megjegyzi, hogy a 20,000 frtból annyi a kész kiadás, hogy ha ő a kiadásait, mik ezen tiszteletdijba betudnak, 1866-ban az épités kezdetekor takarékpénztárba tette volna, most 20,000 frtnál több pénzzel rendelkeznék. Itt Ybl osztályrésze csupán a diesőség, hogy mommentalis épületet hozott létre. A közgyülés megszavazta a 20,000 frt tiszteletdijat s elfogadta Markus J. inditványát is.

Blahunka f. járdailletéki felf·lyamodványa a középitési bizottsághoz utasittatott.

A rabsegélyző egylet segély iránti folyamodványát a tanácsnak adták ki.

Ezzel a napirend kimerülvén, a közgyülés véget ért.

—

— Az adókivető bizottságok holnap esütörtökön márczius hó 4-én a következő régi telekkönyvi házszámok alatt összeirt III. osztályu kereseti adóköteles felek adólajstromát veszik tárgyalás alá: a III. kerületi. az ó-budai 711—760; a IV. kerületi a belvárosi 281—305; az V. kerületi első bizottság a lipótvárosi 95/848, 96/846, 97/845, 98/821, 99/824, 100/825, 101/826; az V. kerületi második bizottság a lipótvárosi 264, 265, 265/a, 266, 267, 268, 269, 270; a VI. kerületi a terézvárosi 1130—1175, a VII. kerületi a terézvárosi 387—393; s a VIII.—X. kerületi a józsefvárosi 921—950 régi tkvi számok alatt lakók adóját.

— A dunaparti teherpályaudvar helyszini bejáratát ma délelőtt tartották meg. Cseörgeő miniszt. tanácsos vezetése alatt jelen voltak: a közmunkatanács részéről b. Podmaniczky, Wolfart, Házmán és Zsigmondy; a főváros részéről Rupp tanácsnok, Major ügyész, Incze, Heufel mérnökök Rózsa Péter jegyző, Weber, Pucher, Breuszner, Freysleder biz. tagok, Dobronyi előljáró, s az államvasutak részéről Horváth L. főfelügyelő, Ludvig stb. A nevezettek a bejárás kezdete előtt megállapodtak abban, hogy miután közülök legtöbben a fenyegető árviz miatt a vészbizottságban is el vannak foglalva, s annyi kérdés merül fel, hogy egy izromban el nem intézhetök, most csupán a helyszini bejáratot végzik el s a szomszédokat hallgatják ki; a főváros s közmunkatanács részéről teendő észrevételeket, s a fontosabb kérdéseket mind pénteken fogják tárgyalni. Kimondták, hogy bár mit csak a pályaudvar északi része fog kiépülni; a széme az egész területre kiterjed. Ezután a bizottság gyalog bejárta a tervezett pályaudvar egész területét. Az érdekelt öt telek tulajdonos szomszéd közül csak a Preusz Fischer czég szólamlott fel, csupán azon óhajt nyilvánitván, hogy telkük kisajátitása minél előbb történjék meg. A város képviselői legsürgősebbnek a kisajátitás kérdését jelezték, mint a melynek vég megoldása s teljesitése előtt az államvasutak s a városi területet nem nyerik meg, sem az épitési engedélyt nem kapják ki s a kérdéses telkek a soroksári utcza kiszélesitésére is sürgősen szükségesek. Az államvasutak képviselői egyébiránt kijelentik, hogy a békés egyezség iránt az intézkedések folyamatba tétettek. Végül megemlitjük, hogy a tervből, s az államvasutak főmérnökének nyilatkozatából az látszik, hogy az egész Dunapart a borárustértől az összekötő vasuti hidig a teherpályaudvar által minden más közlekedéstől el volna zárva. Nem hihető azonban, hogy a főváros, mely külön mintegy 75 holdat igen értékes területet ád, beleegyezzék abba, hogy akkor, midőn a pesti Dunapart a jelentékeny forgalom kiépitésére most sem elégséges, s a közraktárak épitése folytán jövőre ugy sem lesz, s most még a vámháztól kezdve egész az összekötő vasuti hidig m. e. hermetice el legyen zárva, holott a teherpályaudvar forgalma sohasem igényli a hosszu területet. Egyébiránt e kérdés is pénteken lesz eldöntve.

— Adóvégrehajtási statisztika. A fővárosi adóvégrehajtó hivatal f. évi február havában, a főváros összes (öt) adókerületében felintett 9868 felt, megzálogolt 5762 felt összesen 249,183 frt 63 kr erejéig, Árverés kitüzetett 1959 félnél még pedig 75,820 frt 93 kr erejéig, A megtartott árverés száma 407240 forint 77 kr erejéig. A megtartott árverés folytán befolyt 2948 frt 67 kr. A czélbavett árverés alkalmával azonnal fizetett 2248 fél összesen 45,152 frt 13 krt. Transferálás megkiséreltetett 237, tényleg foganatosittatott 7.

KÖZGAZDASÁG.

—

A malmok és a lisztkereskedelem 1879-ben.

IV.

A főváros ez évben is a budapesti gőzmalmok legfontosabb belföldi piaczaként szerepelt. Budapest élénk és kiterjedt lisztkereskedelemmel bir, mely gőzmalmaink gyártmányának egy részét, jó évben, rosz évben abszorbeálja. A helybeli nagyobb kereskedők, az ugynevezett „második kéz" kik a malmok és a főváros valamint környékének fogyasztói és kisebb kereskedői közt közvetitenek ez évben meglehetős tevékenységgel iparkodták hasznukra forditani az árak tetemes ingadozásában nekik nyujtott számos és nagy esélyeket s ugy látszik, hogy ezen évben sikeresebben müködtek, mint 1878-ban. Budapest az évenként felvett kenyér és olcsóbb fajtáju liszteken kivül szép mennyiségü finom lisztet is fogyaszt s magától értetődik, hogy e körülmény a fővárosi piacz jelentőségét malmainkra nézve csak emeli. A lisztkereskedelem Budapesten, nagyobbára szilárd, szolid kézben van s kereskedői tisztesség, hitelképesség és megbizhatóság tekintetében lisztkereskedőink nagyobb része kiállja a próbát, s mérközhetik akármily más tekintélyes szakma tagjaival.

A fizetés beszüntetése komolyabb esetei Budapesten ez évben ritkán fordultak elő, a behajtás pedig kielégitő volt.

Bécs és környékének, mint liszt piacznak jelentősége nem emelkedett, sem nem csökkent. A bécsi fogyasztási viszonyok nem javultak, a verseny, különösen a vidéki malmok részéről, még nagyobb volt mint azelőtt és a divatozó eladási és fizetési feltételek, a bécsi vevők eziránti igányei annyi baj, kellemetlenség és komoly hátránynak az okozói, hogy nincs min csodálkozni, ha malmaink bécsi üzletének állapotáról semmi örvendetest nem jelentünk. A dolog ugy áll, hogy malmaink két-három év óta bizonyára nem előnynyel tartják fenn bécsi összeköttetésüket és ennek folytán idővel talán arra is határozzák el magukat, hogy bécsi üzletüket többé egyáltalán nem poussirozzák ha — és ez épen a bökkenő — biztosak lehetnének aziránt, hogy finom lisztük számára külföldön mindig, s minden körülmények közt vevő fog akadni; minthogy azonban a kedvezőtlen kiviteli évek lehetősége fennál, a bécsi piaczot, ugy a hogy van, tartanunk és ápolnunk kell.

Cseh- és Morvaországban a malmok ez évben hátramadtak, egyrészt a tenálló vasuti vitelbérek folytán, melyek a 100 métermázsa alóli küldeményeket egyenesen kizárják a forgalomból s ezáltal felette nehezitik az üzletet, másrészt ezen tartományokban az idegen, a német liszt alárendelt fajtáinak versenye gátolta gyártmányunk terjeszkedését és végre Csehországnak igen bő termése lévén, az év második felében a magyar liszt fogyasztása ott jelentékenyen csökkent.

Külkereskedelmünk sulypontja az 1879. évre nézve is Angolországhoz való üzleti viszonyainkban keresendő. — Mint alább kimutatni fogjuk, angol lisztkivitelünk ez évi végeredménye körülbelől az maradt, mi 1878-ban volt, és ez magában véve elég jó eredmény, ha először veszszük, hogy 1878 a fényes kiviteli évek egyike volt, ha továbbá azon nehézségeket szem előtt tartjuk, melyekkel 1879-ben küzdenünk kellett. Amerika buzatermése, az amerikai liszt Angolországba való temérdek bevitele, a mi rosz terméseink, a második félév magas árai, — mint oly körülmények, melyek komolyan veszélyeztették angol lisztkivitelünket; de más oldalról az első félév alacsony árai, Angliának a miénknél sokkal rosszabb termése, a franczia és német verseny elmaradása, a hajózási összeköttetés könnyüsége és olcsósága és végre — last, not least — gyártmányunk Angliában elismert elsőrendü minősége, mindezek összhatása előnyére szolgált a magyar liöztkivitelnek és ezt épségben tartották fenn. Vajha jövő években is ugy lenne, vajha ezentul is a kedvező feltételek és tényezők tulsulyban maradnának a hátrányosak felett!

Angol kivitelünk tulajdonkép csak az év első felében virágzott, augusztustól fogva angol vásárlóink velünk szemben tartózkodók voltak, magas árainkkal csak később, midőn az emerikai liszt is megdrágult, barátkoztak meg s akkor is csak egy időre, az év végén angol kivitelünk határozottan hanyatlott.

S ekközben az amerikai gyárosok haladtak, mind előbbre haladtak, s gyártmányukat addig nem ismert mértékben helyezték el. Ime a számok bironyitják hogy nem tulzunk. Az amerikai lisztbevitel Angliába tett:

1877.	1878.	1879.
angol mázsákban		
1,771.558	3,636.520	6,863.172

tehát három év alatt majdnem négyszeresült! Nyilvánvaló, hogy az utolsó években Angolország szükséglete idegen élelmi szerekben igen jelentékenyen emelkedett, a lisztbeviteli többlet azonban kizárólag amerikai származásu: mi részünkről 1878 óta nem vittük előbbre kivitelünket, egy helyen maradtunk, holott Amerika roppant lépést tett előre, tehát ha nem is absolute, de aránylag hátramaradtunk. Ám figyeljék meg kiket érdekel. Hiábavaló volna, ha mi azon ámitásban ringatnók magunkat, hogy angol lisztkivitelünkre, s az erre való kilátásokra nézve minden rendén van. Nincs bizony. Hangsulyoznunk kell itt, a mint már mult évben e helytt hangsulyoztuk, hogy finom lisztünk állandó és rendes kelete Angliában nincsen biztositva mindenkorra. Igaz, hogy legfinomabb fajtáink, a 0-ás és 1-es liszt, minőségre nézve utolérhetleneknek tekinthetők s hogy körülbelől számot tarthatunk rá, miszerint ezeket az amerikai verseny nem egyhamar fogja kiszoritani Angliának finom külföldi liszteket fogyasztó helyeiből, de a nevezett fajták csak mintegy 7—8 százalékát, tehát csekély részét teszik a malmok összes gyártásának és egyébiránt e lisztfajtákat, ha nem Angliában, de másutt könnyen helyezhetjük el még az átlagosnál kedvezőtlenebb körülmények közt is. A gyártás nagyobb és, elhelyezés szempontjából fontosabb részét a többi finom fajták, le egészen az 5-ös és 6-os lisztig, képezik, s ezekre nézve az amerikai malmok Angliában félelmes versenytársainkká vergődtek fel. Az ugynevezett „Patent Prozess" amerikai származásu liszt minősége az angol vevők közt már mai nap általános elismerésben részesül s minthogy a magyar gyártmány hasonnemü fajtáinál olcsóbban szerezhető meg. könnyebben elhelyezhetővé kezd lenni; bizonyosak lehetünk aziránt, hogy az amerikai malmok mok ezen előleges sikerrel nem fogják beérni.

Igy tehát angol lisztkivitelünkre nem képzejt veszély vár és ha nem is mondjuk, hogy ezen veszélyt nem fogjuk kiálltatni, ép oly kevéssé engedhetjük meg, hogy az eddigi vivmányok megtartására nézve nincs mitől tartanunk s hogy a siker jövőre nézve is biztos. Sőt ellenkezüleg, szakadatlanul, sünet és nyugvás nélkül azon kell lennünk, hogy gyártmányunkat tökélesbitsük, hogy vevőinknek az elérhető legjobbat nyujtsuk, mert rendes viszonyok közt, ha egyátalan valami, ugy csak ez s egyedül ez az, a mire támaszkodhatunk az amerikai gyártmány eddigi és jövendőbeli előnyomulásával szemben.

Lisztkivitel Angolországba

métermázsákban

Trieszten át. *)

Hó	1877	1878	1879
Január	31251	82371	21709
Február	33802	55575	26835
Márczius	22969	51057	11036
Aprilis	47050	39779	16293
Május	40237	41412	16162
Junius	25908	34131	4665
Julius	41727	17755	43484
Augusztus	47647	45077	18726
Szeptember	30118	39063	18796
Octóber	44996	19336	25222
Nevember	67044	44120	16281
Deczember	54724	21476	21321
összesen	487,473	491,152	240,530

Fiumén át, *)

Hó	1877	1878	1879
Január	—	—	53669
Február	8700	3200	30419
Márczius	1810	5268	56914
Aprilis	11314	4225	64950
Május	21494	3418	49550
Junius	1779	12419	24921
Julius	—	6402	55827
Augusztus	4100	10681	33484
Szeptember	2210	35353	31774
October	—	27899	51760
November	2032	20199	48207
Deczember	2920	41047	35778
összesen	56359	170,111	537,253

Kivitel 1879-ben

	Hamburgon át	Brémán át
Január	12640	965
Február	6782	1461
Márczius	9266	3659
Aprilis	10086	2713
Május	4737	3545
Junius	3580	1949
Juluis	5455	2477
Augusztus	6340	2464
Szeptember	2452	608
Octóber	4177	278
November	4199	965
Deczember	3475	1335
összesen	73189	22419

Összegfoglalás

az 1879-ik évi angol lisztkivitelre nézve.

a) Trieszten át	240.530
b) Fiumén „	537.253
c) Hamburgon át	73,189
d) Brémán „	22,419
összes kivitel 1879-ben	873,391
„ „ 1878-ban	836,014
„ „ 1877-ben	671,850

*) Részük van ebben az összes budapesti gőzmalmok, a magyar vidéki malmok egynehányai, végre a fiumei és triestimalmoknak.

Iparügyek.

— **Iparpártoló bizottság.** A következő meghivót vettük; A székesfehérvári kiállitás alkalmával a hazai ipar pártolása és fejlesztése érdekében tartott értekezlet által kiküldött 24-es bizottságnak 1879. évi deczember hő 31-iki üléséből egy albizottság küldetett ki azon föladattal, hogy a hazai ipar pártolása és fejlesztése érdekében megindítandó mozgalomra nézve javaslatot dolgozzon ki. Az albizottság munkálatát beküldöttük a bizottság tagjainak, kiket ezuton is felkérünk, hogy az ezen munkálat tárgyalása érdekében folyó évi márczius hó 7-én d. e. 9 órakor a régi városház első emeleti termében tartandó bizottsági gyülésen megjelenni szlveskedjenek. Budapest, 1880. február 28-án. Kiváló tisztelettel gr. Zichy Jenő, biz. elnök, Gelléri Mór, biz. jegyző.

— **A nőipar** hazánkban napról napra jelentékeny tért hódit. Nemrég ismertettük a pozsonyi nőipar-tanmühely kitünő szervezetét s ma egy erdélyi nőipariskola programmját ismertethetjük, melyről szintén kitünik, hogy a foglalkozási ágak a nők számára nálunk is mindinkább szaporodnak. A s.-szt.-györgyi nőipariskola munkaprogrammja szerint e tanodában a nők számára a következő kereset ágak adatnak elő megtanulás végett: kézimunka: u. m. kötés, horgolás, reczés reczekanavász kitöltése, reczesodrony, (Filetguipur), mindenféle öltése képzése a varrás terén, hurkolás, fehér és szines himezés, villamunka, lengeségi munka (Frivolität), tülláthuzás, iresipkemunka stb. Különféle áruczikkek készitése a kötőgépen u. m. asztal és ágyteritők, női és férfizubbonyok, alsószoknyák, lábszármelegiiők, női és férfi, ugyszintén gyermekharisnyák és harisnyaszárak, nyakkendók, téli sálok, ütérmelegitők, kis gyermekrnhák és öltönyök stb, Rámamunka u. m. báli belépő és utczai gallérok mindenféle nagyságban és alakban, a divat igényeinek minden tekintetben megfelelőek, csuklyák, lámpatálczák, kendők és öltönyök minden nagyságban és alakban, főkötők, karmantyu (muff), nyakkendők, fali szőnyegek, asztal- és védteritők, pamlagvánkos, csengettyűhuzó stb. Bőrkeztyü készités géppel, Varrógéppel alapos bánásmód, ennek tisztitása, szétszedése, összerakása stb. Müvirág-készités u. m. menyasszony és halotti koszoruk, szoba és kézi csokrok, hajdisz és mellcsokrok, ruha diszitéshez szükséges virágok készitése stb. Szalmafonás különböző nemei, kalapvarrás, kosarak készitése stb. Lánczöltésü himzőgép munkák (Tambourir) u. m. utczai és reggeli ruhák, kötények, asztal- és ágyteritők, fürdő és uszó ruhák, nyeregtakarók, pamlagvánkosok és védteritők.

— **Köeyomdaziparunk** ujabbi haladásáról tesz tanuságot azon csinos és minden tekintetben gondos kivitellel készült borászati térkép, melyet a földmivelési-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter Posner K. L. gyárában készittetett. A hozzánk is beküldött térkép arról tesz bizonyságot, hogy könyomdaiparunk már is kiállja a versenyt a külföldivel nemcsak a munkák izléses és diszes kiállitásában, hanem az ár tekintetében is: mert a Posner-féle mappa, ha nem is olcsóbb a külföldi, e nemü készitményeknél, de semmi esetre sem drágább.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

—

Gabnatőzsde.

— márczius 3.

Buzában ma sem adhatunk valami lényegesebb forgalomról tudósitást, mert a kinálat még mindig folyton uralkodik, a vételkedv lanyha maradt s a forgalom korlátolt üzérkedés mellett csak 8—9000 mmázsára szoritkozott.

Az árak változatlanok.

Az irány igen szilard, és emelkedőnek mondható.

Hivatalosan a következő kötések jegyeztettek:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 76 k. 14.45 300 mm. 76 k. 14.12½ ó kevert, 100 mm. 77 k. 14.25 ó-kevert.

Fehérmegyei: 200 mm. 76 k, 14.35.

Becsei: 2900 mm. 76.9 k. 14.45.

Pestvidéki: 1900 mm. 75.5 k. 14.25.

Bánáti: 200 mm. 75.8 14.15 vegyiték, 200 mm. 75.2 k. 14.15 vegyiték, 200 mm. 74.8 k. 14.15 vegyiték, 100 mm. 74.2 k. 13.90 vegyiték, 100 mm. 73 k. 13.60 vegyiték.

Mind három hóra adatott el.

Rozs s más gabonanemek csekély forgalom mellett szintén változatlanok maradtak.

Eladatott

Zab rostálatlan 300 mm. 7.45, rostált 240 mm. 7.85.

Határidőüzlet egészen forgalom nélkül maradt, szokványbuza azonban jobb külföldi jelentések után 2½ krral, zab tavaszra 5 krral emelkedett, bánáti-tengeri ellenben 2½ krral csökkent.

Hivatalosan jegyeztetett:

Szokvány buza tavaszra 14.42½—14.47½.

B.-tengeri május—juniusra 8.95—9.

Zab tavaszra 7.70—7.75.

Délutáni forgalom

igen lanyha.

Eladatott:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 14.44.

Bánáti tengeri május—juniusra 2500 mm. 9 forint.

Esti zárlat.

Szokványbuza tavaszra 14.40—14.45, őszi szept.—októberre 11,25—11.30.

Bánáti tengeri május—juniusra 9—9.05.

Zab tavaszra 7.70—7.75.

Rozs 10.85—11.

Káposztarepcze 13¼—13½.

Hivatalosan felmondatott 3500 mm. szokványbuza tavaszi f. hó 8-ra.

—

Terménytőzsde.

Terményekben gyenge a forgalom. Szesz emelkedő, zsirféle tartósan szilárd.

—

Értéktőzsde.

Kedvező külföldi árfolyamokra az előtőzsde kedvező irányban nyilt meg. A déli tőzsdén is kedvező maradt az irány, a forgalom azonban szük korlátok közt mozgott. Üzérkedési papirok és járadékok szilárdabbak. Az

előtőzsdén

aranyjáradék 101.50—101.65-ön köttetett. A

déli tőzsdén

osztrák hitelrészvény egész 302-ig javult, magyar hitel 283, vasuti kölcsön 118⅞, aranyjáradék 101.50. pesti kereskedelmi bank 614-en köttetett.

Helyi papirok közül Lujza 266, Pannonia 1345, közuti vaspálya 350—351, orsz. közp. takarékp. 138—138.50, III. ker. takarékp. 60, Ganz és társa 450, Schlick 129.50—130, ujlaki téglagyár 61.50, kőbányai téglagyár 121—120, földhitelintézeti 5%-es záloglevelek 99. Váltók és valuták keveset változtak. Husz frankos arany 9.45½-en köttetett.

Esti tőzsde.

A mai esti tőzsdén a forgalom igen szük korlátok közt mozgott és az irány lanyha volt. Osztrák hitel részvény nem effektiv, gyenge forgalom mellett 303·50 és 303·30 közt mozgott, zárul 303·70—303·80-on. Magyar aranyjáradék 101·45—101·40-en köttetett, Drasche téglagyár 118·50 pénz 119·50 áru.

—

Gabona.

Berlin, febr. 29. A gabonaüzletben észlelhető volt a bizalom visszatérésének jele és a helyzet határozottan egészségesebb, habár a lanyhaság még mindig elég erősnek látszik.

Buza. Kész áru, különösen fehér lengyel faju meglehetős forgalomnak örvend, sárga ellenben csak elraktározási czélokra vásároltatott. A határidei árak folytatták a szombaton megkezdett emelkedő irányzatot a külföldi kedvező jelentések lefolyása alatt.

Rozs, külföldi épen semmi és belföldi igen mérsékelten szállittatott. Határidőre az üzlet sokkal élénkebb, és a nagyobb kereslet folytán az árak emelkedtek. Zárlatkor azonban az árak valamivel lanyhultak. April—májusra és május—juniusra 175.75—175.25—175.75—173, julius—augusztusra 168—167.5—168.5 · 166 márka 1000 kilóként.

Arpa, finom minőségü mérsékelten kináltatik és serfőzők a középminőségü árut vásárolták, melyben a héten élénkebb forgalom volt. A fizetett árak 145—205 márka 1000 kilóként.

Zab. Effektiv áru kevés érkezett és raktári áru jobb árak mellett talált vevőkre. Határidőre az ár kezdetben javult 1 márkával, de zárlatkor ismét lanyhuit Csehországiért fizettek 153—156 márkát 100 kilonként.

Tengeri élénk üzlet mellett szilárd maradt. Mig határidőre (aprilisra) 138 márkán köttetett, kész áru 145—150 márkán adatott el.

Repczeolaj a hüvösebb időjárás folytán több figyelmen részesült és a párisi magasabb jegyzésekhez megfelelően itt is magasabb árakat fizettek, habár vevők még mindig tartózkodók.

Trieszt, febr 29. Az összes fogyasztó piaczokon élénkebb a kereslet és a mi piaczunkon nagyobb forgalom fejlődött ki. E héten eladatott: 10,500 mm. buza 76 k. 13.60 frt 3 hóra, 1500 mm. rozs 9.10—9.25, 6000 mm. tengeri (odessai) 8.33—8.45, 3000 mm. tengeri (galaczi és oláhországi) 8.40—8.60, 1000 mm. tengeri márceiusra 8.80 frt, 1500 mm. árpa (magyarországi) 9 25—10 frt.

Rorschach, febr. 28. A buza iránti jobb kereslet e héten is fentartotta magát; vevők azonban olcsóbb árakat követeltek és ezeket el is érték, habár már a kiviteli tartományok árainak paritása alatt allanak. — A szállitasok gyengék, miért is raktári készleteink csökkennek. — Jegyzünk: Prima magyar buza 35—35½ frank, közép 34—34½, galicziai és podoliai 31½—33, tengeri sárga 20½—21, tengeri, piros cinquantin 25, zab 17½—19 irank. Mind 100 kilonként zsák nélkül.

—

Liszt.

Zombor, febr. 29. (Az „Egyetértés" tudósitása.) A lefolyt héten a lisztüzlet élénkebb volt, mert a vételkedv javult, kiválólag azon okból, mert a vizimalmok még mindig nem őrölhetnek és a gőzmalmok nem képesek a buzakészletet felőrölni, mig lisztkészlet a malmokban ugyancsak nincs. Ezen okból az árak ismét tetemesen javultak. Finom liszt kevésbbé keresett változatlan árak mellett. Korpa keresett. Mai jegyzetünk:

| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
|---|---|---|---

rendü 8. sz. 19.60, kenyérliszt barna ötödrendü $8^1/_2$ sz. 19 frt, lábliszt $8^3/_4$ sz. 17.60, 9. sz. 16.40, buzakorpa finom zsák nélkül 10. sz. 5.60, buzakorpa goromba zsák nélkül 11. sz. 5 frt, rozsliszt I. 20 frt, rozsliszt II. 19.60, rozsliszt III. 18.20, rozsliszt korpa zsák nélkül V. 5.60, örlött liszt R. 13.20, örlött buzaliszt B. 15 frt, pitlelt rozsliszt RP. 14.60, pitlelt buzaliszt BP. 16.80 minden levonás és zsák nélkül, 100 kilogrammként.

Trieszt, febr. 29. A lisztüzletben jelentékeny javulást jegyezhetünk fel és az elszállitás angol és délamerikai számára jelentékenyen növekedett A készletek még mindig nagyok és a legtöbb faju liszt ára emelkedett 50 krtól 1 frtig.

—

Marhavásár.

Prága, márcz. 1. Piaczra került 372 szarvasmarh, árak dbként: elsórendü 620—825 klgmig 200—280 frt, másodrendü 508—590 klgmig 165-185 frt, harmadrendü 400—495 klmig 110-160 frt. Eladatlanul maradt 52 db. Tovább vitt eladásra kerül 104 birka, párja 16 frt, 80 db levágott birka klgrmja 35—45 kr, 180 db levágott borju, klgrmja 47—59 kr, 17 db sertés, árak kilogrammokban: csehországi sertés 48—57 kr, galiczai 47—55, magyarországi 60—65 kr, végre 34 bárány, dbja 3.80— 5 frt.

—

Gyapju.

Zombor, február 29. (Bárány Zsiga tudósitása az „Egyetértés" részére.) Rendszerint ez időben gyenge a forgalom. A hét folyamában 20 mmázsa elsórendü szlavoniai gyapju 70 frttal per 56 kilo és hat havi időre lett helybeli harisnyatzövőknek eladva.

Prága, márcz. 1. A gyapjuüzletben a szilárd hangulat e héten ia tartós maradt. A határidőüzlet is kedvező auspiciumok mellett nyilt meg. Jegyzünk: Egynyiretü finom 190—210 frt, közép és alárendelt 150—170 frt, kétnyiretü finom 145—155 frt, közép és alárendelt 138—142 frt, nyári gyapju finom 150—160 frt, közép és alárendelt 135-145 frt, báránygyapju 160—200 forint, közép 130—150 frt, mind 100 kiloként.

—

Hüvelyes vetemények.

Zombor, február 29. (Bárány Zsiga tudósitása az „Egyetértés" részére.) Mig a jég Gombosnál még állt, és ezáltal a közlekedés Fiume-Triesztlor megakadályozva nem volt, addig babban nagy forgalom volt jó arak mellett. Most azonban nem létezik vételkedv, és csak is ama körülmény, hogy a készletek nagy része jó kezekben áll, okozza hogy tetemes árleszállitast nem szenvednek. Kendermag vetési czélokra keresett.

Jegyzünk: Bab, nagy fehér 9.50—10 forint, apró 10.50, ó 9—9.50. Kendermag 12—12.50. köles 6—7, szegecs 8.50—9 frt mmként.

—

Üzleti tudósitás.

Paks, febr. 27. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Az idő nappal tavaszias alakot ölt, de az éjjelek hidegek minélfogva a Duna jege csak igen lassan tud olvadni. A viz emelkedése is igen csekély mérvben történik. Tapasztalt emberek mégis azt állitják, hogy egy hét mulva elmozdul a jég. A kereskedés pang, sinlődik, mert nem igen van a népnek elárusitani valója; az árak folyama nem is méltó a feljegyzésre, A Duna felszabadulásában a forgalom javulását tekintik, mi valószinüleg a nyers bőr forgalmára vonatkozhatik, miután ezen kereskedelmi eziknek nagy halmaza várakozik a gőzhajózásra. A fakereskedés, mely alulról szállittatik, a lisztkereskedés, mely a fővárosból veszi forrásait és alig várják a hajók megindulását. Mindezek valósulásával a forgalom és az árak menetéről bővebben tudósitandom.

—

Toll.

Szeged, febr. 29. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Ezen, városunkban nagy piacznak örvendő czikk igen jó kelendőséggel bir, finom pehely 4.50, első minőségü szegedi toll 2.70, alárendelt minőségü pedig 1—2 frtig vásároltatik.

—

Szesz.

Temesvár, márcz. 2. Szesz. Nyers, hordó nélkül, szilárd, 10.000 l. % 34.50—35.00. Finomitott, hordó nélkül, szilárd 10000. l. % 37.00—37.50.

Arad, márcz. 1. Az üzlet szilárd. Kész áru nagyban 35.25—35.50 hordó nélkül; részletben 36 frt hordó nélkül, 38.25 hordóstól per 100 liter %.

—

Pilzeni vásár.

Pilzen, febr. végén. Az épen befejezett bőjti vásár csak a kézmüáru üzletben elégitett ki némileg, mert a kézmüáruk s nyers anyag drágulása következtében magasabb árakon keltek. A tartós eső a vidéki közönséget visszatartotta a vásártól és a termény- és detail-üzlet saison czikkekben lanyha volt. Az incasso általában nem javult

Ágytoll csak kisebb tételekben fordult elő, különösen pehely kerestetett és magasabban fizettetett, mint a megelőző vásáron, fosztott toll 140—220 frt, pehely 500—590 frt mmázsánként.

Nyers bőrben csekély behozatal daczára vontatott volt a forgalom. Szarvasmarha- és nyers borjubőr ára leszállott és miután a külföldi jelentések általában lanyhák, még további hanyatlásra is van kilátás; ökörbőr 80—90 frt, tehénbőr 98—107 frt, borjubőr 160—170 frt mmázsánként, juhbőr 2—3.50 frt, kecskebőr 4—5 frt páronként.

Posztó, reichenbergi és brünni kabát- és nadrágszövetek nyomott árakon meglehetősen jól kerestettek.

Gyapotárukban az ár ismételt emelkedése mellett, meglehetős jó forgalom volt. Mindennemü vászon jó vételkedvnek örvendett.

Marhaüzlet. A tartósan rosz időjárás daczára a felhajtás minden nemben igen jelentékeny volt és nem állott arányban a megjelent vevők számával, kik tartózkodó álláspontot foglaltak el. — Ugy a szarvasmarha, mint ló nagy számban volt a piaczon, de majd mind eladatlanul maradt. Hizott marha nyomott árakon sem talált vevőkre.

—

Fapiaczról.

Budapest, február végén. A fapiacz helyzete javuló irányban kezd alakulni, e változás azonban annyiban nem teljesen megnyugtató, mert egészen váratlanul jött s igy állandóságához is némi kétely fér. Tények igazolják egyébiránt, hogy a faüzlet utóbbi időben Németország felé élénkülést nyert s fenyőfából nagyobb szállitmányok lettek oda kiküldve. E körülmény. szemben a még függő vám- és tarifa kérdéssel, melynek megoldásától különben joggal várhatunk könnyitést, minden esetre jó hatással van az üzleti viszonyok kölcsönös javitására, s ezt talán nem kis részben köszönhetjük jelenleg a hozzánk gyakran mostoha időjárásnak is, mely hidegével s jegével az orosz és svédfák nagyobb tömeget távoltartván, a német vásárlókat hozzánk utalta.

Belföldi fapiaczunkon szintén oly viszonyok jelentkeznek, melyek a faüzlet ez évi jövőjét kedvezőnek igérik, s ez, ha bár az árak lényeges emelkedését most nem is helyezi kilátásba, de mindenesetre bizalmat nyujt arra, hogy az eddig összegyült s a kiszállitásra kedvező téli időjárással tovább szaporodó készletek itthon is vásárlókra számithatnak,

Mint a fapiacz ügyével összefüggő kérdéseket meg kell emlitenünk a liptóujvári m. kir. erdőhivatal fenyőfatermésének 10 évre való eladását. A liptóujvári anyagok eladására az uj árverés, miután a m. é. október 11-én megtartott ajánlati tárgyalás eredménye nem volt kielégitő, jövő márczius hó 16-ára lett kitüzve és Beszterczebányán a m. kir. jószágigazgatóságnál fog megtartatni. Az eladás alternativ van tervezve, és pedig vagy tövön, vagy a raktárból. Kereskedő körökben rendkivül nagy érdekkel várják az itt fenforgó tömeges eladás kérdésének mikénti megoldását, melyet különösen fokoz az, hogy a jelentékenyebb fakereskedők egy része tövön kivánja a fát megvenni, mig mások ismét a raktárból való eladást sürgetik: hogy mely irányban lesz a megoldás, ez nézetünk szerint igen természetesen attól függhet, hogy különben egyenlő üzleti biztossag mellett a tövön, vagy a raktárakból valóeladás biztosit-e a kinestárnak több jövedelmet. „Erd. L."

—

Gazdasági tudósitás.

B.-Berény, febr. 28. (Az „Egyetértés" tudósitása.) A nagy hideg miatt a szőlőgazdák azt állitják, hogy a szőlővesszők elfagytak, miért a bor ára 8 nap óta 5—7 frttal emelkedett és nálunk egy hét alatt több mint ezer hektolitert vásároltak, részint fehér, részint vörös borokból, az utóbbiak igen szép sötétek, a 79-diki termés igen jó volt.

Az időjárás igen enyhe, miért is nagy vizáradások vannak ugy, hogy a mezők is tele vannak vizzel.

—

A kolozsvári piaczról.

Kolozsvár, febr. 26. A mai heti vásárról azt ujságolhatjuk, hogy nem sok az ujság. Mert, hogy a gabona és téli takarmány ára a legnagyobb, az nem ujság, a mult héen is ugyanaz volt. Éléspiaczunk akár a párisi, bécsi, oly drága. Hogy hova emelkedtek egyes czikkek árai, például a sertéshust hozzuk fel, melynek kiloja egy pár hét előtt még csak 36 kr volt, s ma már 46 kr. S igy van ez egyébbel is. Még csak két-három ilyen drága hónap s bizony-bizony halát adhat az a szegény iparos, ha képes lesz övéi számára a mindennapi kenyeret megszerezni.

Különben a mai hetivásár a mult hetinél is élénkebb, látogatottabb volt . . . ugy látom, hogy ha bár lassu léptekkel is, de tavaszodunk.

Gabona és liszt.

Buza 76 mm. 13.40, rozs 68 k. 9.50, málé 75 k. 7.20, zab 41 k. 7.80. Liszt mm. 14.—24 frt. Máléliszt 8 80. Dereze 5.50. Korpa 4.50.

Tüzelő anyag.

Egy szekér fa 3—5 frt. Raktárban 1 kbm. bükk 3.50, tölgy és cser 3 frt, 1 mm. kőszén 1.20, koksz 80 kr, 1 hktl. 1 frt 20 kr.

Sertéspiacz.

A piaczra kiállittatott m. e. 235 drb. Eladatott 90 db. A kövér dbja 43—54 frton, a soványé 17—22 frton, a malaczé 6—13 frton kelt.

Baromvásár.

Ki volt állitva m. e. 350 db. Eladatott 278 db. Borjus tehén 40 db, párja 170 210 frt, meddő tehén 90 darab, párja 160—190 frt, két éves tinó 15 db, párja 56—80 frt, egy éves tinó 60 db, párja 42—54 frt, egy éves ökör 33 drb, párja 45—70 frt.

—

Vidéki piaczok.

Zenta, febr. 29. (Bárány Zsiga tudósitása az „Egyetértés" részére.) Noha a szállitások a rosz utak miatt még mindig igen gyengék, mégis a piaczi uzlet élénkebb volt és kiválólag zabban oly terjedelmet nyert, a minőt az ősz óta nem tapsaztaltunk. Ugyanis egy rögtöni haláleset miatt e héten eladatott: 5000 métermássa rostált csatornai zab 6.82½ és 3000 métermázsa ugyanolyan 6.74 krral a hajóhoz szállitva. Ezenkivül eladattak: 1000 mmázsa 1878. zab 6.40 krral, 300 mm. 1878. 6.45 krral és 800 mmázsa idei zab 6.60 az eladó magtárjában átveve.

Buzában gyenge forgalom változatlan árak mellett. Tengeri szilárd, jegyzünk: csöves tengeri 5—5.20, szemes 7.25—30 mmként.

Eger, márcz. 1. (Az „Egyetértée" tudósitása.) Időjárásunk végre valahára tavasziassá változott; legalább azt reméljük, hogy a mult hét végén beállott napos idők állandóan megmaradnak és tavaszt esinálnak. A 6—7 R° melegség, mely déltájban észlelhető, nagyban olvasztja a földekről a havat s nemsokára lehetővé fogja tenni, — feltéve, hogy az idő igy marad — a szőlők nyitását s a mezei munkálatokat.

Piaczunk forgalma igen csekély s előreláthatólag nem is fog addig élénkülni, mig a szegény nép napszámok által némi pénzforrásra szert nem tesz. Termények métermazsánként.. buza 12.50—14 frt, rozs 10.50 11 frtonl, árpa 7.50—8 50, zab 7.50—8 frt, kukoricza 8 8.50,

Ungvár, febr. 27. (Fisch J. tudósitása az „Egyetértés" részére.) A tegnap tartott hetivásárról a következőket irhatom. Miután termenypiaczunkra a mult héten tartott árverés nem csekély behatással volt, kötelességemnek ismerem erről is tudósitani. E hó 19-ikére árlejtés volt hirdetve, Ung megye inségesei számára szállitandó két ezer métermázsa tengerire. A szallitas február, márczius, aprilis és május havakban együttesen, szükséglet szerint történik. A legolcsóbb ajánlók Erényi és Rosenfeld debreczeni, és Holländer Adolf ungvári czégek voltak. Az érdem, hogy a szállitás oly olcsón (9.20 mmázsánként) eszközöltetik, minden esetre Kende Péter alispán uré, ki az által, hogy az árverést a legtöbb fővárosi és vidéki lapokban hirdette és az által, hogy személyesen és levélileg a magasabb kereskedőket versenyzésre felkérte, igen sok ajánlót toborzott össze, mi által elérte azt, hogy az inségesek a kormánytól utalványozott öszszegért sokkal több kenyeret kapnak, mintha az ügy kevésbé erélyes és szakavatott kezekben lett volna.

Visszatérve a tegnapi hetivásárra, mint különös jelenséget kell fölemlitenem, hogy a környékbeli falusi szekeres gazdák is a kereskédéshez fogtak, ugyanis Nyiregyházra, Szatmárra stb. rándulnak és onnan fogataikon, többnyire tengerit hoznak a piaczra s itt mint saját termesztményöket adják el. Miután a tengerit, — örülve azon is. ha csak fuvarbér fejében is jut valami nyereség — olesón adhatják és miután á felvidéki paraszt, gazda embertől szivesebben vásárol, kis kereskedőinknek nem csekély konkurrenciát csinálnak.

Az árak következők: Buza 13.50. Rozs 11.50. Tengeri 8.90. Zab 7.20. Árpa 8.50. Bab 10.50. Köles 8 frt. Köleskása 12.50. Burgonya 4.50. Szalonna 60 frt, mind mmázsánként s a legjobb minőségben. Szesz 30 fok literje 28 kr. Idő borult, egy fok meleg.

—

Vegyes közlemények.

Déli vaspálya. Tegnap már jelentettük, hogy a déli vaspálya és a kormány közt folytatott tárgyalások befejeztettek s közöltük az eredményt, — Ma e közleményt a következőkkel egészithetjük ki: Az előleges megegyezést aláirták a pénzés közlekedésügyi miniszterium részéről: Beretvás és Szabó osztálytanácsosok, a magyar államvasut részéről Tolnay vezérigazgató és a déli vasut részéről Schüller vezérigazgató és Schreiner lovag vezértitkár. Az eladási szerződés még előbb a miniszterium és a déli vasut igazgatótanácsa elé terjesztik elfogadás végett. A vasut hossza 49·24 kilométer és a vételár 4.8 millió forint aranyban. A déli vaspálya konczessio még egész 1969-ig, azaz kilenczven évig tart. Az adómentesség meghosszabbittatott 10 évvel, de engedményképpen köteles Budapesten forgalmi igazgatóságot állitani és ezenkivül még több tarifaengedményt is tett.

‡ **Az osztrák-magyar vámértekezlet legutóbbi** tanácskozásának eredménye felől a következő hiteles adatokat közli a „B. Corr.": Ezen tanácskozások nem hiusultak meg, miután azoknak folyamában oly utasitások dolgoztattak ki és lettek megállapitva, melyek az osztrák s a magyar kormányok részéről a német kormánynak most már tenni szándékolt viszontajánlatokat magukban foglalják Németszágnak részben roppant magas, sőt épenséggel protektionistikus jellegü vámtételeivel szemben, a vámkonferenczia csak kevés számu vámtételnek Németország irányában való megkötését hozza ugyan javaslatba, minazonáltal ezzel adva van már alap további tárgyalásokra. Minden további határozathozatal most már természetesen az osztrák és a magyar miniszertanácsok megállapodásainak leend fentartva. Hogy a megállapitott propozicziók irásban fognak-e átküldetni, vagy pédig az osztrák és magyar biztosok közvetlenül tárgyalni Berlinbe utaznak, hasonlóképen csak ezután fog eldöntetni.

‡ **Az orsz. magyar gazdasági egyesület** szőlőmivelési, borászati és kertészeti szakosztálya f. márczius hó 5-én (pénteken) délutáni 4 órakor a Köztelken ülést tart, melyre az egyesület tagjai meghivatnak. Tárgyak: Molnár István jelentése az Oenolin borderitő szerről, a fuchsinos borok felismeréséről, több szőlőmivelési minta bemutatása és egyéb folyó ügyek.

* **Kisbirtokosok országos földhitelintézete.** A földhitelintézet és a hazai takarékpénztár közti tárgyalásokról jelenti még a P. Ll.: Bittó, mint a földhitelintézet és Hajós és Steiger, mint a takarékpénztár képviselői közt a következő megállapodás jött létre: A takarékpénztár meghatározott árfolyamban vesz át a földhitelintézet által három vagy hat évi időközben kiadandó zálogleveleket; — a takarékpánztár egyszersmind hajlandó a földhitelintézettel reescompte-viszonyba lépni és ezzel megegyezésre lépni a pénzek elhelyezésére nézve. Az érdekközösség szükségessé teszi, hogy a takarékpénztár betekintést nyerjen a földhitelintézet ügyeibe és e czélból az intézet igazgatóságának tanácskozásaiban résztvesznek a takarékpénztár képviselői, kiknek jogukban áll valamely határozat hozatalát felfüggeszteni addig, mig erről jelentést tesznek igazgatóságaiknak. A vidéki kötelékek szervezésének és működésének megváltoztatását is óhajtja a takarékpénztár is, mert az országos mezőgazdasági egylet is ily vidéki összeköttetésekre törekszik: a közös czél elérése végett tárgyalások folynak Dessewffy Aurél gróf, Kerkápoly Károly és dr. Lederer Sándor urakkal, de e tárgyalások még be nem fejeztettek. A két intézet közti transactió nem teszi szükségessé a földhitelintézetre vonatkozó törvény megváltoztatását.

‡ **Bajor 4% 1866-iki nyeremény-kölcsön,** Márcz. 1-én kihuzattak a következő sorozatszámok: 4 6 41 87 91 270 434 498 500 568 591 611 642 772 773 808 818 824 880 948 968 1070 1149 1324 2340 1384 1460 1588 1592 1607 1758 1794 1849 1853 1906 1981 2109 2114 2269 2407 2433 2533 1543 2604 2637 2651 2653 2684 2698 2699 2763 2788 2794 2815 2855 2882 2946 2953 3009 3019 3044 3047 3109. A nyerő számok máj. 1-én huzatnak.

Branschweigi sorsjegyek. Márcz. 1-én kihuzattak a következő sorozatszámok: 46 67 255 272 883 966 988 1360 1570 2218 2357 2812 2816 3281 3487 3567 3898 4704 4846 4913 4914 5304 5674 5782 6224 6443 6600 7497 7540 7830 8086 8621 8978 9014 9326 9701. A nyerő számok apr. 30. huzatnak.

‡ **Vidéki pénzintézetek.** A gödöllői takarékpénztár f. é. február hó 29-én tartotta 11-ik rendes közgyülését Közgyülési elnöknek közfelkiáltással megválasztatott Bossányi László. Az 1879. év üzletére vonatkozó jelentésből kitünt, hogy az összes forgalom 1.594,749 frt 94 kr volt. A betétek összege 134,850 frt 48 kr. A jelzálogilag biztositott kölcsönöké 91,240 frt 70 kr. Az előleg kölcsönöké 866 frt. A váltó kölcsönöké 69,646 frt. Végre a hitel kölcsönök összege 85,725 forintra terjed. A tartaléktőke 13,211 forint 20 krnyi összegre emelkedett. A tiszta jövedelem tészen 8266 frt 75 kr, mely összegből: Leirásokra 203 forint; a tartalékalapra 806 frt 37 kr; a tisztviselőség részére 241 frt 91 kr; az iskolás gyermekek felsegélyezésére 100 frt; az önkéntes tüzoltó egyesület javára 50 frt; jövő évi nyereség és veszteség számlára 187 forint 47 kr és 954 részvényre osztalékul 6678 frt esett; vagyis minden 60 frttal befizetett részvényre 7 frt, azaz $11^2/_3$%-tóli esik. Ezen osztaléknak kifizetése f. é. márczius hó 15-ik napjától kezdve a pénztárnál folyóvá tétetett. Minthogy pedig a felügyelő bizottság jelentése szerint az 1879. évi üzletről szerkesztett számadás, ugy a nyereség felosztását tárgyazó tervezet helyesnek s a törvény és alapszabályokkal megegyezőnek találtatott az igazgatóságnak a felmentvény megadatott.

—

‡ **Jegyzék** osztrák-magyar vasuti kötelék. Az osztrák-magyar vasutí kötelék számára kelt III. díjfüzethez. mely az osztrák magyar államosok közti forgalomban gabonaszállitmányok számára kivételes dijtételeket tartalmaz I. pótlék jelent meg, mely változott dijtételért a kassa-oderbergi és Ferencz József császár vasut állomásai közti forgalomban. Prieseni állomás, Burchtekvader és Pilsen-prieseni vasut állomás dijtételei kiküszöbölése és sajtóhibák helyreigazitását tartalmaz. Példányok az illető igazgatóságok és államásoknál nevezetesen pedig az osztrák államvast társulat forgalmi igazgatóságánál Bécs, Pestalozzigasse 8, megszerezhetők.

Hortobágy-Berettyó szabályozása.

Mezötur, márcz. 1.

A Hortobágy-Berettyó csatornázási munkálatok kiadásánál elkövetett botrányos ügyben közlött több rendbeli nyilatkozat kiegészitéséül becses engedelmével még a következőket van szerencsém a nyilvánosság elé hozni. És hogy mindenki megitélhesse e botrányos ügyet és annak előzményeit — elején kezdem.

Tapasztalni fogja a tisztelt olvasó, hogy szánt szándékkal sem lehetett volna jobban Mezötur város érdekét semmivé tenni, mint ez a dolgok törvényellenes egymásutánjából következett. Daczára, hogy a közlekedésügyi miniszter ur, egy mezőturi küldöttséget személyesen arról biztositott, hogy ezen csatornázás az alsó s különösen Mezőtur érdekében terveztetik, miként tehetnénk fel tehát, hogy érdekeink figyelmen kivül hagyatnának.

És mi történt? A kir. mérnökség által, mint nevezni szokjuk, müszakilag 3 csatorna terv készitteték 1. a Simafok beömléssel és 600.000 frt előirányzattal, a 2-ik M.-Tur alatt a két város határán a Körösbe ömléssel, 1,250.000 frt. és végre a 3-ik Öcsödnéli beömléssel 1,600.000 frt. előirányzattal.

A társulat keletkezése alkalmával a circumspectus Pap Elek ur tudva azt, hogy mi M.-turiak már évek óta küzdünk a Simafok megnyitása mellett, de Vodjáner érdeke miatt hasztalan — hogy a társulatba vonhasson azon igéretet tette. hogy az alakulandó társulat által a Simafok megnyitása fog okvetlen keresztülvitetni, és végpontul kitüzve követeltetni, mert egy társulat ellen hiában tiltakozik Vodjáner Albert, mig igy Mezőtur nem bir vele soha. — E szép igéret mellett annak világos fenntartásával, hogy csak is az esetre megyünk a társulatba, ha a Sima megnyittatik — a felvett jegyzőkönyvet aláirtuk, ha jól tudom 1876. évben.

Évek mulva a társulat életjelt kezd adni, hirdeti Pap Elek a gyüléseket, s már a 3 műszaki terv valamelyikének elfogadására kerül a sor, a mikor fájdalmasan tapasztalja a mezőturi érdekeltség, miszerint csak eszköz a társulat kezében, mely mesterséges- és törvényellenesen ugy van összeállitva, hogy a közgyülés egyuttal a választmány és viszont, mivel oly egyénekből áll, kiknek hivatal, megélhetési mód kell.

Mezőtúrt és határát egyedül a Simafoki levezetés menthetné meg. ezért, de legfőkép még azért is, mivel legolcsóbb is, ennek megnyitását kérte, követelte. Végre belátta, hogy a t. közgyülés, illetve választmány felett Wodjaner Albert ur keze működik s 40.000 frtot ajánlott fel Mezőtur sajátjából a társulatnak az esetre, ha a simafoki levezetés keresztül vitetnék, — (pedig ez által egy kanál belvizétől sem szabadulna meg Mezőtur, de a felsőbb vizek nem áraszthatnák el, mint eddig rendesen történt) s mit tapasztaltunk? Azt, hogy ajánlatunk, kérésünk a választmány felterjesztésére figyelemre sem méltatott, de a müszaki vélemény is ellene nyilatkozott.

Már pedig mi azt tartjuk és e hitünkből még a szegedi-forma müszaki vélemény sem vethet ki — hogy a Sima foki, tervet hasonlókép müszaki kezek készitették — miért? természetesen azért, mivel arra is levezethető kár és baj nélkül a viz, különben nem is lenne értelme, miért készittetett és terjesztetett a választmány, illetőleg közgyülés elé. Miért idegenkedik tehát a müszaki vélemény annak elfogadása, avagy ajánlatától, más nem lehet, mint az, hogy 600,000 frtos munkánál sápolni nem igen lehet; de nem is kell oda, hogy az ember müszaki véteménynyel birjon — helyszini szemle és józan, laikus felfogás első pillanatra átláthatja, hogy a 3 tervezet közül a vizek levezetésére az Isten is a simafoki levezetőt teremtette, ugy annyira, hogy eddig tudtunkkal egy helyszini müszaki szemlélő sem vitatta vagy állitotta ellenkezőjét, — csakis a szegény beteges és az 1880-ik évi február hó 10-én Karczagon tartott választmányi ülés jkönyvének 3 pontja szerint épitkezési vállalkozókat kereső Boros Frigyes ur podégás müszaki véleménye.

Megemlitjük még azt is, hogy ember emlékezete óta a simafoki magas partos viz nem hátalta meg soha, és igy mi aggodalomra sincsen ok, no de miért is épitsünk olcsón, ha a drágákat is kibirjuk.

Hátrányunkra történt továbbá a kormánybiztosi kinevezés is; — mert felfogásunk szerint nem felsőbb vidéken kelletett volna azt keresni, kinek érdeke homlokegyenest ellenkezik a miénkkel. — Ha már a csatorna a mi érdekeink megvédésére létesittetik — a mennyiben csak az, hogy a vizet minél gyorsabban levezesse, és ha már e megye alispánja érdekelt félnek tartatott és mellőztetett, az alsóbh vidékről kelletett volna kormánybiztost keresni, kinek érdeke a miénkkel egy és ugyanaz t. i. a nyakunkba zuditott viztől szabadulni, s azt valahova czélszerüen levezetni.

Igy gondoskodott rólunk a szakminiszter, igy a társulat: pedig mondhatom tekintélyes összeg 140,000 frt évi adót fizetünk s igy adófizetési képességünket nem zsibbasztani, vagy részben megsemmisiteni, állana kötelességében a kormánynak, és társulatnak, hanem annak ellenkezője; — azon kliknek mely felettünk és vagyonunk felett gazdálkodik és élősködik, a társulati alelnökön kivül — ki semmiféle részt sem vesz eljárásaikban — öszszesen sincsen valamennyiöknek egy átkozott hold földjük.

Mivel végre a társulat alakulása és egész élete az 1874. évi XI. t. cz. 5. §. ütközik s azzal ellenkezik annak végleges alakulása és mütervezetének jóváhagyása e helyütt nem a szakminiszter, hanem az országgyülés hatáskörébe tartozván, s ezen törvénytelen eljárás következtében a t. választmány (közgyülés) még az ártérfejlesztés befejezése előtt ismét törvénytelenül a kisajátitási munkálatot is megkezdeni igyekezett, de annak foganatositása a mezőturiak ellentállásán meghiusult.

Az előadottaknál fogva tehát annyi önkény és törvénytelenséggel szemben kiséreljük meg az utolsót, folyamodunk az országgyüléshez, tárjuk fel az ellenünk eddig elkövetett törvénytelen üzelmeket, s kérjük — ragadja kezébe a rendelkezési jogot s utasitsa a szakminisztert a szigoru vizsgálat megejtésére, s az illető vétkesek megbüntetésére, addig pedig — mig a Berettyót szabályozó társulat működése ellen a szakminiszter urnak küldöttségileg átnyujtott Hortobágy-féle emlékirat tárgyában véglegesen intézkednek — mivel ezen emlékirat a hortobágyi csatorna tervre is vonatkozik — Karczagon Papp Elek uraknál a további eljárás felfüggesztessék.

Egy érdekelt.

Napirend márczius 4-én.

Naptár. Csütörtök. Kath.: Kazmér.. Prot.: Adorján. Görög-Orosz: február 21. Timót. Nap kél 6 óra 36 perczkor. Nyugszik: 5 óra 48 perczkor.

Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.

Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Fővárosi tanács ülést tart d. e. 10 órakor.

Városi közmunka tanács ülést tart d. u. 4 órakor.

Földrajzi társulat ülést tart d u. 5 órakor.

Történelmi társulat ülést tart.

Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Magyar daltársulat este a Komlókertben előadást tart.

Orsz. képzőmüvészeti tárlat kiállitása nyitva d. e. 10—12 d. u. 2—4.

Muzeumi könyvtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.

Egyetemi könyvtár d. u. 4 óráig nyitva.

Az állatkert nyitva egész nap.

—

Kivonat a hivatalos lap márczius 3-ik számából.

Árverések a vidéken. Damaszkin Lázár 610 frtra b. ingatl. márcz. 18. Magyar Szákoson (Temesvár.) Oderits Teréz 700 fitra b. ingatl. apr. 7. Nezsideren. Ifj. Józsa Istvánné 339 frtra b. ingatl apr. 10. Kolozsváron. Boross Mihály 400 frtra b. ingatl. márcz. 19. Csiffáron (Ar.-Maroth.) Ludván Mihály 300 frtra b. ingatl. márcz. 15. Rohonczon. Fuchs Pál 2000 frtra b. ingatl. márcz. 27. Komáromban. Szabó József 270 frtra b. ingatl. Marczelháza (Komárom.) Lehoczky Miklós 4258 forintra b. ingatl. máj. 1. Parniczán (Alsó-Kubin.) Rehn Iván 400 frtra b. ingatl. márcz. 11. Kupinczon (Murasombat.) Szabó György 600 frtra b. ingatl. márcz. 20. Soóskuton (Székesfehérvár) Helmer Henrik 1136 frtra b. ingatl. márcz. 30. Königshofen (Lippa) Csiszer Mózes 1150 frtra b. ingatl. apr. 5. K.-Vásárhelyen. Városi István 616 frtra becs. ingatl. márcz. 15. Gyuron (Székesfehérvár.) Toma Juon 954 frtra b. ingatl. márcz. 19. M.-Szakoson (Temesvár.) Schneider Mihály 680 frtra b. ingatl. apr. 14. Nezsideren. Szoboszlai Dániel 400 frtra b. ingatl. márcz. 16. Medgyesen (Komárom.) Veiszenberger József 397 frtra b. ingatl. márcz. 30. Pécsett. Rusni Balás 432 forintra b. ingatl. apr. 7. Nyálkán (Győr.) Gáspár Mártonné 459 frtra b. ingatl. Bodán (Pécs.) Baier Terézia 1200 frtra b. ingatl. márcz. 17. Tekén. Salzer Terézia 1500 frtra b ingatl. márcz. 27. Kismártonon. Erki Teréz 700 frtra b. ingatl. Gyöngyösön. Szrnics Mihály 560 frtra b. ingatl. márcz. 9. Zelenen (Losoncz.) Rozenbaum Bernát 600 frtra b. ingatl. apr. 6. Beregszászon. Sós János 649 frtra b. ingatl. márcz. 30. Pécsett. Maheimmer Róza 556 forintra b. ingatl. apr. 13. Pozsonyban. Aszu Tamás 1357 forintra b. ingatl. márcz. 11. Tökölön (pestvidéki tszék.) Leidekker János 479 frtra b. ingatl. márcz. 30. Pécsváradon. Imre János 426 frtra b. ingatl. márcz. 31. Várkonyban (Pécs.) Christea Soma 357 frtra b. ingatl. márcz. 22. Szelistyén (Nagyszeben.) Pajor Kamil 1300 frtra b ingatl. márcz. 30. Szt.-Endrén (pestvidéki tszék.) Kis Samu 480 frtra b. ingatl. márcz. 30. Sámodon (Pécs.) Mondjik Antal 250 frtra b. ingatlana márcz. 17. Kalázon (pestvidéki tszék.) Herlen Ilie 2794 frtra b. ingatl. márcz. 24. Felkenyéren (Déva.) Bogyu Nikolae 543 frtra b. ingatl. márcz. 20. Balomiron (Déva.) Rónai Mihály 450 frtra b. ingatl. apr. 1. Teplicskán (L.-Szt.-Miklós.) Babi István 1498 frtra b. ingatl. apr. 9. R.-Szt.-Mihályon (Temesvár.) Hartmann Jakab 20000 frtra b. ingatl. máj. 11. Eperjesen. Kele József 778 frtra b. ingatl. apr. 1. Eszteregnyén (N.-Kanizsa.) Lacsny Mária 800 frtra b. ingatl. márcz. 28. Greniczán (Szepesszombathely) Glaser Samuel 1000 frtra b. ingatl. márcz. 30. Szécsényben (B.-Gyarmat.) Csontos Ignácz 1109 frtra b. ingatl. apr. 6. Dedán (Beregszászon.) P. Kiss János 360 frtra b. ingatl. apr. 4. Bárándon (N.-Várad.) Pap Elek 3910 frtra b. ingatl. apr. 5. Karczagon. Tamás Mihályné 600 frtra b. ingatl. márcz. 12. Visontán (Gyöngyös.) Bozsó György 350 frtra b. ingatl. márrz. 11. Csépen (pestvidéki tszék.) Langermann Károly 220 frtra b. ingatl. márcz. 12. Skoskuton (Sz.-Fehérvár.) Novák András 400 frtra becs. ingatl. márcz. 1. Felsőruschbachban (Lublón) Borbély József 372 frtra b. ingatl. apr. 8. Taap-Szt.-Miklóson (Győr.) Lövy Armin 10114 frtra b. ingatl. márcz 13. Bottinesten (Lugos.) Schlezák Jakab 500 frtra b. ingatl. apr. 8. Sztrázsán (Szepesszombatin.) Szabó Imre 3000 frtra b. ingatl. márcz. 5. Dereczkén (Debreczen.) Gyavolicska Zsuzsanna 330 frtra b. ingatl. márcz. 31. Munkácson.

Csődhirdetmények. Dr. Hunyady Jenő bpesti müegyetemi tanár ellen bej. apr. 7., 8. és 9. id. tömegg, és perü. Merényi Dezső ügyv. Hirschfeld Lipót hevesi lakos ellen bej. márcz. 15., 16. és 17., id. tömegg. és perü. Stand Miklós ügyv. G. J. Lauranczy medgyesi keresk. ellen bej. apr. 1., perü. Rozgonyi Ottó erzsebetvári ügyv., tömegg. Klősz József medgyesi ügyv.

Pályázatok. A beregszászi kir. jbiróságnál albirói, rimaszombati kir. jbiróságnál aljegyzői, homonnai kir. jbiróságnál albirói, a nyirbátori kir. jbiróságnál jbirói, e nagykikindai kir. tvszéknél I. és II. oszt. irodatiszti állomásra.

—

A kis lottó huzása.

— Márczius 3-án. —

Brünn	37	14	27	30	73

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR.

—

Ganz és Társa

vasöntö és gépgyár részvénytársulat
Budapest II.
ajánlják

Hengerszékeiket keregöntetü hengerekkel, melyeket most már **sima örlésre** (u. n. parasztőrlésre) alkalmazva készitik.

Teljes malom berendezések elismert szerkezetek után.

Villanyos világitó gépeket mezőgazdasági czélokra, melyek által mezőgazdasági munkák (cséplés, szántás), éjjel is eszközölhető, és egyszersmind jelentik, miszerint a nagyon előnyösnek bizonyult régibb szerkezetekkel szemben 15, egész 20% szén megtakaritást engedő.

Ludvig-féle sikrostélyok

kizárólagos gyártását az osztrák-magyar állam területén vállalták el.

Torok, mell és tüdőbaj ellen

Wilhelmsdorfi maláta kivonat

Küfferle József és társától

váczi utcza 13. hatvani utcza 15. **Steden Józsefnél** Budán főutcza 30. és **Fanta Károly**-nál fürdő utcza 20 „a strucz mad